

**Zarasų rajono savivaldybės
viešosios bibliotekos
VEIKLOS ATASKAITA**

2022

TURINYS

TURINYS.....	1
I. BENDROJI INFORMACIJA	2
II. BIBLIOTEKŲ TINKLAS IR PASLAUGŲ PRIEINAMUMAS	6
II. BENDROJI BIBLIOTEKOS VARTOTOJŲ CHARAKTERISTIKA.....	8
III. KULTŪRINĖS – EDUKACINĖS BIBLIOTEKOS PASLAUGOS	12
IV. ELEKTRONINIO TURINIO KŪRIMAS, INFORMACINIŲ IR ELEKTRONINIŲ PASLAUGŲ PLĖTRA	29
V. PROJEK TINĖ VEIKLA PASLAUGŲ PLĖTRAI IR KOKYBEI.....	33
VI. BIBLIOTEKOS ĮVAIZDŽIO FORMAVIMAS, ATSTOVAVIMAS IR PARTNERYSTĖ	37
VII. DOKUMENTŲ FONDAS IR JO PANAUDOJIMAS	40
VIII. METODINĖ VEIKLA	52
IX. BIBLIOTEKOS ORGANIZACINĖ STRUKTŪRA, DARBUOTOJAI IR JŲ PROFESIONALUMO UGDYMAS	53
X. PATALPŲ IR INFRASTRUKTŪROS BŪKLĖ	55
XI. FINANSAVIMAS	56
XII. IŠVADOS	57
PRIEDAI	60

Medžiagą pateikė	Skyrių vedėjos Edita Ledzinskienė, Saulė Pelekienė, Vidmina Alubeckaitė, Irena Sventickienė, vyriausioji metodininkė Stanislava Bikulčiūtė, vyresn. bibliotekininkė ryšiams su visuomene Inesa Dumbravienė
Viršelis	Dailininkė Rasa Juršienė
Parengė	Direktoriaus pavaduotoja Jolanta Lementauskienė

I. BENDROJI INFORMACIJA

2022-ieji metai Zarasų rajono savivaldybės viešajai bibliotekai buvo stabilūs ir darbingi. Nors pasaulyje jie paženklinoti Rusijos sukulto karo Ukrainoje, prasidėjusio vasario 24 dieną, energijos kainų šoko ir kitų sudėtingų iššūkių.

2022-ieji Lietuvos ir Europos jaunimui buvo ypatingi – LR Seimas juos paskyrė Lietuvos jaunuoliams, o Europos parlamentas paskelbė Europos jaunimo metais. Zarasų rajono savivaldybės viešoji biblioteka, bendradarbiaudama su Jaunimo reikalų agentūra, atnaujiną akreditaciją jaunųjų savanorių iš Lietuvos priėmimui.

2022-aisiais metais Zarasų rajono savivaldybės viešoji biblioteka vykdė savo funkcijas kultūros ir švietimo srityse: formavo rajono švietimui, kultūrai ir ūkiui aktualių dokumentų fondą, teikė informacinio aprūpinimo paslaugas vartotojams, konsultavo gyventojus; dalyvavo Lietuvos integralios bibliotekų informacijos sistemos (toliau – LIBIS), perkeltos į debesijos technologijas, tobulinimo procese, siekė, kad bibliotekos veikla atlieptų visuomenės lūkesčius.

2022-tieji buvo paskelbti avangardinio kino kūrėjo ir kino kritiko, rašytojo ir poeto Jono Meko metais. Bendradarbiaujant su Lietuvos nacionaliniu dailės muziejumi įgyvendinta kultūrinė literatūros ir kino programa „Semeniškių idilės“, skirta Jono Meko 100-sioms gimimo metinėms.

Sukako 500 metų, kai Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje buvo išspausdinta pirmoji knyga – Pranciškaus Skorinos „Mažoji kelionių knygelė“ ir Vilniuje įkurta pirmoji Rytų Europoje spaustuvė, sukako 140 metų, kai Zarasuose buvo įsteigta pirmoji spaustuvė, 90 metų, kai pradėtas leisti laikraštis „Zarasų kraštas“. Skatinant visuomenės domėjimosi šiomis reikšmingomis datomis, buvo organizuota konferencija, literatūros parodos.

Renginiais paminėti Zarasų kraštui svarbių asmenybių jubiliejai ir įvykiai: kraštiečių poetės Meilės Kudarauskaitės 90-asis jubiliejus, prozininko, teisininko Petro Šatkaus 80-asis jubiliejus, poetės Elenos Pimpytės 120-osios gimimo metinės, Dusetų Kazimiero Būgos bibliotekos gyvavimo 85-metis, Felikso Jakubausko literatūros premijos laureatės Vitos Paškauskaitės pagerbimas.

Viešoji biblioteka stiprina sąveiką su vietos bendruomenėmis, palaikydama klubų, įsisteigusių prie bibliotekų, iniciatyvas. Bibliotekos teatro trupės „Juodai baltas“ spektaklį „Vis dar be pabaigos ... Paulius Širvyas“ (rež. G. Karlaitė) žiūrėjo 5-ioose Utenos kultūros centro padaliniuose. Kartu su bibliotekos fotografų klubu „Ežerų žemė“ parengta fotografijų paroda „Debesys“, išleistas krašto kalendorius „Mėlyna“. Bibliotekoje visuomenei organizuotas fotoalbumo „Zarasai ir zarasiečiai“ pristatymas, kuriame atsispindi šiandieninis gimtojo miesto gyvenimas: kasdienybė ir šventės, žmonių ir gamtos vienovė. Jo leidybą finansavo rajono savivaldybė.

Svarbiu įvykiu tapo bibliotekos Antazavės dvare atidarymas. Suformuotas specializuotas literatūros fondas: meno albumai apie dvarus, literatūra apie dvarų kultūrą, maistą, architektūrą. Atskirą dalį sudaro kraštotyros literatūra apie Emiliją Pliaterytę ir Antazavės dvaro istoriją. Bibliotekoje vyksta ekskursijos, krašto kultūros paveldo renginiai.

Ryškiu akcentu tapo tradiciniai literatūros ir muzikos renginiai. „Nakties skaitymai“, kuriame dalyvavo poetas, rašytojas, filosofas dr. Liutauras Degėsys, poetas, rašytojas ir reperis Ernestas Noreika, aktorius, muzikos atlikėjas Ainis Storpirstis. „Poezijos pavasaris“, kuriame dalyvavo Lietuvos žinomiausi kūrėjai: poetas, rašytojas, filosofas dr. Liutauras Degėsys, poetas, rašytojas ir reperis Ernestas Noreika, aktorius Ainis Storpirstis, poetai Rimvydas Stankevičius, Aivaras Veiknys, Gytis Norvilas, aktorius, dainų tekstų autorius ir atlikėjas Mindaugas Ancevičius, dainų kūrėjas, aktorius ir rašytojas Juozas Gaižauskas, teatro ir kino aktorė Emilija Latėnaitė, režisierius Gytis Padegimas, perkusininkas, kompozitorius, šiuolaikinės muzikos atlikėjas Arkadijus

Gotesmanas, dainininkė, muzikantė Laurita Peleniūtė, teatro ir kino aktorė Aldona Vilutytė ir aktorės Justina Smieliauskaitė, dailininkai Eugenijus Nalevaika, Arvydas Každailis ir kiti profesionalai.

2022 m. sėkmingai įgyvendintas Lietuvos kultūros tarybos finansuotas projektas „Aukštaitijos skulptūros atgimsta virtualiai“. Kartu su Utenos A. ir M. Miškinių viešąja biblioteka sukurti inovatyvūs produktai – virtualus turas-žemėlapis, prieinamas internete (skulpturualeja.lt), atskleidžiantis Zarasų ir Utenos regiono akmeninių ir medinių skulptūrų kultūrinį, istorinį ir socialinį veidą ir virtualus žaidimas „Klasėje su Zuika“. Biblioteka sėkmingai dalyvavo dviejuose Nacionalinės M. Mažvydo bibliotekos projektuose, trijuose regioniniuose projektuose ir buvo partneriu 6-iose kitų rajonų savivaldybių viešųjų bibliotekų ir kitų organizacijų projektuose.

1. Bibliotekos tikslų ir uždavinių įgyvendinimas 2022 m.

Zarasų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos strateginis tikslas – efektyviai panaudojant Bibliotekos potencialą, užtikrinti visuomenės narių informacijos, kultūros ir švietimo poreikių tenkinimą, mokymosi visą gyvenimą plėtojimą, socialinės ir ekonominės gerovės plėtojimą bei poveikio rajono socialinei raidai didinimą.

Siekdama strateginio tikslo 2022 m. Zarasų rajono savivaldybės viešoji biblioteka įgyvendino Kultūros plėtros ir Neformalaus ugdymo programas pagal Zarasų rajono savivaldybės biudžeto asignavimus valdytojams, patvirtintus Zarasų rajono savivaldybės Tarybos sprendimais 2022 m. kovo 4 d. Nr. T-4 „Dėl Zarasų rajono savivaldybės 2022 metų biudžeto tvirtinimo“, ir aktualiomis redakcijomis: 2022 m. balandžio 1 d. Zarasų rajono savivaldybės tarybos sprendimo Nr. T-36 redakcija, 2022 m. liepos 8 d. Zarasų rajono savivaldybės tarybos sprendimo Nr. T-114 redakcija, 2022 m. spalio 28 d. Zarasų rajono savivaldybės tarybos sprendimo Nr. T-166 redakcija, 2022 m. gruodžio 16 d. Zarasų rajono savivaldybės tarybos sprendimo Nr. T-196 redakcija.

Vykdydama 2022 metų veiklos planą Zarasų rajono savivaldybės viešoji biblioteka įgyvendino šiuos tikslus ir uždavinius:

I. Tikslas: Kurti tvarią socialinę kultūros vertę nacionalinei pažangai, panaudojant įveikintą Bibliotekos infrastruktūrą, stiprinant bibliotekose gyventojų kultūrinių ir informacinių kompetencijų bei raštingumo ugdymo(si) veiklas, skatinančias visuomenės narių kūrybingumą.

Įgyvendinti uždaviniai ir pasiekti rodikliai:

1.1. Telkti gyventojus ir organizuoti kokybišką jų bibliotekinį aptarnavimą bibliotekų tinkle ir už jų ribų bibliotekoms priskirtose teritorijose.

Numatyti kriterijai 2022 m. veiklos plane	Pasiektas rezultatas	Įvykdymo procentai
Sutelkti gyventojų – 30,9 %	32,6 %	105,5 %
Registruoti vartotojų – 4498 asm.	4824	107,2 %
Išduoti dokumentų – 153650 vnt.	155337 vnt.	101,1 %

1.2. Modernizuoti fizinę ir virtualią mokymąsi bibliotekose skatinančią aplinką, pritaikant ją įvairaus amžiaus ir skirtingų socialinių grupių gyventojų poreikiams.

Numatyti kriterijai 2022 m. veiklos plane	Pasiektas rezultatas	Įvykdymo procentai
Išlaikyti pastatų – 17	17 pastatų	100 %

Atlikti remontų – 2	0	0 %
Aptarnauti fizinių lankytojų – 120720 fiz. asm.	99494 asm.	82,4 %
Užtikrinti interneto prieigą – tinklas 127 kompiuteriai	129 komp.	101 %

1.3. Stiprinti veiklų viešinimą įvairiose viešosiose erdvėse, virtualioje erdvėje įvairiomis rinkodaros priemonėmis.

Numatyti kriterijai 2022 m. veiklos plane	Pasiektas rezultatas	Įvykdymo procentai
Organizuoti informacijos sklaidą – 381 informacijų	677	177,6 %
Pasiekti VB FB sekėjų skaičių – 1500 asm.	1700 asm.	113 %
Atnaujinti interneto svetainę zarasubiblioteka.lt	Atnaujinta 1 svetainė	100 %

1.4. Stiprinti savanorystės veiklas

Numatyti kriterijai 2022 m. veiklos plane	Pasiektas rezultatas	Įvykdymo procentai
Dalyvauti nacionaliniame tęstiniame projekte „Atrask save“. Atnaujinti akreditaciją JRA	Atnaujinta akreditacija	100 %
Dalyvauti Europos savanorių korpuso programoje, bendradarbiaujant su siunčiančia organizacija „Deineta“. Pritraukti 1 savanorį	Savanoriavo 1 tarptautinis savanoris	100 %

II. tikslas: Prisidėti prie išsilavinusios, socialiai atsakingos bendruomenės ugdymo, užtikrinant paslaugų įvairovę, stiprinant visuomenės kritinį mąstymą ir raštingumą.

Įgyvendinti uždaviniai, pasiekti rodikliai:

2.1. Aktualizuoti Bibliotekų tinklo fondus.

Numatyti kriterijai 2022 m. veiklos plane	Pasiektas rezultatas	Įvykdymo procentai
Įsigyti naujų dokumentų – 4500 vnt.	7191 vnt.	159 %
Nurašyti dokumentų – 9000 vnt.	10094 vnt.	112 %

2.2. Užtikrinti bendruomenės narių prieinamumo kokybę prie biblioteka.lt suvestinio LIBIS katalogo paslaugų.

Numatyti kriterijai 2022 m. veiklos plane	Pasiektas rezultatas	Įvykdymo procentai
Pateikti naujų kraštotyros BĮ į suvestinį el. katalogą – 1000 įrašų	BĮ skaičius per metus 3114 įr.	311 %

2.3. Skatinti elektroninės mokslo informacijos matomumą ir duomenų bazių panaudojimą.

Numatyti kriterijai 2022 m. veiklos plane	Pasiektas rezultatas	Įvykdymo procentai
Prenumeruoti duomenų bazių – 4 vnt.	4 vnt.	100 %
Peržiūrėtų įrašų prenumeruojamose duomenų bazėse skaičius (per metus) –1000 peržiūrų	1991 peržiūra	199 %

2.4. Plėtoti kultūros paveldo, krašto informacijos ir kraštotyros aktualizavimo paslaugas, jų panaudą, skatinti dalyvavimą mokymo(si) procese.

Numatyti kriterijai 2022 m. veiklos plane	Pasiektas rezultatas	Įvykdymo procentai
Atnaujinti interneto kraštotyros žinyną www.krastotyra.zvb.lt	-	0 %

Vykdyti kompiuterinio ir skaitmeninio raštingumo mokymus vartotojams, skatinti jų savarankišką mokymąsi ir teikti konsultacijas CBS. Apmokytų vartotojų skaičius – 672.	684	101 %
Teikti konsultacijas – 2263 konsultacijos	3033	134 %
Organizuoti vartotojų informacinį aptarnavimą. Informacinių užklausų skaičius – 6650 užklausos	Gautos 7202 užklausos	108 %

III. tikslas: Skleisti kultūrą, kultūriškai šviesti visuomenę, stiprinant bibliotekos, savivaldos ir nevyriausybinių sektorių bendradarbiavimą, mažinant kultūrinę atskirtį ir netolygumus, siekiant visuomenės poreikių ir bibliotekos vaidmens darnos.

Siekiant šio tikslo įgyvendinti uždaviniai, pasiekti rodikliai:

3.1. Užtikrinti kultūrinių paslaugų prieinamumą ir įvairovę išnaudojant įvairias erdves bibliotekose ir už jos ribų.

Numatyti kriterijai 2022 m. veiklos plane	Pasiektas rezultatas	Įvykdymo procentai
Organizuoti renginių – 654	625	95,5 %
Organizuoti parodų – 236	268	113 %

3.2. Realizuoti vartotojo kultūros ir literatūros poreikius per tradicinių ir kraštotyros renginių tęstinumą

Numatyti kriterijai 2022 m. veiklos plane	Pasiektas rezultatas	Įvykdymo procentai
Organizuoti tradicinius literatūros renginius su profesionaliais kūrėjais – 2 renginiai	2 renginiai	100 %
Dalyvauti nacionalinėse bibliotekų akcijose ir programose: „Nacionalinė bibliotekų savaitė“, Bibliotekos knygų Kalėdos“.	2 programos	100 %
Organizuoti krašto kūrėjų jubiliejams pažymėti skirtus renginius ir parodų pristatymus – 19 renginių	9	48 %

3.3. Suteikti palankias galimybes vartotojo individualių kūrybinių gebėjimų tobulinimui per prie bibliotekos įkurtų klubų ir teatro trupės veiklą

Numatyti kriterijai 2022 m. veiklos plane	Pasiektas rezultatas	Įvykdymo procentai
Organizuoti ir palaikyti prie bibliotekos veikiančius kūrybinius judėjimus – 2.	2	100 %
Bendradarbiauti su partneriais – 6 partneriai	7 partneriai	116 %

IV. tikslas: Ugdyti kokybišką, kultūrą atpažįstančią ir tradicijas puoselėjančią jaunąją kartą, stiprinti skaitymo gebėjimus, formuoti savo tapatumą kuriančios visuomenės kritinį mąstymą ir pilietiškumą, atsparumą informacinėms grėsmėms, materialaus ir nematerialaus paveldo pažinimą.

Siekiant šio tikslo įgyvendinti uždaviniai, pasiekti rodikliai:

4.1. stiprinti vaikų ir jaunimo skaitymo gebėjimus pasitelkiant kūrybišką literatūros populiarinimą ir organizuojant edukacines programas.

Numatyti kriterijai 2022 m. veiklos plane	Pasiektas rezultatas	Įvykdymo procentai
Parengti ir įgyvendinti kultūros renginių vaikams – 166 reng.	276 reng.	115,5 %
Parengti ir organizuoti edukacines literatūros programas ir edukacinius renginius – 101 edukac.	164 edukac.	114,7 %
Dalyvaujančių skaičius – 4302 asm.	6604 asm.	155 %

4.2. didinti neformaliojo ugdymo paslaugų įvairovę, prieinamumą ir kokybę integruojant bibliotekų išteklius bei paslaugas į formaliojo švietimo procesus ir priemones.

Numatyti 2022 m. veiklos plane	Pasiektas rezultatas	Įvykdymo procentai
Organizuoti Šeimos skaitmeninių veiklų centro ir LEGO Mindstorms robotikos veiklas. Numatomas dalyvių skaičius – 300.	1570 dalyviai	5 k. daugiau
Parengti programas neformaliojo vaikų ir jaunimo švietimui CBS – 2 programos	2	100 %
Dalyvauti Kultūros paso programos veikloje – 1 programa	1	%

V. tikslas: Stiprinti Bibliotekos veiklos kokybę ir efektyvumą, tobulinti žmogiškųjų išteklių kompetencijas.

Įgyvendinti uždaviniai, pasiekti rodikliai:

5.1. Organizuoti kvalifikacines priemones, gerinančias darbuotojų informuotumą, skirtas teikiamų paslaugų kokybės gerinimui.

Numatyta kriterijai 2022 m. veiklos plane	Pasiektas rezultatas	Įvykdymo procentai
Organizuoti susirinkimus aktualiais darbo klausimais: profesinių temų skaičius – 17 susirinkimų, mokymų	18	106 %
Užtikrinti specialistų dalyvavimą respublikos profesiniuose renginiuose, tiesioginiuose ir nuotoliniuose –30 spec.	40 spec.	133 %

5.2. Siekti efektyvaus valdymo bibliotekoje.

Numatyta kriterijai 2022 m. veiklos plane	Pasiektas rezultatas	Įvykdymo procentai
Užtikrinta efektyvi ūkinė veikla – Zarasų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos biudžetas įgyvendintas 100 %.	100 %	100 %

II. BIBLIOTEKŲ TINKLAS IR PASLAUGŲ PRIEINAMUMAS

1. Prieinamumas

Zarasų rajono teritorija – 1334 km². Gyventojų tankumas vienas mažiausių Lietuvoje – 14 gyventojų 1 km². Zarasai turi kurortinės teritorijos statusą nuo 2008 m. Plėtojamas aktyvus sportinis turizmas Zarasų miesto Didžiojoje saloje ir kaimo turizmas. Zarasų rajono savivaldybės teritorija išlieka suskirstyta į 10 seniūnijų: Antalieptės, Antazavės, Degučių, Dusetų, Imbrado, Salako, Suvieko, Turmanto, Zarasų miesto ir Zarasų rajono.

2022-ųjų metų tinklas

2022 m. Zarasų rajono centralizuotą bibliotekų tinklą sudarė centrinė biblioteka su 16 struktūrinių teritorinių padalinių. Atstumas tarp rajone išdėstytų bibliotekų vidutiniškai yra 8,8 km. Daliai nutolusių kaimų ir vienkiamų gyventojų bibliotekos yra nepasiekiamos.

2022 m. Zarasų rajono centralizuotame bibliotekų tinkle (toliau – CBS) įvyko pokyčiai. Sukurta biblioteka Antazavės dvare. Jos darbuotojas priskirtas Skaitytojų aptarnavimo skyriui.

Zarasų rajono centralizuotoje bibliotekų sistemoje (toliau – CBS):

- Viešoji biblioteka.
- 3 miestelių struktūriniai teritoriniai padaliniai: Dusetų Kazimiero Būgos (nuo 2019 m. aptarnaujantis ir mokyklų bendruomenę), Turmanto ir Zarasų ligoninės.
- 13 kaimo struktūrinių padalinių: Antalieptės, Antazavės, Avilių, Baibių, Degučių, Imbrado, Sadūnų, Salako, Samanių, Smalvų, Suvieko, Šniukštų, Štadvilių.
- **Nauja.** Vietos bendruomenės prašymu, bibliotekos direktoriaus įsakymu 2022-07-20 Nr. 2-28 Antalieptės bibliotekai suteiktas Fausto Kiršos vardas.
- Nestacionarūs knygų išdavimo punktai Zarasų ir Salako socialinės globos namuose.

Nauja. Atidaryta Antazavės dvaro biblioteka

Birželio 17 dieną oficialiai atidaryta Antazavės dvaro biblioteka, įkurta neoklasicistinio stiliaus Antazavės dvaro rūmų pirmame aukšte. Suformuotas specializuotas literatūros fondas: meno albumai apie dvarus, literatūra apie dvarų kultūrą, maistą, architektūrą. Atskirą dalį sudaro kraštotyros literatūra apie Emiliją Pliaterytę ir Antazavės dvaro istoriją.

Dvaro bibliotekos atidaryme dalyvavo LR Seimo narys Algimantas Dumbrava, Zarasų rajono meras Nikolajus Gusevas, mero pavaduotojas Rimantas Jurevičius, Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekos direktorius dr. Sigitas Narbutas ir Retų spaudinių skyriaus vedėja dr. Daiva Narbutienė, Kraslavos (Latvija) viešosios bibliotekos direktorė Valentina Magidas su kolegomis bibliotekininkėmis, Zarasų rajono tarybos nariai, krašto bendruomenė. Svečiams buvo pristatyta 300-400 metų senumo knygų kolekcija, siejama su Pliaterių dvarų bibliotekomis, kurią paskolino Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių biblioteka.

2022 m. dvaro bibliotekoje apsilankė 4176 lankytojai. Skaitytojams buvo parengta ir pristatyta literatūros paroda, skirta Mindaugo karūnavimo dienai, tyrimai apie Pliaterius, Antazavės Dievo Apvaizdos bažnyčios senųjų mišiolų ir kitų bažnytinių knygų ekspozicija (pristatė klebonas Vytautas Dagelis). Vyko knygų „Keliai į jo šviesą“ ir „Džiaugsmo virtuvė“ pristatymai su vertėja Indre Dalia Klimkaitė, kalėdinis Drakoniuko teatro spektaklis vaikams „Žvaigždės pelėdoms“, edukacija moksleiviams „Svečiuose pas Emiliją“.

2022 m. vienam struktūriniui padaliniui teko vidutiniškai 553 gyventojai. Bibliotekų darbo laiko norma ir darbo laiko režimas nustatomi atsižvelgiant į gyventojų skaičių.

Viešoji biblioteka ir struktūriniai padaliniai dirbo vadovaudamiesi Zarasų rajono tarybos 2021 m. gegužės 7 d. sprendimu Nr. T-97 „Dėl biudžetinių kultūros įstaigų darbo laiko suderinimo“. 2022 m. Zarasų rajono centralizuoto tinklo lankytojams buvo atviros 25626 val. (2021 m. – 24767 val.). Palyginti su 2021 metais, tinklo bibliotekos lankytojams buvo atviros 3 % ilgiau.

 Zarasų rajono savivaldybės viešoji biblioteka lankytojams atvira pirmadieniais – penktadieniais nuo 10 iki 19 val. (gruodžio–vasario mėnesiais – nuo 9 iki 18 val.), šeštadieniais nuo 10 iki 17 val. **2022 m. Zarasų rajono savivaldybės viešoji biblioteka buvo atvira lankytojams 302 dienas (2021 m. – 298 d.).**

Seniūnijų centruose esantys Dusetų Kazimiero Būgos ir Turmanto padaliniai, kuriuose dirbama pilną darbo dieną, vartotojams atviri pirmadieniais – penktadieniais nuo 10 val. iki 18 val., šeštadieniais nuo 10 val. iki 17 val. **2022 m. šių miestelių padaliniai buvo atviri lankytojams vidutiniškai 295 dienas** (2021 m. – vid. 296 d.).

Salako, Antalieptės ir Degučių struktūriniai padaliniai vartotojams atviri antradieniais – šeštadieniais po 8 valandas per dieną, vidutiniškai po 219 dienų.

Antazavės, Avilių, Imbrado, Samanių ir Šniukštų struktūriniai padaliniai atviri antradieniais – šeštadieniais po 6 valandas per dieną.

Baibių, Ligoninės, Sadūnų, Smalvų, Suvieko ir Štadvilių struktūriniai padaliniai atviri antradieniais – šeštadieniais po 4 val. per dieną.

Kaimo struktūriniai padaliniai lankytojams buvo atviri vidutiniškai po 213 (2021 m. – vid. 212) dienų.

2. Nestacionarus gyventojų aptarnavimas

2022 m. **2 nestacionarios bibliotekėlės-punktai** veikė Zarasų CBS tinkle. Aptarnavo viešoji biblioteka ir Salako struktūrinis padalinys. Zarasų ir Salako socialinės globos namuose įrengtuose knygų punktuose buvo aptarnaujami 27 asmenys. Jiems išduota 147 vnt. knygos.

Knygnešystės paslauga. 2022 m. viešoji biblioteka ir padaliniai teikė knygnešystės paslaugas gyventojams, negalintiems lankytis bibliotekose. Lyginant su 2021 m., knygnešystės paslauga sumažėjo 39 %. Paslauga buvo išaugusi COVID 19 pandemijos metu. Atšaukus ekstremaliąją padėtį, šalyje sumažėjo poreikis pristatyti knygas į namus. Paslauga buvo teikiama 351 (2021 m. – 577 asm.) asmeniui. Jiems nunešta 4386 vnt. (2021 m. – 5852 vnt.) knygų ir periodinių leidinių. Knygas į namus nešė 220 asmenų: bibliotekininkai, šeimos nariai, kaimynai.

Paslaugų prieinamumas asmenims, turintiems judėjimo negalią. Kalbant apie bibliotekos paslaugų prieinamumą aplinką visiems, svarbu analizuoti bibliotekų pastatų pritaikomumą: prieinamumą, aplinkos pritaikymą ir galimas kliūtis. Zarasų rajono savivaldybės viešoji biblioteka pakankamai draugiška judėjimo negalią turintiems žmonėms. Įrengtas pandusas, veikia liftas. Avilių, Baibių, Degučių, Dusetų K. Būgos, Imbrado, Šniukštų, Štadvilių ir Turmanto bibliotekose įrengti pandusai. Ligoninės padalinyje, įkurtame ligoninės pastate, veikia liftas. Kai kuriuose padaliniuose prieinamumas priklauso nuo kitų įstaigų darbo laiko. Antalieptės padalinyje judėjimo negalią turintys lankytojai nepatenka, kai šeštadieniais nedirba seniūnija, Salako padalinyje – kai nedirba kultūros centras, Samanių padalinyje – kai nedirba bendruomenės centras. Smalvų padalinys yra II aukšte, todėl nepasiekiamas turintiems judėjimo negalią.

II. BENDROJI BIBLIOTEKOS VARTOTOJŲ CHARAKTERISTIKA

1. Sutelkti gyventojai centralizuotame bibliotekų tinkle

Lietuvos Respublikos statistikos departamento duomenimis 2022 m. sausio 1 d. Zarasų rajone gyvena 14790 (2021 m. – 14638) gyventojų, iš jų kaimo teritorijoje 8851 gyventojas. Palyginti su praeitais metais, rajone gyvena 1 % daugiau gyventojų, iš jų kaimo teritorijoje 8 % daugiau. Vyriškos lyties gyventojai rajone sudarė 44,3 %, moteriškos lyties – 52,7 %. Zarasų mieste registruota 5939 (2021 m. – 5939) gyventojai. Palyginti su 2021 metais, mieste išliko stabilus gyventojų skaičius.

2022 m. Zarasų rajono centralizuotame bibliotekų tinkle (toliau – CBS) sutelkta 32,6 % (2021 m. – 33,3 %) gyventojų, Zarasų mieste – 26 % (2021 m. – 26,3 %) gyventojų.

i Lietuvos Respublikos statistikos departamento duomenimis 2022 m. sausio 1 d. Zarasų rajone gyveno 1660 vaikų (2021 m. – 1812) nuo 0 iki 14 metų (imtinai). Palyginti su 2021 m., nuolatinių gyventojų vaikų skaičius sumažėjo 8,4 %. 2021 m. sausio 1 d. Zarasų mieste gyveno 697 (2021 m. – 816) vaikai nuo 0 iki 14 metų amžiaus.

2022 m. bibliotekų tinkle sutelkta 59,5 % rajone gyvenančių vaikų (2021 m. – 54,5 %), Zarasų mieste – 50 % (2021 – 42,8 %) vaikų.

i Lietuvos Respublikos statistikos departamento duomenimis 2022 m. sausio 1 d. Zarasų rajone gyvenančių jaunuolių nuo 15 iki 27 m. skaičius – 2045 (2021 m. – 2044). Palyginti su 2021 m., rajone neužfiksuotas jaunimo grupės gyventojų skaičiaus mažėjimas.

2022 m. bibliotekų tinkle sutelkta 40 % nuolatinių jaunimo (15–27 m.) grupės gyventojų (2021 m. – 41,4 %).

Palyginti su 2021 metais, bendras rajono gyventojų sutelktumo rodiklis rajone sumažėjo 2 %. Viena, tai lemia objektyvios priežastys – gyventojų senėjimas. Kita – per dvejus COVID-19 pandemijos ir valstybės įgyvendinamų priemonių pandemijos valdymo srityje metus, pasikeitė lankytojų įpročiai, o darbui ar jo daliai persikėlus į nuotolinį darbą, pasikeitė ir gyvenimo būdas, todėl bibliotekoms sunkiau susigrąžinti bibliotekų lankytojus.

2022 m. Zarasų CBS registruota 4824 vartotojai (2021 m. – 4869). Viešojoje bibliotekoje – 1542 (2021 m. – 1558), miestelių bibliotekose 1302 (2021 m. – 1313), kaimo bibliotekose 1980 (2021 m. – 1998). Palyginti su 2021 m. registruota 0,9 % mažiau.

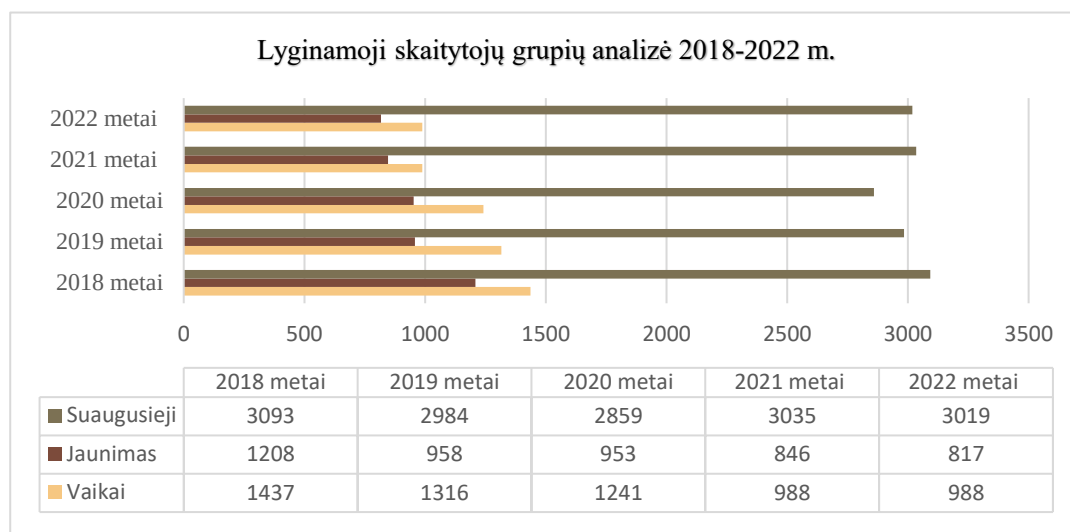
2022 m. Zarasų CBS registruota 988 vaikai (iki 14 metų) (2021 m. – 988). Viešojoje bibliotekoje vaikų registruota 349 (2021 m. – 349), miestelių bibliotekose – 275 (2021 m. – 273), kaimo bibliotekose – 364 (2021 m. – 366).

2022 m. Zarasų CBS registruota 817 (2021 m. – 846) jaunimo grupės (15–27 metų) vartotojų. Viešojoje bibliotekoje – 269 (2021 m. – 319), miestelių bibliotekose – 238 (2021 m. – 231), kaimo bibliotekose – 310 (2021 m. – 296 vartotojų).

2022 m. perregistruota 4301 skaitytojas ir užregistruota 523 nauji. Nauji skaitytojai sudarė 10,8 %, kai 2021 m. – 9,2 %. Palyginti su 2021 m., lojalių skaitytojų sumažėjo 2,6 %, o naujai registruotų išaugo 16,2 %.

2. Fizinį vartotojų sudėtis

i LR Statistikos departamento duomenimis, Zarasų rajone 2022 m. sausio 1 d. vaikai iki 15 metų (imtinai) sudarė 12,2 %, darbingo amžiaus gyventojai – 61,7 %, pensinio a. – 26,1 % visų gyventojų. Gyventojų demografinės sudėties pokyčiai, vykstantys rajone, atsispindi analizuojant registruotų vartotojų grupes.

2022 m. Zarasų bibliotekų tinkle vaikų grupės vartotojai sudarė 20,5 % (2021 m. – 20,3 %). Viešojoje bibliotekoje – 22,6 %, miestelių struktūriniuose padaliniuose – 21,1 %, kaimo struktūriniuose padaliniuose – 18,4 %.

Zarasų bibliotekų tinkle jaunimo grupės vartotojai sudarė 16,9 % (2021 m. – 17,4 %), viešojoje bibliotekoje – 17,4 % miestelių struktūriniuose padaliniuose – 18,3 %, kaimo struktūriniuose padaliniuose – 15,7 %.

Zarasų bibliotekų tinkle suaugusiųjų grupės vartotojai nuo 28 m. sudarė 62,6 % (2021 – 62,3 %) visų registruotų vartotojų. Viešojoje bibliotekoje – 59,9 %, miestelių struktūriniuose padaliniuose 60,6 %, kaimo struktūriniuose padaliniuose 66 %.

Per penkerius pastaruosius metus vaikų ir jaunimo grupės santykinis rodiklis sumažėjo 18,6 %.

Fizinių vartotojų, kurie naudojo pagrindinėmis bibliotekos paslaugomis, ir bibliotekų pagrindinių veiklos rodiklių palyginamoji analizė 2022-2021 m.

Centralizuotas bibliotekų tinklas	2022 metai	Palyginti su 2021 m. proc. ↑↓	Viešoji biblioteka	2022 metai	Palyginti su 2021 m. proc. ↑↓
Atviros valandos	25626	↑ 3,5	Atviros valandos	2616	↑ 1,1
Registruoti vartotojai:	4824	↓ 0,9	Registruoti vartotojai:	1542	↓ 1,0
Iš jų registruoti vaikai	988	0	Iš jų registruoti vaikai	349	0
Lankytojai	99494	0	Lankytojai	48065	↓ 0,03
Iš jų lankytojai vaikai	31104	↑ 6	Iš jų lankytojai vaikai	15479	↑ 10,1
Išduotis	155337	↓ 2	Išduotis	43358	↓ 6,3
Iš jų išduotis vaikams	41890	↓ 2,7	Iš jų išduotis vaikams	6234	↓ 43,9

Miestelių padaliniai	2022 metai	Palyginti su 2021 m. proc. ↑↓
Atviros valandos	5920	↓ 1,8
Registruoti vartotojai:	1302	↓ 0,8
Iš jų registruoti vaikai	275	↑ 0,7
Lankytojai	19244	↓ 2,6
Iš jų lankytojai vaikai	3137	↑ 14,2
Išduotis	32302	↓ 3,1
Iš jų išduotis vaikams	8448	↑ 12,1

Kaimo padaliniai	2022 metai	Palyginti su 2021 m. proc. ↑↓
Atviros valandos	17090	↑ 5,8
Registruoti vartotojai:	1980	↓ 0,9
Iš jų registruoti vaikai	364	↓ 0,5
Lankytojai	32185	↑ 1,7
Iš jų lankytojai vaikai	12488	↓ 0,5
Išduotis	79677	↑ 1,1
Iš jų išduotis vaikams	28015	↑ 3,3

2022 m. Zarasų r. tinklo bibliotekose apsilankyta 99494 (2021 m. – 99488) kartus, t. y. vienas lankytojas vidutiniškai apsilankė 20,6 kartų (2021 m. – 20,4 k.) per metus.

Viešojoje bibliotekoje vienas lankytojas apsilankė vidutiniškai 31 k., miestelio struktūriniame padalinyje – vidutiniškai 14,8 k., kaimo struktūriniame padalinyje – vidutiniškai 16 k.

Lankomumo rodikliai, kurie ženkliai sumažėjo 2020 metais dėl koronaviruso pandemijos suvaldymui įvestų karantinų ir paslaugų ribojimo, nei 2021 m., nei 2022 m. neatsistatė į ikipandeminį laikotarpį. Neženkliai lankomumo rodiklis išaugo kaimo bibliotekose – 1,7 %.

Vartotojai vaikai iki 14 m. Zarasų r. tinklo bibliotekose apsilankė 31104 kartus (2021 m. – 29356 k.). t. y. vienas vaikas vidutiniškai apsilankė 31 k. per metus (2021 m. – vidutiniškai 30k.). Palyginti su 2021 m., vaikų lankomumo rodiklis išaugo vidutiniškai 6 %.

Viešojoje bibliotekoje vaikai apsilankė 15479 kartus (2021 m. – 14053 k.), t. y. 10,1 % daugiau nei 2021 m. Vienas vaikas – vidutiniškai 44 kartus.

Miestelių struktūriniuose padaliniuose apsilankė 3137 vaikai (2021 m. – 2746). Palyginti su 2021 m., 14,2 % daugiau. Vienas vaikas – vidutiniškai 11 kartų.

Kaimo struktūriniuose padaliniuose vaikai apsilankė 12488 kartus (2021 m. – 12557). Palyginti su 2021 m., 0,5 % mažiau. Vienas vaikas – vidutiniškai 34 k.

2022 metais centralizuoto tinklo bibliotekose per dieną vidutiniškai lankydavosi 438 lankytojai!

2022 m. viešojoje bibliotekoje per dieną vidutiniškai lankėsi 159 (2021 m. – 161) lankytojai.

Per dieną viename miestelio struktūriniame padalinyje vidutiniškai lankėsi 25 (2021 m. – 24) lankytojai. Didžiausias lankomumo vidurkis Dusetų K. Būgos struktūriniame padalinyje – vidutiniškai 41 lankytojas, Turmanto – vidutiniškai –16, Ligoninės – vidutiniškai –11 lankytojų).

Per dieną viename kaimo struktūriniame padalinyje vidutiniškai lankėsi 11 lankytojų. Didžiausi lankomumo per dieną vidurkliai struktūriniuose padaliniuose, dirbančiuose visą dieną: Salako struktūriniame padalinyje – vidut. 23 lankytojai, Antalieptės – vidut. 16 lankytojų, Degučių – vidut. 9. Struktūriniuose padaliniuose, atvirose lankytojams po 6 val.: Samanių – vidut. 18 lankytojų; Šniukštų – vidut. 19 lankytojų; Imbrado – vidut. 11 lankytojų. Struktūriniuose padaliniuose, atvirose lankytojams po 4 val.: Avilių – vidut. 15, Smalvų – vidut. 9 lankytojai, Štadvilių ir Suvieko – vid. 7 lankytojai. Mažiausi lankomumo per dieną rodikliai struktūriniuose padaliniuose, atvirose lankytojams po 4 val.: Sadūnų struktūriniame padalinyje – vidut. 4, Baibių – vidut. 5 lankytojai.

III. KULTŪRINĖS – EDUKACINĖS BIBLIOTEKOS PASLAUGOS

Organizuodama renginius biblioteka siekia plėtoti vertę kuriančias paslaugas vartotojams ir sudaryti sąlygas turiningai praleisti laisvalaikį. Renginiai pritraukiami ir nauji lankytojai.

2022 m. populiarumo sulaukė tradiciniai bibliotekos kultūros renginiai „Poezijos pavasaris“, „Nakties skaitymai“ ir „Prozos ruduo“.

2022-tieji buvo paskelbti avangardinio kino kūrėjo ir kino kritiko, rašytojo ir poeto Jono Meko metais. Bendradarbiaujant su Lietuvos nacionaliniu dailės muziejumi įgyvendinta kultūrinė literatūros ir kino programa „Semeniškių idilės“, skirta Jono Meko 100-sioms gimimo metinėms.

Sukako 500 metų, kai Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje buvo išspausdinta pirmoji knyga – Pranciškaus Skorinos „Mažoji kelionių knygelė“ ir Vilniuje įkurta pirmoji Rytų Europoje spaustuvė, sukako 140 metų, kai Zarasuose buvo įsteigta pirmoji spaustuvė, 90 metų, kai pradėtas leisti laikraštis „Zarasų kraštas“. Skatinant visuomenės domėjimąsi šiomis reikšmingomis datomis ir bendradarbiaujant su Lietuvių kalbos institutu, buvo suorganizuota konferencija.

Bibliotekos I a. galerijoje vyko profesionalaus meno parodų atidarymai – tapybos darbų, keramikos, fotografijos.

Organizuotos edukacinės veiklos vaikams.

Padaliniuose daugiau dėmesio skirta krašto kūrėjų palikimo atskleidimui, profesionalaus meno pritraukimui.

2022 m. bendradarbiaujant su teatrais „Teatrų istorijos“, „Stalo teatras“, „Atviras ratas“ Zarasų žiūrovams pristatytos spektaklių premjeros. Renginiai organizuoti bendradarbiaujant su VšĮ „Rašytojų klubas“, Utenos regiono savivaldybių viešosiomis bibliotekomis, Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešąja biblioteka.

Fizinių ir virtualių renginių lyginamoji analizė 2022–2021 m.

Pavadinimas	Bendras renginių skaičius		Iš jų:		Parodos	
			Kompleksiniai, žodiniai			
	2022 m.	2021 m.	2022 m.	2021 m.	2022 m.	2021 m.
Viešoji biblioteka	372	211	282	99	90	112
Miestelių strukt. padaliniai	200	204	128	128	72	76
Kaimo strukt. padaliniai	321	324	215	193	106	131
IŠ VISO	893	739	625	420	268	319

Palyginti su 2021 m., bendras renginių skaičius išaugo 20,8 %. Žodinių ir kompleksinių renginių skaičius išaugo net 48 %, parodų sumažėjo 16 %. 2022 m. gegužės 1 d. šalyje nustojo galioti valstybės lygio ekstremalioji situacija, todėl buvo sugrįžta prie fizinių renginių ir edukacijų organizavimo.

Virtualūs renginiai. 2022 m. bibliotekų tinkle, panaudojant socialinio tinklo Facebook paskyras, kurias turi susikūrusius VB ir 9 padaliniai, ir Youtube viešosios bibliotekos kanalą, buvo organizuota 40 (2021 m. – 106) virtualių veiklų: 10 virtualių renginių ir 33 virtualios parodos. Iš jų: viešojoje bibliotekoje 6, miestelių padaliniuose 28, kaimo padaliniuose 6 virtualios veiklos.

Renginių lankytojai. 2022 m. bibliotekų renginiuose ir parodose lankėsi 12519 (2021 m. – 10654) fizinių lankytojų ir 2686 (2021 m. – 2373) virtualūs. Viešosios bibliotekos renginiuose –

6967 (2021 m. – 3294) fizinis lankytojas ir 123 virtualūs. Miestelių bibliotekų renginiuose – 1662 (2021 m. – 2563) fiziniai lankytojai ir 1627 virtualūs. Kaimo bibliotekų renginiuose – 3890 (2021 m. – 4797) fizinių lankytojų ir 936 virtualių. Palyginti su 2021 m., fizinių renginių lankytojų skaičius išaugo 17,5 %. **Viename renginyje lankėsi vidutiniškai 17 lankytojų.**

2022 m. vaikams ir paaugliams bibliotekų tinkle organizuota 476 (2021 m. – 389) renginiai ir edukacijos, kurie sudarė 53,3 % visų vykusių renginių. Viešojoje bibliotekoje – 265 renginiai, miestelių bibliotekose – 58, kaimo bibliotekose – 153 renginiai vaikams. Iš kurių 102 parodos vaikams. Viešojoje bibliotekoje – 47 parodos, miestelių bibliotekose – 16, kaimo bibliotekose – 39. Parodos vaikams sudarė 35 % visų parengtų parodų.

2022 m. renginiuose ir edukacijose vaikams lankėsi 6887 lankytojai (2021 m. – 5541): viešojoje bibliotekoje – 4178, miestelių struktūriniuose padaliniuose – 759, kaimo struktūriniuose padaliniuose – 1950 lankytojų. Palyginti su 2021 m., vaikų renginių lankytojų skaičius išaugo 24,3 %. **Viename vaikų renginyje lankėsi vidutiniškai 14 lankytojų.**

1. Renginių apžvalga

Viešosios bibliotekos miesto šventėms skirti renginiai

Zarasų rajono savivaldybės strateginiame plėtros plane (2022–2030 m.) įtvirtinta nuostata, kad turizmas yra prioritetinga Zarasų rajono savivaldybės plėtros sritis. Susiformavusios patrauklios kultūrinio turizmo tradicijos, gausūs rekreaciniai ištekliai sąlygoja kurortinės plėtros kryptis. Susiformavusios seniūnijų švenčių tradicijos. Zarasų mieste – švęsti Zarasų miesto gimtadienį per Žolinę, organizuojant menų festivalius. Viešoji biblioteka kasmet parengia kultūros programą, kurią pristato žiūrovams miesto šventės metu.

2022 m. švenčiant miesto 516 metų gimtadienį, organizuoti tradiciniai „Nakties skaitymai“, dedikuoti Jaunimo metams. Literatūros ir muzikos renginyje dalyvavo poetas, rašytojas, filosofas dr. Liutauras Degėsys, poetas, rašytojas ir reperis Ernestas Noreika, aktorius, muzikos atlikėjas Ainis Storpirstis. Teatras „Juodai baltas“ su Zarasų vaikais atliko repą „Anykščių šilelis“ (rež. Gražina Karlaitė). Renginio metu literatūrinė Felikso Jakubausko premija įteikta literatei Vitai Paškauskaitei.

Miesto Sėlių aikštėje vyko kasmetinė knygų, tautodailės, prekybos ir pramogų mugė. Dalyvavo dvylika leidyklų: „Algarvė“, „Andrena“, „Baltos lankos“, „Charibdė“, „Gelmės“, „Kauko laiptai“, „Mokslo ir enciklopedijų leidybos centras“, „Raidynėlis“, „Stiklo tiltai“, „Tera Publika“, „Trys nykštukai“ ir „Žara“. Įsikūrę Knygų alėjoje leidėjai ne tik siūlė knygas, bet ir bendravo su mugės lankytojais.

Tradicioniniai literatūros renginiai

Tradicioniniai bibliotekos literatūros renginiai yra neatskiriama ir nuo Zarasų krašto kultūrinės aplinkos. „Poezijos pavasariai“ arba „Poezijos pavasarėliai“ organizuojami nuo 1984 m., „Prozos rudenys“ – nuo 1995 m. Bendradarbiaujama su VšĮ „Rašytojų klubas“. Šie renginiai yra populiari ir mėgstami lankytojų.

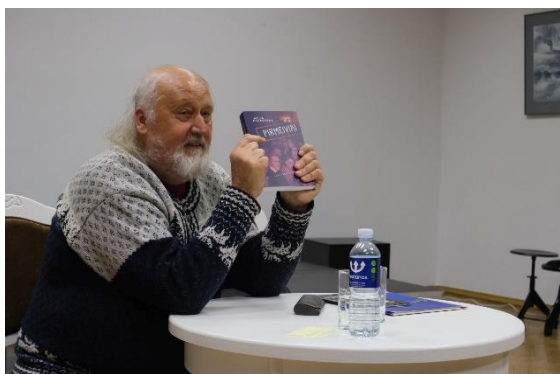

2022 m. gegužės 26 d. poezijos skaitymuose „Poezijos pavasaris 2022“ dalyvavo profesionalūs poetai Rimvydas Stankevičius, Aivaras Veiknys, aktorius, dainų tekstų autorius ir atlikėjas Mindaugas Ancevičius. Posmus skaitė Zarasų krašto „Virš tylos“ literatai Vilė Sinkuvienė, Onutė Kačkienė, Olga Černova, Jūratė Mardosienė, Irena Navickienė, Lidija Maldauskienė, Vita Paškauskaitė, Petras Valčekas. Dieną poezijos skaitymai su kūrėjų grupe vyko Dusetose.

Spalio 19 dieną Zarasų rajono savivaldybės viešojoje bibliotekoje klausytojai susirinko į tradicinį „Prozos rudenį“ susitikti su žinomu Lietuvos aktoriumi, rašytoju, TV laidų vedėju, dainų kūrėju ir atlikėju Juozu Gaižausku ir teatro ir kino akto, dainų kūrėja Emilija Latėnaite. Pristatyta antroji Juozo Gaižausko knyga „Tigras, glostantis pėdas“.

Literatūriniai susitikimai, knygų sutiktuvės

Spalio 30 d. įvyko susitikimas su režisieriumi, aktoriumi, pedagogu, visuomenės veikėju Gyčiu Padegimu. Autorius pristatė knygą „Pirmieji: trys Kauno Lietuvos pjesės“. Šioje knygoje G. Padegimas skaitytojui prikelia tris ikikarinės Lietuvos don kichotus: rašytoją modernistą Juozapą Albiną Herbačiauską (pjesė „JAH“), trumpiausiai Lietuvai vadovavusį prezidentą Kazį Grinių („Alksniškiai“) ir profesionaliojo teatro pradininką Juozą Vaiškų.

Kraštiečiams, krašto kultūrai skirti renginiai

Spaudos atgavimo, kalbos ir knygos diena įvyko poeto, mokytojo, muziejininko Vasilijaus Trusovo naujausios poezijos knygos „Užtėkiai“ sutiktuvės. Tai ketvirtoji autoriaus poezijos knyga. Pirmoji – „Užpustytos laiko stotys“ (2003), antroji – „Siauri likimo vartai“ (2010), trečioji skaitytojus pasiekė 2012 m. – „Žaibai krinta į žolę“.

Gegužės 5 d. vyko šventinis knygos „Zarasai ir zarasiečiai“ pristatymas. Šis vizualiai įspūdingas albumas, tai savitas „Ežerų žemė“ klubo narių – Rimanto Bikulčiaus, Gintauto Antanavičiaus, Gitanos Kavaliauskaitės, Vasilijaus Kukonenko, Algimanto Navicko, Adolfo ir Stanislovo Sinkevičių – pasakojimas vaizdais apie Zarasų miestelio gyvenimą. Renginį vedė režisierė G. Karlaitė.

Birželio 8 d. vyko Gintaro Kaltenio fotografijų albumo pristatymas „Senuoju pašto keliu – žirgais ir kariatomis“. Dalyvavo profesorius Libertas Klimka, VŠĮ „Klajūnų klubas“ prezidentas, keliautojas Gintautas Babravičius, fotografas, keliautojas, Lietuvos Žurnalistų sąjungos, Lietuvos geografinių draugijos, tarptautinės raitelių gildijos „LongRidersGuild“ narys, šios knygos autorius Gintaras Kaltenis. Pašto kelias kirto Zarasų rajoną, todėl buvo pateikta daug vertingos kraštotyros informacijos.

Rugpjūčio 3 dieną viešojoje bibliotekoje pristatyta Jūratės Klimaitės-Mardosienės fotografijų ir poezijos knyga „Namo pareit“. Žiūrovus pasitiko ne tik nauja knyga, bet Jūratės autorinė didelio formato fotografijų paroda ir meniniai atvirukai. Moderatorė – Zarasų viešosios bibliotekos Komplektavimo skyriaus vedėja Danutė Kiltinavičienė.

Rugsėjo mėn. įvyko susitikimas su vertėja Indre Klimkaitė, gyvenančia Antazavėje, ir jos išverstos Barbaros Stühlmeyer knygos „Keliai į Jo Šviesą. Dvasinė šventosios Hildegardos Bingenietės biografija“ sutiktuvės. Renginį moderavo Zarasų parapijos narė, susitikimo iniciatorė Audronė Bakutienė.

Teatro, muzikos renginiai

Renginių veiklos labai įvairios – lankytojams siūloma susipažinti ne su naujų knygų autoriais, bet ir muzikos bei teatro pasauliu.

Lapkričio mėnesį įvyko teatralizuotas poezijos ir muzikos vakaras „Upinės“. Tai trijų moterų: unikalios Lietuvos dainininkės, muzikantės Lauritos Peleniūtės, teatro ir kino aktorės, profesionalios filmų garsintojos, poezijos skaitovės Aldonos Vilutytės ir aktorės Justinos Smieliauskaitės trio. Skambėjo poezių Juditos Vaičiūnaitės ir Indrės Valantinaitės kūryba, senosios liaudies dainos, sutartinės ir melodijos.

Gruodžio mėnesį gausiai susirinkusiems žiūrovams biblioteka dovanojo muzikinę programą – dviejų brolių Andriaus ir Juliaus Vaicenavičių grupės „Kūjeliai!“ koncertą.

Gruodžio mėnesį kalėdinių renginių ciklą užbaigė Visagino Česlovo Sasnausko muzikos mokyklos mokytojos ekspertės Vitos Pimpienės ir Gražinos Karlaitės mokinių koncertas „Angelų dainos“. G. Karlaitės jaunieji auklėtiniai vaidino ištrauką iš Vytauto V. Landsbergio knygos „Angelų pasakos“.

Skaitymo iššūkis „Vasara su knyga“

2022 m. Zarasų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos skaitytojai septintą kartą dalyvavo paskelbtose skaitymo varžytuvėse „Vasara su knyga“. „Vasara su knyga“ – tai Lietuvos apskričių ir Lietuvos aklųjų bibliotekos drauge su Lietuvos savivaldybių viešosiomis bibliotekomis organizuojamas skaitymo skatinimo projektas, kuriuo siekiama skatinti visuomenę domėtis literatūra ir skaitymu. Skaitytojai, sutikę dalyvauti skaitymo iššūkyje, turėjo perskaityti 5 knygas ir patys užsiregistruoti. Zarasų rajono bibliotekose iššūkį „Vasara su knyga“ priėmė 233 dalyviai, užduotis iki galo įveikė 200 dalyvių.

Literatūros, skaitymo skatinimo programos su „Ažuolo“ gimnazija

Respublikinio eilėraščių ekranizacijų ir fotografijų konkurso „Kuriu – vaizdu, garsu, žodžiu“, vykusio birželio–spalio mėnesiais laureatų apdovanojimo šventę surengė Zarasų „Ažuolo“ gimnazija, talkinant Zarasų rajono savivaldybės viešajai bibliotekai. Į kvietimą dalyvauti konkurse atsiliepė 120 mokinių iš įvairių Lietuvos mokyklų: Lazdijų, Kuršėnų, Vidiškių, Visagino, Didžiasalio, Zarasų, Dusetų gimnazijų bei Zarasų Fausto Latėno meno mokyklos.

Pilietiškumui skirti renginiai

Balandžio mėnesį vyko istoriko Juozo Urbšio knygos „Lietuva lemtingaisiais 1939–1940 metais. Atsiminimai“ pristatymas. Renginyje dalyvavo naujausio, 2021 m. knygos leidimo sudarytojas ir rengėjas istorikas dr. Ignas Kapleris, išsamiai papasakojęs apie diplomato J. Urbšio darbus ir nuopelnus Lietuvai. Juozo Urbšio palikimą puoselėja Vytautas ir Stasė Goštautai ir jų šeima, gyvenantys Zarasuose.

Balandžio mėn. įvyko susitikimas su teisininku, Seimo nariu, buvusiu LR žemės ūkio ministru Kaziu Starkevičiumi. Svečias pristatė prieš kelerius metus su bendražygiais profesoriumi Alvydu Beleženčiu, rašytoju Pranu Sasnausku išleistą knygą „Kolūkmetis okupuotos Lietuvos kaime“. Ji sudaryta minint Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo šimtmetį.

Gegužės mėn. įvyko renginys skirtas Europos dienai „Europa – mano namai“. Humanitarinių mokslų daktaras, karo istorikas, politikas, Lietuvos Respublikos Seimo narys prof. Valdas Rakutis nuotoliniu būdu skaitė pranešimą. Karo išgyvenimais dalinosi ukrainietė, karo pabėgėlė, apsistojusi Zarasuose Julija Ermakova. Zarasų „Ažuolo“ gimnazijos gimnazistai pristatė Europos sąjungos šalis kaimynės tema „Kaip pažinti šalį“. Vyko jaunimo madų šou iš antrinių žaliavų „Antrasis gyvenimas“ pristatymas. Madas pristatė Zarasų profesinės mokyklos moksleiviai ir „Ažuolo“ gimnazijos gimnazistai.

Birželio mėnesį vyko istorikės, visuomenės veikėjos, humanitarinių mokslų daktarės Aldonos Vasiliauskienės mokslo studijos „Lietuva-Ukraina: religija, mokslas, kultūra Vilniaus vienuolių

bazilijonų veikloje“ pristatymas. Renginyje dalyvavo dr. Aldona Vasiliausienė, Dusetų Švč. Trejybės bažnyčios klebonas kanauninkas Stanislovas Krumpliauskas, mokytoja Nijolė Bagdonavičienė (Skapiškis), kultūrininkė Zita Mackevičienė (Utena). Renginį moderavo „Zarasų krašto“ redaktorė Olga Raugienė.

Liepos mėnesį vyko dviejų knygų „#fainiausiapasaulymočiūtė“ ir „1940. Paskutinė Lietuvos vasara“ sutiktuvės. Dalyvavo knygų autoriai: žurnalistė Živilė Kropaitė-Basiulė ir istorikas Norbertas Černiauskas.

Spalio mėnesį įvyko susitikimas su LR Seimo nariu, Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto pirmininku Laurynu Kasčiūnu.

Bendrakultūriniai renginiai su bendruomenėmis struktūriniuose padaliniuose

Struktūriniai–teritoriniai padaliniai aktyviai bendradarbiavo su kaimiškosiomis bendruomenėmis prisidėdami organizuojant kasmetines bendruomenių šventes – Kraštiečių šventes, Jonines, eglės įžiebimo šventes ir patys inicijuodami renginius seniūnijose įsteigtiems dienos centrams. Kaimiškųjų vietovių gyventojai buvo kviečiami į renginius Gimtosios kalbos diena paminėti, Spaudos atgavimo, kalbos ir knygos diena.

2022 m. Dusetų Kazimiero Būgos biblioteka paminėjo įsteigimo 85-metį. Vyko šventinis renginys „Tebūna biblioteka bendruomenei šilto dvasingo ir betarpiško bendravimo namai“.

Susitikimai su profesionaliais kūrėjais. Salako bibliotekoje, minint Gedulo ir vilties dieną, knygos autorė, žurnalistė Živilė Kropaitė-Basiulė pristatė knygą „Fainiausia pasaulyje močiūtė“. Dusetų K. Būgos bibliotekoje vyko literatūros popietė „Tyliai banguoja gyvenimas mano“, skirta poetės Meilės Kudarauskaitės 90 metų jubiliejui, organizuotos knygų „Kronika: slaptos knygos istorija“, Meilės Kudarauskaitės „Lėto laiko glėbyje“, Vasilijaus Trusovo „Užutėkiai“ sutiktuvės, vyko gamtos mokslų daktaro, etnologo, mokslo istoriko, Lietuvos edukologijos universiteto profesoriaus Liberto Klimkos knygos „Vadovas po senąją Vilniaus universiteto astronomijos observatoriją“ pristatymas nuotoliniu būdu. Gyventojai pakviesti į Rokiškio rajono Bajorų kaimo kultūros centro teatro „Vidurdienio damos“ teatralizuotus skaitymus „8 stotelės iš rašytojos Ievos Simonaitytės gyvenimo“, skirtus rašytojos Ievos Simonaitytės metams paminėti. Bibliotekoje leidykla „Nieko rimto“ pristatė naujas knygas.

Poeto Jono Mačiulio-Maironio 160-osioms gimimo metinėms paminėti Degučių biblioteka organizavo poezijos skaitymus Degučių Šv. Antano Paduviečio koplyčioje, Suvieko bibliotekoje vyko literatūros popietė „Poetas apdainavęs Lietuvą“, Turmanto bibliotekoje – literatūros popietė „Naujosios lietuvių poezijos pradininkas“, Štadvilių bibliotekoje – literatūros popietė „Lietuviško žodžio meistras – poetas, kunigas Maironis“, Antalieptės bibliotekoje garsiniai skaitymai „Skaitome Maironį“, Avilių bibliotekoje – literatūros popietė „Graži tu mano, brangi Tėvyne“.

Lietuvių rašytojo, poeto, prozininko ir dramaturgo **Bernardo Brazdžionio 115-osioms** gimimo metinėms paminėti organizuotos literatūros popietės: Suvieko bibliotekoje „Ištikimiausias tautos sūnus“, Avilių bibliotekoje „...pakilk, žmogau ir žmogui ranką duok“, Sadūnų bibliotekoje „Buvo meškinas rudnosis“. Salako bibliotekoje vyko garsiniai skaitymai jaunimui „Bernardas Brazdžionis Lietuvai“, Štadvilių bibliotekoje – garsiniai skaitymai „Lietuvybės šauklys – poetas Bernardas Brazdžionis“.

Vytauto V. Landsbergio 60-ties metų jubiliejui organizuotas bendras Degučių ir Salako bibliotekų renginys. Zarasų kultūros centro vaikų ir jaunimo grupė „Mėta“ parengė literatūros ir muzikos kompoziciją „Vaikams ir juos mylintiems“. Imbrado bibliotekoje vyko skaitymo popietė

vaikams „Skaitome Vytauto V. Landsbergio knygas“, Sadūnų bibliotekoje – literatūros popietė „Vytautas V. Landsbergis – vaikų rašytojas“, Dusetų K. Būgos bibliotekoje – spektakliukas V. V. Landsbergio kūrybos motyvais „Lapiuko Pūkio nuotykių“, Šniukštų bibliotekoje – knygų vaikams pristatymas „Susipažinkime: vaikų rašytojas Vytautas V. Landsbergis“, Turmanto bibliotekoje – literatūros popietė „Reikia nenustoti kalbėti apie meilę“.

Šeimos dienai Avilių vaikų dramos būrelis pastatė dviejų dalių pasaką „Slibinai ir žmonės“. Tai bendradarbiavimo Avilių bibliotekos ir Zarasų kultūros centro Avilių skyriaus projekto rezultatas. Turmanto bibliotekoje atidaryta vaikų piešinių paroda „Apie namus ir laimę“.

Žemės dienai pažymėti Avilių bibliotekoje vyko edukacinis užsiėmimas ir filmo peržiūra „Ką reiškia populiariusis žodis – tvarumas?“, Salako bibliotekoje – edukacinė popietė „Žemė mūsų planeta“, Samanių – poezijos popietė „Posmai mano gimtai žemei“.

PARODOS

2022 m. organizuota 268 (2021 m. – 319) parodos, kurios sudarė 30 % visų organizuotų renginių.

Profesionalaus meno parodos

2022 m. Zarasų viešojoje bibliotekoje atidaryta ir eksponuota 16-ka profesionalaus meno parodų. Profesionalaus meno parodos organizuotos Dusetų K. Būgos ir Antalieptės struktūriniuose padaliniuose.

Sausio mėn. I a. galerijoje atidaryta Utenoje vykusio regioninio projekto „**ART’U (Menas mieste – miestas mene)**“ darbų paroda. Projekte dalyvavo 20 profesionalių dailininkų iš Utenos, Anykščių, Zarasų, Molėtų, Ignalinos rajonų. Atidaryme dalyvavo darbų autorės Nijolė Trinkūnienė (Ignalina), Aurelija Kairytė Smolianskienė (Utena), Jolanta Žalalienė (Molėtai) ir Olga Meškuotienė (Utena).

Vasario mėnesį organizuota VŠĮ „Inovatorių slėnio“ lietuvių ir latvių fotomenininkų fotografijų paroda „**Istoriniai parkai ir jų gyventojai**“.

Kovo mėnesį atidaryta netradicinė portretų paroda „**Karjeros portretai**“. Meno kūrinių personažai – laisvės atėmimo bausmę atliekantys žmonės. Kūrinių autorė – dailininkė Lina Šlipavičiūtė-Černiauskienė, Meno laboratorijos „Kiaurai sienas“ įkūrėja.

Kovo mėnesį I a. galerijoje buvo eksponuota dailininko Nikolajaus Rericho tapybos reprodukcijų paroda „**Grožio kelias**“, kurią pristatė Lietuvos Rericho draugija.

Balandžio mėnesį stiklo vitrinose eksponuota Velykinių atvirukų paroda iš **profesoriaus Liudo Mažylio asmeninės kolekcijos**. Jos pristatymą iniciavo skaitytoja Vaida Lazdauskienė.

Balandžio mėnesį atidaryta dailininko, akvarelininko, tarptautinių akvarelės bienalių „Baltijos tiltai“ iniciatoriaus ir organizatoriaus **Eugenijaus Nalevaikos personalinė paroda „Mažiau yra daugiau“**. Renginyje dalyvavo parodos autorius E. Nalevaika ir jo žmona Jovita Nalevaikienė, Utenos kraštotyros muziejaus direktorė, menotyrininkė.

Gegužės mėnesį stiklo vitrinose pristatyta keramikės, tapytojos, tautodailininkės, gimusios Zarasų krašte **Genutės Vaičiukauskienės Švalkutės** keramikos darbų paroda.

Birželio mėnesį organizuotas zarasietės Jolitos Kazulėnienės mandalos darbų parodos „**Spalvota kasdienybė**“ uždarymas.

Birželio mėnesį atidaryta dailininkės Jolantos Žalalienės (Molėtai) personalinė tapybos darbų, išpuošusių tapytais gamtos dygsniais, paroda „**Esatis**“.

Liepos mėnesį atidaryta dailininko, Nacionalinės kultūros ir meno premijos laureato Arvydo Každailio grafikos darbų paroda „**Senoji Prūsa**“.

Liepos-rugpjūčio mėnesiais galerijos stiklo vitrinose buvo eksponuojama **keramiko Vytauto Valiušio** juodosios keramikos darbų paroda.

Rugpjūčio mėnesį pristatyta Zarasų fotoklubo „Ežerų žemė“ paroda „**Debesys mūsų mintys**“. Parodos atidaryme dalyvavo klubo pirmininkas Algimantas Navickas, naujas fotoklubo „Ežerų žemė“ narys Deimantas Kučinskas ir Adolfas Sinkevičius.

Spalio mėnesį atidaryta **Ievos Spalvinšos ir Janio Spalvinšo (1948–2021)** iš Rygos (Latvija) akvarelės darbų parodą „**Dviese**“. Ši paroda buvo 9-osios tarptautinės akvarelės bienalės „Baltijos tiltai. Patirtys“, kurios premjera vyko Kaune, dalis. Susitikime dalyvavo parodos koordinatore, menotyrininkė Jovita Nalevaikienė ir projekto vadovas, dailininkas akvarelininkas Eugenijus Nalevaika.

2022-ieji paskelbti Jono Meko (1922–2019) metais. Pažymint avangardinio kino kūrėjo ir kino kritiko, rašytojo ir poeto 100-ąsias gimimo metines, rugsėjo mėnesį organizuota Jono Meko fotografijų **paroda „Semeniškių idilės“**. Parodą pristatė parodos sumanytojas ir kuratorius Tomas Ivanauskas. Pristatymo metu peržiūrėti du trumpametražiniai dokumentiniai filmai. Vienas jų – paties Jono Meko „Prisiminimai iš kelionės į Lietuvą“, kitas – Roberto Verbos „Jonas Mekas“.

Lapkričio ir gruodžio mėnesiais buvo eksponuojami kolekcininko **Nerijaus Čepausko** surinkti Lietuvos, Europos ir tolesnių pasaulio šalių keramikiniai švyturiai.

Gruodžio mėnesį stiklo vitrinose buvo eksponuojami **keramikės Nijolės Kuosaitės** keramikos dirbiniai.

Literatūros parodos

Literatūros parodos sudarė 82,5 % visų organizuotų parodų. 2022 m. organizuotos naujų knygų, teminės, reikšmingų ir įsimintinų datų ir personalijų jubiliejinės literatūros parodos. Lietuvių ir užsienio šalių kūrėjams skirtos literatūros parodos sudarė 31,3 %, kalendorinėms šventėms – 19,8 %, teminės – 19 %, kraštotyros literatūros – 3,4 %, netradicinės – 17,5 %.

Viešojoje bibliotekoje literatūros parodos eksponuotos Skaitytojų aptarnavimo skyriaus abonemente, mokslo šakų literatūros fonde, mediatekoje ir Vaikų literatūros skyriuje.

Personalijų literatūros parodos. Jų tikslas – atkreipti dėmesį į individualią figūrą, asmenybę, pažadinti norą kuo daugiau sužinoti apie asmenis – menininkus, rašytojus, kompozitorius ir kitus. Viešojoje bibliotekoje ir padaliniuose literatūros parodomis pažymėti lietuvių rašytojų, įžymių veikėjų jubiliejai: režisieriaus, avangardinio kino kūrėjo, poeto ir rašytojo Jono Meko gimimo 100-osios gimimo metinės, rašytojų Ievos Simonaitytės 125-osios gimimo metinės, Algimanto Zurbos 80-osios gimimo metinės, Antano Vienuolio 140-osios gimimo metinės, Vytauto Bubnio 90-osios gimimo metinės, poeto, kunigo Maironio 160-osios gimimo metinės, poeto Bernardo Brazdžionio 115-osios gimimo metinės, prozininkės Dalios Jazukevičiūtės 70-metis, kraštiečio kompozitoriaus Fausto Latėno 65-osios gimimo metinės, italų kompozitoriaus Džoakino Rosinio 230-osios gimimo metinės, operos solisto Eduardo Kaniavos 85-metis ir kiti.

Teminės literatūros parodos. Jų tikslas – atkreipti dėmesį į konkrečią problemą, paskatinti skaityti knygas, rekomenduojant geriausias iš jų. Skaitytojų aptarnavimo skyrius pasiūlė literatūros parodas, skirtas Lietuvių kalbos dienoms, Lietuvos krepšinio šimtmečiui pažymėti ir kt. Didelio skaitytojų dėmesio susilaukė tokios knygų parodos kaip „Viskas – moters rankose!“, „Vasara, vasara“, skirta vasaros laisvalaikiui, „Einu rudenįjančiu taku“, skirta rudens tematikos knygoms, „Detektyvų pasaulyje“, skirta detektyviniams romanams populiarinti, „Einu apsnigtu taku...“, skirta žiemos tematikos knygų populiarinimui. Jos labai spalvingos, skaitytojų dėmesį pritraukia ryškūs parodų akcentai.

Valstybinėms ir kalendorinėms šventėms pažymėti skirtos literatūros parodos. Valstybinėms ir kalendorinėms šventėms pažymėti parengtos šios parodos: „Atidavę save Tėvynei“, skirta Laisvės gynėjų dienai, „Tik meilė išmokė kalbėti širdimi“, skirta Šv. Valentino dienai, „Lietuva – ugnis, kurią kūrenam...“, skirta Lietuvos valstybės atkūrimo dienai, „Vienijanti kovo 11-osios dvasia“, skirta Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo dienai, „Su šviesos ryšuliu ant pečių“, skirta Knygnešio dienai, „Būkim atviri prisikėlimo žinia“, skirta Šv. Velykoms, „Motinos meilė sauganti mus“, skirta Motinos dienai, „Žodžio galybė“, skirta Spaudos atgavimo, kalbos ir knygos dienai, „Palikome istorijai savo gyvenimus“, skirta Gedulo ir vilties dienai, „Žydės miške papartis“, skirta Joninėms, „Susikaupimo ir ramybės laikas“, skirta Vėlinėms, „Laukimo tyloje sustoja laikas“, skirta Šv. Kalėdoms ir kitos.

Kraštotyros literatūros parodos. Viešojoje bibliotekoje parengtos 3 virtualios kraštotyros parodos, talpinamos www.krastotyra.zvb.lt. Kraštiečiai poeti Meilei Kudarauskaitei, minint jos 90-ąjį jubiliejų, prozininkui, teisininkui Petrui Šatkui, minint jo 80-ąjį jubiliejų, poeti Elenai Pimpytei, minint 120-ąsias gimimo metines. Dusetų K. Būgos bibliotekoje parengta video įrašų „Atmintis gyva“ paroda, „Dusetų K. Būgos bibliotekai 85“, bibliotekoje veikė spaudinių paroda poetės, krašties Elenos Pimpytės jubiliejui paminėti „Liaudies poetė nuo Dusetų“.

Netradicinės parodos struktūriniuose padaliniuose. Jų tikslas – padėti atskleisti bendruomenės narių talentus, vykdyti jų kūrybingumo ir išradingumo sklaidą.

Antalieptės padalinyje atidaryta Zarasų kultūros ir meno premijos laureato Prano Savicko darbų paroda „Ir po šimto metų mano darbai bus įdomūs“, tautodailininko Prano Savicko sukaupėtų nuotraukų paroda „Ar prisimeni tokią Antalieptę“.

Dusetų K. Būgos padalinyje vyko zarasiškio menininko Valdemaro Šileikio drožtų Užgavėnių kaukių, velnių skulptūrų ir medinių kuokų parodos „Lentgalio darbai“, profesionalaus dailininko Alvydo Stausko fotografijų parodos „Į mus žiūri dusetiškai“ pristatymai. Pristatytos tautodailės parodos: „Tautodailininkės Daivos Čypienės riešinės“, „Vilijos Visockienės karpiniai“, tautodailininko Eriko Čypo paroda „Aukštaitijos verpstės ir prieverpstės, dusetiškės Danguolės Šukienės tapybos darbų paroda, Daivos Stasiškienės atvirukų paroda „Pavasarinis atgimimas velykiniuose atvirukuose“, menininkės Reginos Barzdaitės darbų parodos „Akvarėlese – augalų dvasia“ ir „Snaigių šokis“.

Salako padalinyje buvo eksponuojama salakiškės Reginos Gruodienės keramikos darbų paroda „...ir kada žemelė...“.

2. Renginiai vaikams

2022 m. Zarasų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos Vaikų literatūros skyriuje ir struktūriniuose padaliniuose vaikams pasiūlyti žodiniai renginiai ir edukacijos (literatūros edukacijos, kūrybos dirbtuvės) bei parodos: literatūros, meno, netradicinės. Parodų parengta 102.

Edukacinė veikla atveria kiekvienam galimybę dalyvauti kultūriniuose procesuose. Pagrindinis Vaikų literatūros skyriaus kultūrinės edukacijos veiklų tikslas – vaikų aktyvumo skatinimas bei jų įtraukimas dalyvauti meninės kūrybos procese. Prioritetas – knyga, kuri yra priemonė užmegzti dialogą su vaikais. Edukacinių užsiėmimų metu vaikai įtraukiami į literatūros, piešimo, fotografijos, šiuolaikinių technologijų, teatro veiklas.

2022 m. iš 476 (2021 m. – 389) renginių vaikams, 59 % (283 renginiai) buvo edukacijos. Palyginti su 2021 m., organizuota 22,4 % daugiau renginių, bet edukacinių – net 69,5 % daugiau. Sėkmę lemiantis faktorius – ilgalaikis bibliotekos, mokyklų ir vaikų dienos centrų bendradarbiavimas.

Vaikų renginiuose apsilankė 6604 (2021 m. – 5541) lankytojai: viešosios bibliotekos renginiuose – 3971 (2021 m. – 2904), miestelių padalinių renginiuose – 749 (2021 m. – 1095), kaimo padalinių renginiuose – 1884 (2021 m. – 1542) lankytojai. **Viename renginyje dalyvaudavo vidutiniškai 14 dalyvių.**

Renginių ir edukacinių veiklų vaikams apžvalga Vaikų literatūros skyriuje ir struktūriniuose padaliniuose

Literatūriniai susitikimai, kūrybinės veiklos su profesionaliais kūrėjais

Vasario 22 d. vyko „Teatro istorijų“ režisierės Kristinos Mauruševičiūtės parengtas poezijos spektaklis – žygis „Brūzgynų eilės“. Vaidino aktorius Artūras Dubaka. Spektaklį žiūrėjo „Santarvės“ pradinės mokyklos ir Zarasų P. Širvio progimnazijos moksleiviai.

Švenčiant Tarptautinę vaikų knygos dieną vyko literatūrinė edukacija su lietuvių vaikų rašytoja Kotryna Zyle. Ji pristatė naujausią savo knygą „Siela sumuštinų dėžutėje“. Renginyje dalyvavo 50 pradinių klasių mokinių.

Gegužės 13 d. vyko „Pasiskulptūrinimo dirbtuvės“ – renginys, skirtas Metų knygos rinkimų akcijai. Jas vedė menininkė Lina Itagaki ir rašytojas Marius Marcinkevičius. Renginyje dalyvavo „Santarvės“ pradinės mokyklos ketvirtaklasiai.

Birželio 8 d. surengta aktorių Eimanto Bareikio ir Marijos Korenkaitės edukacija „Kartą Udriuose“ pagal Ignalinos viešosios bibliotekos projektą „Pasakų terapija“. Renginyje dalyvavo „Santarvės“ pradinės mokyklos mokiniai.

Rugsėjo 27 d. vyko interaktyvus muzikinis spektaklis „Aštuntadienis“. Jame dalyvavo 65 pirmų klasių mokiniai. Spektaklyje vaidino aktorės Greta Šepiakovaitė ir Saulė Sakalauskaitė.

Lapkričio 18 d. vyko Saulės Degutytės „Stalo teatro“ spektaklis „Deivių archeologija“. Jame dalyvavo Antazavės Juozo Gruodžio progimnazijos mokinių grupė, „Santarvės“ pradinės mokyklos mokiniai ir Pauliaus Širvio progimnazijos mokiniai.

Gruodžio 27 d. „Drakoniuko teatro“ muzikinį spektaklį „Kalėdinė kaminkrėčio istorija“ pamatė beveik 70 miesto vaikų su tėveliais.

Skaitymo įgūdžių lavinimui

Vasaros skaitymų programa. Kasmetinė Zarasų CBS vasaros skaitymų programa „Vasarą skaitome kiTAIP“ organizuojama nuo 2002 metų. 2022 m. programoje dalyvavo 245 dalyviai vaikai ir jaunuoliai. Per vasarą suorganizuota 85 užsiėmimai. Dalyviai perskaitė 2370 knygų ir sukūrė 367 darbelius. Kaip įprastai, veiklos vyko bibliotekose už jų sienų – pievose, paežerėse, sporto aikštelėse. Pagrindinės veiklų temos buvo susijusios su vaikų skaitymo įgūdžių lavinimu organizuojant garsinį vaikų knygelių skaitymą, vaikų knygų autorių, švenčiančių jubiliejus, paminėjimą ir gamtos pažinimą per knygas apie gamtą.

Daugiausia programos dalyvių surinkusios bibliotekos – Vaikų literatūros skyrius (35), Antalieptės biblioteka (32), Dusetų K. Būgos biblioteka (32).

Daugiausia programos lankytojų sutraukusi bibliotekos – Salako biblioteka (120), Antalieptės biblioteka (110), Dusetų K. Būgos biblioteka (87).

Daugiausia knygų perskaičiusios komandos – Dusetų K. Būgos biblioteka (929), Antalieptės biblioteka (480), Samanių biblioteka (140).

Vaikų literatūros skyriuje vaikai buvo skatinami susipažinti su nominuotais lietuvių ir užsienio šalių autorių literatūros kūriniais, bibliotekoje vykstančiomis akcijomis, bendrauti ir bendradarbiauti su bendraamžiais. 2022-uosius metus Lietuvos Respublikos Seimas paskelbęs Jaunimo metais, todėl dalyviams suorganizuotas susitikimas su Julija Goštautaite-Adomavičiene, Zarasų rajono savivaldybės jaunimo reikalų koordinatore. Dalyviai apsilankė Zarasų atviraime jaunimo centre. Ten susipažindino su centro darbuotoja Migle Valkauskiene, kuri papasakojo ką veikia čia susirinkęs jaunimas.

Antalieptės bibliotekoje mažiesiems buvo organizuojami edukaciniai užsiėmimai ir knygų loterija. Bendruomenė padovanojo knygelių ir užsiėmimų metu visi dalyviai galėjo laimėti knygas.

Antazavės bibliotekoje vaikams patiko intelektualūs žaidimai, fotografavimas (šią formą pasirinko patys dalyviai kartu su tėveliais ir seneliais), lobių knygose paieška.

Avilių bibliotekoje vaikams organizuoti garsiniai skaitymai: V. V. Landsbergio „Obuolių pasakos“, „Rudnosiuko istorijos“, P. Mašiot „Varnėnas“ ir lietuvių liaudies pasakos. Edukacijų metu dalyviai piešė guašu ant akmenėlių, kūrė lauko gėlių puokštes. Žaidė stalo ir judriuosius žaidimus.

Baibių bibliotekoje didžiausią programos dalyvių smalsumą, pastabumą ir pažinimo džiaugsmą skatino interaktyvios, padidintos realybės knygos.

Dusetų K. Būgos bibliotekos komanda domėjosi tema apie augintinius „Mano geriausias draugas“. Vaikai piešė savo augintinių portretus ir skaitė knygutes apie žmogaus ryšį su jais. Vaikams labiausiai patiko Holly Webb knygelės. Vyko susitikimai su vaikų rašytoju Tomu Dirgėla, su grafike, iliustratore Lina Itagaki. Nauji Karlo Olsbergo romanai jaunimui „Mergaitė keistoje šalyje“ ir „Berniukas akligatvyje“ sulaukė susidomėjimo. Knygas iš vokiečių kalbos išvertė ir mokiniams pristatė vertėja Indrė Dalia Klimkaitė.

Imbrado bibliotekoje vaikai skaitė poezių S. Neries ir M. Kudarauskaitės eilėraščius, piešė personažus.

Sadūnų bibliotekoje vyko lietuvių autorių vaikų knygelių garsinis skaitymas.

Salako bibliotekoje lietingomis vasaros dienomis programos dalyviai rinkdavosi bibliotekoje įrengtoje „Naminuko palėpėje“. Vaikiškuose žurnaluose vaikai rasdavo daug įvairių įdomybių – sprendė kryžiažodžius, užduotėles, minė mįsles, kūrė komiksus. Susikooperavus su Degučių biblioteka ir Zarasų kultūros centro vaikų ir jaunimo grupe „Mėta“ buvo paminėtas vaikų rašytojo Vytauto Landsbergio 60-ties metų jubiliejus.

Samanių bibliotekos vaikų komanda dalinosi senomis ir naujomis Kamariškių dvaro istorijomis, kartu keliavo į dvarą.

Smalvų bibliotekos komanda stiprino virtualius gebėjimus. Lankytojai buvo supažindinti su įvairiomis virtualiomis pramogomis: Google žemėlapiams, garso knygomis, tiesioginėmis transliacijomis iš įvairių pasaulio vietų.

Suvieko bibliotekos dalyviai skaitė knygutes, žaidė žaidimus, piešė piešinius, lankstė iš popieriaus įvairius lankstinukus.

Šniukštų bibliotekos dalyvių komanda lavino įgūdžius žaisdami žaidimą „Raidžių lobis“, klausėsi muzikinių knygelių, spėliojo kas kokius garsus skleidžia. Pvz.: paukštis, gyvulys ar mašina ar muzikos instrumentas?

Turmanto bibliotekoje vyko šiuolaikinių lietuvių autorių vaikų knygų garsiniai skaitymai.

Lietuvių kalbos dienoms. Šios dienos viešojoje bibliotekoje ir struktūriniuose padaliniuose minimos nuo 2016 m. (nuo vasario 16 d. iki kovo 11 d). 2022 m. Vaikų literatūros skyriuje kovo mėnesį surengta keletas edukacinių užsiėmimų „Santarvės“ pradinės mokyklos moksleiviams: popietė „Kalbos šiukšlėms – NE“, literatūros valandėlės „Ar pažįsti gyvūnų kalbą?“, „Klausyk, skaityk, surask, atsakyk“, „Raidė, raidynėlis, knyga“. Avilių biblioteka organizavo literatūrinę popietę „Gimtosios kalbos diena“, Baibių biblioteka – literatūros popietę „Mano gimtoji kalba“, Samanių biblioteka – viktoriną vaikams „Plačiu vieškeliu į gražią kalbą“, Šniukštų biblioteka – viktoriną „Kalba – brangiausias deimantas“, Antalieptės biblioteka – žaidimą „Kas telpa žodyje“, Degučių biblioteka – virtualią popietę Facebook paskyroje „Kalbėti – tai ne pagalį drožti, kalbėti – tai parodyti savo vidinį pasaulį, mąstyseną“ (A. Šidlauskas) – Jono Šukio knygos „Sveiks, tik nebegyvs“ kalbinių anekdotų pristatymą.

Tarptautinei vaikų knygos dienai parengta literatūros programa. Dusetų K. Būgos biblioteka organizavo protmūšį „Knyga – jėga!“, Ligoninės biblioteka organizavo literatūros popietę „Menas skaityti – tai sugebėjimas mąstyti“. Samanių bibliotekoje vyko literatūros popietė „Su pasakų knyga į vaikystę sugrįžtam“, Antazavės bibliotekoje – garsinis skaitymas „Nepamirštama vaikiška knyga“, Imbrado bibliotekoje – literatūros popietė „Žaiskime, pažinkime ir skaitykime kartu bibliotekoje“, Turmanto bibliotekoje – garsiniai skaitymai „Gražiausia vaikystės knygelė“, Antalieptės bibliotekoje – literatūros popietė „Aktyviausias ir smalsiausias jaunas skaitytojas“, Salako bibliotekoje – literatūros popietė „Mes knygų šalyje“. Vaikų literatūros skyriuje šventės metu apsilankė 110 vaikų ir suaugusių. Programoje įtraukti interaktyvūs žaidimai, piešimas 3D pieštukais, ženkliukų gamyba, animacinių filmų peržiūra, Zuikio Nulėpausio (vyresn. bibliotekininkė Liudmila Vaitavičienė) pasirodymas.

METŲ knygos rinkimai. Balsavimai už knygų penketukus vyko visose bibliotekose. Dusetų K. Būgos biblioteka, aptarnaujanti mokyklos bendruomenę, teikė paraišką ir gavo knygų paaugliams trejetuką. Zarasų Vaikų literatūros skyriuje Pauliaus Širvio progimnazijos penktų – septintų klasių mokiniams organizuotos „Pamokos kitaip“, kurios metų pristatytos Metų knygos rinkimų akcijos knygų vaikams ir paaugliams nominantės. Su knygų penketuko leidiniais supažindinta 180 mokinių.

Solidarizuojantis su Ukraina Antalieptės bibliotekoje skaitytojai ir seniūnijos darbuotojai gamino Ukrainos vėliavos spalvų širdeles, Dusetų bibliotekoje organizuota virtuali poezijos tekstų paroda „Tarasas Ševčenka – ukrainiečių rašytojas“, Ligoninės bibliotekoje su vaikų dienos centru „Draugai“ vyko garsinio skaitymo popietė „Ir įsiviešpataus taika“, skirta ukrainiečių poetų poezijai.

Edukacinės veiklos

Vaikų literatūros skyriuje metais surengti 207 edukaciniai užsiėmimai pagal 18 programų. Edukacijos skirtos Lietuvių kalbos dienai, Skaitmeninei savaitei, Saugesnio interneto savaitei, Tarptautinei vaikų knygos dienai, Nacionalinės bibliotekų savaitei, Šiaurės šalių literatūros savaitei. Vyko sensoriniai skaitymai specialių poreikių vaikams, sensorinės edukacijos „Mėnulio žemėlapis“, „Zuikio Nulėpausio gerumo pamokėlės“ bei technologinės veiklos. Edukaciniams užsiėmimams panaudotos įvairios veiklos formos: literatūros valandėlės, kūrybinės dirbtuvės, protmūšis, viktorina – žaidimas, rytmetis. Edukaciniuose renginiuose dalyvavo 754 lankytojai.

Literatūros edukacija. Kūrybinės laiškų rašymo dirbtuvės „Aš turiu tave, tu turi mane“ vyko lapkričio mėnesį. Dalyvavo 61 vaikas. Renginiai vyko bendradarbiaujant Ignalinos r. sav. viešosios bibliotekos projekte „Pasakų terapija“.

Bendradarbiaujant su Vilniaus Radvilų rūmų dailės muziejaus edukatorėmis spalio 20 d. surengta kūrybinio rašymo edukacija „Zarasų idilė“. Renginys skirtas Jono Meko gimimo 100-osioms metinėms paminėti. Edukacijose dalyvavo Pauliaus Širvio progimnazijos septintų klasių mokiniai su mokytoja Anželika Vitkūniene.

Lankytojų dėmesio susilaukė „Zuikio Nulėpausio gerumo pamokėlės“, kurios rengiamos vaikų emociniam intelektui kelti, bei savistabai skatinti. Jose remiamasi literatūros kūriniais, skaitomi ir aptariami tekstai, kalbama apie meilę, pavydą, pyktį ir kitas vaikų pergyvenamas emocijas. Viso surengtos 7 edukacijos, kuriose dalyvavo 105 vaikai.

Dalyvavimas miesto šventiniuose renginiuose. Dalis edukacijų buvo rengiama papildant miesto šventinių renginių programas. Birželio 1 d. minint Tarptautinę vaikų gynimo dieną Sėlių aikštėje surengtos kūrybinės dirbtuvės „Zarasų elniažuvė“. Rugpjūčio 13 d. surengtos kūrybinės dirbtuvės „Švęsk Zarasų gimtadienį pasipuošęs monstriuko kepurė“. Šis renginys – sudėtinė festivalio „Zarasai 2022“ dalis. Rugsėjo 1 d. skvere prie apžvalgos rato vyko šventė „Rugsėjo 1-oji. Linksmi“. Kūrybinėse dirbtuvėse „Abėcėlės šventė“ dalyvavo 46 vaikai. Gruodžio 10 d. dalyvauta naujame prekybos ir pramogų pasaže vykusiame Kalėdų mugėje su edukacine programa „Zuikio metus pasitinkant“.

Pojūčių terapija. Ypač didelio susidomėjimo susilaukė keliaujantis sensorinių edukacijų kambarys iš Panevėžio Gabrielės Petkevičaitės – Bitės apskrities viešosios bibliotekos. Edukacijoms buvo parengta programa „Mėnulio žemėlapis“, kurią, pritaikydama įvairioms lankytojų grupėms, vedė vyresn. bibliotekininkė Zina Černovienė. Rugsėjo – spalio mėnesiais vykusiose 27 edukacijose dalyvavo 351 vaikas ir suaugęs bibliotekos lankytojas.

Technologijų edukacija. Vaikai ir paaugliai noriai rinkosi viešosios bibliotekos siūlomas skaitmenines veiklas. 2022 m. edukacinės veiklos vyko Šeimos skaitmeninių veiklų centre: Kinect viktorinos, virtualios realybės programų pristatymai, interaktyvios kelionės dviračiu. Šeimos skaitmeninių veiklų centre ir 3 D pieštukų edukaciniuose užsiėmimuose dalyvavo 585 dalyviai.

Dėmesio ir koncentravimosi ugdymo laboratorijos užsiėmimuose dalyvavo 44 vaikai, surengta 10 užsiėmimų.

Sausio–liepos mėnesiais kiekvieną trečiadienį buvo organizuojami LEGO Mindstorms robotikos užsiėmimai (panaudojant turimus 9 komplektus rinkinių) lankytojams nuo 6 metų amžiaus. Įvyko 45 užsiėmimai, kuriuose dalyvavo 201 lankytojas.

Etnokultūros edukacija. Minint Kultūros paveldo dieną, rugsėjo 14 d. dieną vyko išskirtinis edukacinis renginys „Pažintinis pasivaikščiojimas tyrinėjant spaudinius ir virtualius šaltinius“. Moksleiviams organizuota išvyka prie Zarasų Šaltupės koplytėlės, kur susipažinta su koplytėlės istorija, legendomis ir nūdiena.

Dalyvaujant Ignalinos viešosios bibliotekos projekte „Būkime pažįstami –2“ rugpjūčio 2 – 5 d. aplankyta Reškutėnų tradicinių amatų centras, kuriame vaikai dalyvavo edukacijoje „Nuo grūdo iki produkto“ ir Ignalinos rajono savivaldybės viešosios bibliotekos rengtose „Etnožaidynėse“.

Gruodžio mėnesį Advento ir kalėdinių laikotarpiu surengtos 5 edukacijos „Kalėdų istorijos ir švenčių personažai“, „Kalėdų naktį stebuklingą“, „Zuikio bičiulių Kalėdos“, „Susitikimas su sniego seniais“, „Adventinis rytmetis ir knyga su burtais“, kuriuose dalyvavo „Santarvės“ pradinės mokyklos mokiniai.

Muzikos edukacija. 2022 m. pagrindinė Mediatekoje organizuojamų edukacijų tema – muzikos kūrėjų jubiliejų paminėjimas ir ekranizuotų literatūros kūrinių populiarinimas. Tęsėsi aktyvus bendradarbiavimas su Zarasų meno mokyklos Muzikos skyriumi. Nacionalinės bibliotekų savaitės metu Zarasų meno mokyklos auklėtiniai dovanavo bibliotekininkams virtualų koncertą „Žiedai, žiedai...“. Organizuotos muzikos valandėlės: „Gyvas muzikos skambėjime“, skirta italų kompozitoriaus Džoakino Antonijaus Rosinio 230-osioms gimimo metinėms, prancūzų kompozitoriaus, pianisto, dirigento, muzikos kritiko Klodo Ašilio Debiusi 160-osioms gimimo metinėms ir „Baroko epochos muzika“, kurią vedė Zarasų profesinės mokyklos moksleiviai. Jie pasakojo apie baroko epochos muziką, to laikmečio kompozitorius G.F. Hendelį ir J.S. Bachą ir jų kūrybą, klausėsi baroko muzikos. Bibliotekininkė pristatė parodą „Baroko epochos muzika“.

Vaikai buvo kviečiami dalyvauti edukacijoje „Kalėdų eglutė“. Šio edukacinių užsiėmimų metu buvo žiūrėti animaciniai filmukai „Sniego karalienė“, „Ledo šalis“, „Kaip išgelbėti Kalėdas“ ir kt. ir kuriami kalėdiniai žaisliukai – eglutės.

Organizuotos kino programos: „Antanas Vienuolis“, skirta rašytojo A. Vienuolio 140-osioms gimimo metinėms, „Algirdas Brazauskas“, skirta Lietuvos prezidento 90-osioms gimimo metinėms, „Jonas Mekas“, skirta avangardinio kino kūrėjo ir kino kritiko, rašytojo ir poeto 100-osioms gimimo metinėms. Minint Lietuvos krepšinio 100-metį, vyko filmų „Šlovės metai BC Žalgiris“, „Arvydas Sabonis 11“, „Sabas“, „Lietuvos krepšinis 1920-2004“ peržiūros. Gegužės mėnesį, minint Vytauto V. Landsbergio 60-tį, vyko Kultūros ir meno premijos laureato režisuoto filmo „Jonukas ir Grytutė“ pristatymas-aptarimas. Minint Europos dieną, vyko kino filmų „Laisvės troškimas“, „Atgal į žemėlapi“, „Pačios keisčiausios sąjungos istorija“ kinų peržiūros jaunimui.

Lapkričio mėnesį lankytojams buvo rodoma „Nepatogaus kino“ programa. Žiūrovams parodyti filmai „Nothing Compares“ (susitikimas muzikologu Ramūnu Zilniu), „Vanduo, vėjas, dulkės, duona“ ir „Daugiau nei atsimenu“, „Namai iš šiukšlių“ (susitikimas su festivalio programos sudarytojais), „Tai, kas lieka kelyje“, „Tai aš“ ir „Istorijos iš dušo“, „Piknikas Morijoje“, „Geras Gyvenimas“, „Du medžiai Jeruzalėje“ ir „Meškos problema“, „Šiaurinė srovė“. Nepatogaus kino seansuose dalyvavo 115 žiūrovų.

Neformalus vaikų švietimas. Biblioteka yra viena iš neformaliojo vaikų ir suaugusiųjų ugdymo organizavimo vietų Zarasų rajone. 2022 m. buvo parengtos 3 neformaliojo vaikų švietimo programos. Programa Dusetų K. Būgos bibliotekoje „Slaptasis kodas“ (vasario–birželio mėn. ir rugsėjo–gruodžio mėn.), Šniukštų bibliotekoje – neformaliojo vaikų švietimo programa „Skaityk ir sportuok bibliotekoje“ (liepos –rugsėjo mėn.). Viešojoje bibliotekoje – Neformaliojo suaugusiųjų švietimo programa „Meno kūrybinės dirbtuvės senjorams“ (spalio –gruodžio mėn.).

Parodos vaikams

2022 m. Zarasų CBS vaikams buvo parengtos 102 (2021m. –113) parodos, iš kurių 12,7 % sudarė literatūros parodos lietuvių rašytojams ir poetams, 6,9 % – užsienio personalijoms, 21,6 % literatūros parodos kalendorinėms šventėms, 14,7% – literatūros parodos atskiroms temoms gvildinti, o didžiausią dalį – 44,1 % – sudarė meno ir netradicinės (kolekcinės, vaikų darbų ir pan.) parodos.

Vaikų literatūros skyriuje buvo parengtos 47 (2021 m. –55) parodos. Parodų pasiskirstymas: 36,2 % – literatūros parodos, 63,8 % – vaikų kūrybos darbų parodų pristatymai erdvėje edukacijoms

bei stiklo stelaže. Vaikų kūrybos parodomis siekiama įtraukti vaikus į kūrybinį procesą, viešinti jų kūrybos rezultatus.

Padaliniuose net 92,7 % parodų sudarė literatūros parodos ir tik 7,2 % – vaikų kūrybos.

Vaikų kūrybos darbų parodos. Viešosios bibliotekos priestato edukacinėje vaikų erdvėje įrengtoje galerijoje surengtos 27 vaikų meno darbų parodos.

Skatinant kūrybinį skaitymą, balandžio 6 d. vyko „Lakštingalos“ mokyklos bendruomenės kūrybinių darbų parodėlės „Žemė – antra mama“ atidarymas, skirtas Nacionalinei Lietuvos bibliotekų savaitei, kuriame dalyvavo „Lakštingalos“ mokyklos, „Santarvės“ pradinės mokyklos priešmokyklinukų grupės.

Gegužės 2 d. vyko Zarasų Pauliaus Širvio progimnazijos 8 b ir 8 c klasių moksleivių jų „atrastų“ literatūros kūrinių koliažo ir anotacijų parodos „Knygų upės tėkmė“ atidarymas, skirtas Spaudos atgavimo, kalbos ir knygos dienai.

Parodinėje erdvėje lankytojams pristatyta koliažo kūrinių ant kartono lėkščių paroda „Gorį supantis pasaulis“, koliažo darbų paroda „Draugiška tylą“, darbų, suvenyrų ir literatūros paroda „Strykt, pastrykt: Velykų kiškiai“, darbų iš antrinių žaliavų „Žemė – antra mama“, plakatų paroda, skirta Ukrainos palaikymui „Karui – Ne! Taikai – Taip“, popieriaus darbų paroda „Linksmų švenčių: Velykų šventei“, piešinių paroda „Saulėgrąžų puokštė Ukrainai“, rankdarbiai ir knygos apie vaistažoles „Kvapnūs maišeliai“, taškymo technika atlikti darbai „Spalvų šėlsmas“, tekstilės aplikacijos Mokytojo diena „Kviečiu arbatos“, literatūros kūrinių idilės „Zarasų idilė“, koliažo darbų paroda „Vaikų ir rudens šėlionės“, piešiniai guašu „Žiemos švenčių laukiame“, grafikos darbai „Kalėdų angelas“, komiksų paroda „Skulptūrų alėja“, tekstilės darbai „Vaikai kūrė šventę“, eglutės iš popieriaus „Sužibo Kalėdom“.

Virtualūs renginiai vaikams. Iki gegužės mėnesio, esant paskelbtai ekstremaliajai situacijai, kai dėl COVID19 epidemijos nevyko kontaktinės veiklos, organizuotos 5 virtualios parodos bibliotekos interneto puslapyje ir Facebook paskyroje: vaikų darbų paroda „Tamsaus ežero dugne gyveno mažas keistas žmogutis Goris“, Zarasų Fausto Latėno meno mokyklos auklėtinių piešinių paroda „2022-ieji metai – Tigro metai“, virtualus nuotraukų albumas „Zarasų krašto simboliai fotografijose“, virtualaus foto konkurso „Gamta bunda“ fotografijos, virtuali edukacijos dalyvių darbų paroda „Pasiskulptūrino“.

3. Mokymai gyventojams ir bibliotekų vartotojams

2022 m. gyventojų mokymams, konsultavimui ir pažintinių ekskursijų organizavimui skirta 326 val. (2021 m. – 340 val.), individualiam konsultavimui – 3033 val. Palyginti su 2021 m., mokymų valandų skaičius sumažėjo 4,1 %, ekskursijų sumažėjo 38,8 %, o individualių konsultacijų išaugo 8,4 %. Apmokyta 684 (2021 m. – 791) dalyviai: viešojoje bibliotekoje 38, miestelių struktūriniuose padaliniuose 32, kaimo struktūriniuose padaliniuose 614 dalyvių. Analizuojant dalyvių sudėtį, vaikai sudarė 33,6 % visų mokymo dalyvių.

Centralizuotas tinklas	Vartotojams grupinių ir individualių apmokymų trukmė (val.)		Ekskursijos (val.)		Individualios konsultacijos (skaičius)	
	2022 m.	2021 m.	2022 m.	2021 m.	2022 m.	2021 m.
Viešojoji biblioteka	82	145	17	56	2453	1885
Teritoriniai padaliniai	244	195	22	11	580	912
Iš viso:	326	340	41	67	3033	2797

Mokymai viešojoje bibliotekoje. 2022 metais pravestų mokymų valandų skaičius – 82 val. Apmokyta 38 vartotojai. Kompiuterinio raštingumo valandų skaičius –16 val. Kompiuterinio raštingumo mokymuose dalyvavo 14 vartotojų.

2022 m. įgyvendinant suaugusiųjų neformaliojo švietimo finansuotą programą „Meno kūrybinės dirbtuvės senjorams“, kurią finansavo Zarasų rajono savivaldybė, spalio–gruodžio mėn. vartotojams organizuoti užsiėmimai, skirti susipažinti su keletu meno žanrų. Užsiėmimus vedė piešimo, tapybos, spalvinės, grafinės ir erdvinės raiškos, neformalios dailės studijos mokytoja metodininkė Ramunė Sladkevičiūtė Dainienė. Šioje 24 valandų trukusioje programoje dalyvavo 14 senjorų.

Visus metus vyresn. bibliotekininkė ryšiams su visuomene I. Dumbravienė individualiai mokė vartotojus naudotis informacinėmis technologijomis bei internetu ir jo teikiamomis galimybėmis. Šia galimybe pasinaudojo 14 vartotojų, mokymai truko 16 val.

Vasario – balandžio mėnesiais bibliotekoje savanoriaujanti Daria Kravtsova, organizavo anglų, prancūzų, kinų kalbų klubų veiklą. Kalbų mokėsi 10 dalyvių, kurių klubų veiklose dalyvavo 42 valandas.

Populiariausias būdas apmokyti vartotojus buvo individualios konsultacijos. Struktūriniuose padaliniuose, palyginti su 2021 m., konsultacijų skaičius sumažėjo 36 %, o viešojoje bibliotekoje išaugo 30,1%.

Bibliotekininkai individualių konsultacijų metu padėjo gyventojams įgyti reikalingų įgūdžių. Viešojoje bibliotekoje populiariausios konsultacijų temos: pagalba registruojantis į migracijos tarnybą, banko kortelės suaktyvinimas, pagalba naudojantis internetine parduotuve, pagalba atlikti užduotis besimokantiems kompiuterinio raštingumo, pagalba prisijungti prie Zoom programėlės klausantiems seminarų, užsiregistruoti konsultacijai į banką, pagalba jungiantis prie elektroninių valdžios vartų, mokesčių mokėjimui per banką, transporto priemonės pirkimo-pardavimo sutarčių parengimui ir pan.

Vaikų mokymai. Vartotojų vaikų mokymai vyksta jungiant žaidimų, viktorinų, protmūšių elementus. Jau tapo tradicija organizuoti saugesnio interneto ir Skaitmeninės savaitės programas. 2022 metais viešojoji biblioteka dalyvavo jau 19-ą kartą Lietuvoje rengiamoje „Saugesnio interneto savaitėje“, vykusioje vasario 7–13 dienomis, kurios tikslas – įgalinti visuomenę, ypač vaikus ir jaunimą, saugiai naudotis internetu, kurti geresnį turinį jame. Dėl ypatingos situacijos, dėl Covid-19, renginiai moksleiviams vyko virtualiai, naudojantis „Google Meet“ ir „Zoom Cloud Meeting“ programomis. Dalyviams buvo pateikta informacija kur jie gali kreiptis dėl netinkamo turinio, smurto ar kitokio nederamo pasiūlymo virtualioje erdvėje. Jiems pateikta „Vaikų linijos“, veikiančios visoje Europoje telefono numeris, interneto svetainių adresai. Pradinių klasių moksleiviams surengtas trijų turų protų mūšis „Kurkime geresnį internetą kartu!“.

Ekskursijos. Bibliotekose ekskursijos būna kaip atskiras renginys ir kaip kompleksinio renginio dalis. Priklausomai nuo tikslinės grupės ir tikslo, 2022 m. buvo organizuojamos pažintinės

ir apžvalginės ekskursijos. Bibliotekų darbuotojai organizavo 88 (2021 m. – 116) ekskursijas tikslinėms grupėms, kurių bendras laikas 41 val., t. y. viena ekskursija vidutiniškai 32 min.

Viešojoje bibliotekoje buvo organizuotos 66 ekskursijos. Viešoji biblioteka yra turizmo lankytinas objektas, todėl ekskursijas po biblioteką vedė ir Zarasų turizmo ir verslo informacijos centro gidai. Viešojoje bibliotekoje apsilankė 1806 ekskursantai. Lankėsi su bibliotekos darbu susipažino kolegos iš Pasvalio, Jurbarko, pedagogai iš Alytaus, Vilniaus, Radviliškio, Vabalninko, Bendruomenių nariai iš Daugų (Alytaus rajonas), Šiaulių, Vilniaus. Neįgaliųjų grupės iš Ukmergės, Panevėžio, socialinės globos namų gyventojai iš Ilguvos (Šakių raj.), savivaldybių darbuotojai iš Ignalinos, Kauno, Mažeikių, Kauno miesto profsąjungos atstovai, Lietuvos ūkininkų sąjungos draugijos nariai iš Vilnius, Trečiojo amžiaus universiteto klausytojai iš Marijampolės, delegacijos iš Latvijos.

Struktūriniuose padaliniuose organizuota 13 pažintinių ekskursijų, kurių bendra trukmė 16 val. Pagrindinės tikslinės grupės – pirmąsyk apsilankantys vaikai. Antalieptės padalinyje lankėsi senjorai iš Anykščių, pedagogai iš Vilniaus; Dusetų padalinyje – bibliotekininkai iš Rokiškio, TAU grupė iš Marijampolės.

IV. ELEKTRONINIO TURINIO KŪRIMAS, INFORMACINIŲ IR ELEKTRONINIŲ PASLAUGŲ PLĖTRA

Elektroninės paslaugos teikiamos Zarasų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos tinkle. Vartotojams sudarytos sąlygos nuotoliniu būdu naudotis atnaujintu elektroninių paslaugų portalu ibiblioteka.lt, užsisakyti ir rezervuoti knygas, tikrinti asmeninį formuliarą. Nuotoliniu būdu prieinamos prenumeruojamos duomenų bazės. Informacijos sklaida teikiama bibliotekos sukurtose interneto svetainėje <https://zarasubiblioteka.lt>, socialiniame tinkle Facebook sukurtose bibliotekos paskyrose, Youtube kanale. Kraštytyros šaltiniai kasmet skaitmeninami, kuriami inovatyvūs produktai, prieinami internete.

1. Interneto svetainė <https://zarasubiblioteka.lt>

Viešosios bibliotekos interneto svetainė lieka viena iš greičiausių ir viena iš efektyviausių informacijos sklaidos priemonių pasiekti potencialius ir esamus vartotojus. Joje yra skelbiama tekstinė ir vaizdinė informacija apie biblioteką, anonsuojami ir aprašomi renginiai, parodos, naujos knygos. Naudojama atviro kodo Wordpress TVS. Pagerintas SEO (paieškos sistemos optimizavimas) pritaikymas naudojimuisi mobiliaisiais įrenginiais. Interneto adresui yra taikomas SSL sertifikatas. Ataskaitiniais metais buvo paskelbti 524 įrašai: 112 pranešimų apie būsimus ir įvykusius renginius; 83 įrašai apie vykdomas bibliotekos veiklas, projektus, aktualią informaciją skaitytojams; 119 pranešimų skirtų vaikams; aprašyta ir pavišinta 210 naujai gautų knygų.

2022 m. svetainėje lankėsi 15 848 (2021 m. – 20160) virtualių lankytojų. Palyginti su 2021 m., virtualių lankytojų skaičius sumažėjo 21 %. Padaliniai informaciją apie veiklas viešino sukurtose Facebook paskyrose, todėl

2. Prieiga prie suvestinio LIBIS elektroninio katalogo

2022 m. LIBIS galutinai baigtas Lietuvos bibliotekų sujungimas į bendrą informacijos tinklą. Interneto terpėje (<https://ibiblioteka.lt>) veikė jungtinis LIBIS bibliotekų katalogas; užtikrinta duomenų apsauga ir operatyvus duomenų atnaujinimas bei pateikimas; pritaikytos LIBIS naudotojo sąsajos šiuolaikinėms technologijoms ir mobiliems įrenginiams; sukurtos tinklinės paslaugos apsieisti duomenimis tarp LIBIS ir išorinių informacinių sistemų.

Zarasų CBS dokumentų rekatalogavimo procesai baigti, išskyrus nerekatologuotą vinilinių plokštelių fondą. Naujos LIBIS sistemos teikiamais duomenimis, 2022 m. gruodžio 31 d. elektroniniame LIBIS kataloge buvo 158475 įrašai. 2022 m. sukurta 3114 įrašų.

Analizinių įrašų kataloge buvo 41278 įrašai (kraštotyros). Per metus sukurti 1054 įrašai. Dirbant modernizuotoje sistemoje, įrašų importas ir eksportas nebevyksta, kiekvienos LIBIS bibliotekos katalogas yra Jungtinio katalogo dalis. Autoritetinių įrašų bazė taip pat yra bendra.

3. Prieiga prie prenumeruojamų duomenų bazių

Prieiga prie prenumeruojamų duomenų bazių. 2022 m. vartotojai turėjo galimybę naudotis prieiga prie dviejų užsienio licencijuotų specializuotų duomenų bazių ir dviejų nacionalinių.

„EBSCO Publishing“ duomenų bazėje – viso teksto moksliniai straipsniai humanitarinių, socialinių mokslų, medicinos, sveikatos apsaugos ir kt. temomis. Per metus duomenų bazėje atlikta 853 paieškos, atsisiųsta 183 pilnateksčiai dokumentai.

„Naxos Music Library“ duomenų bazėje – klasikinės, populiarios muzikos, džiazo, bliuzo ir kitų muzikos žanrų kūriniai, platus žymių kompozitorių muzikos įrašų pasirinkimas, kompozitorių, atlikėjų biografijų, muzikos terminų žodynų ir kita informacija. Per metus bazėje atliktos 2669 paieškos.

BNS („Baltic News Service“) – didžiausia Baltijos šalių naujienų agentūra, teikianti svarbiausias politikos, verslo, kultūros ir kitų sričių naujienas iš Lietuvos ir pasaulio. Jos duomenų bazė pasinaudota 960 kartų.

Populiariausia „Infolex“ – teisinės informacijos duomenų bazė. 2022 m. šioje duomenų bazėje lankytojai atliko 2768 paieškas.

NAUJA. Viešosios bibliotekos lankytojai nuo gegužės mėn. turėjo galimybę tik bibliotekoje naudotis *15min Max* ir *Delfi Plus* mokamo turinio portalų platformomis.

4. Bibliotekos kuriamos duomenų bazės ir jų panaudojimas

Interneto krašto žinynas www.krastotyra.zvb.lt. 2022 m. kraštotyros žinyną www.krastotyra.zvb.lt aplankė 4171 (2021 m. – 5679) virtualus lankytojas. Palyginti su 2021 m., virtualių lankytojų skaičius sumažėjo 26,6 %. 2022 m. suskaitmeninta knygelė *Novoaleksandrovsko apskritis* (Новоалександровский уезд / К. Гуковский. – Ковна: Ковенский губернский статистический комитет, 1895. – 91 p.); *Dusetų bažnyčios ir parapijos istorija: nuo 1530-1930 metų* / parašė Kan. Strelčiūnas. – Marijampolė: Marijonų spaustuvė, 1931. – 41, [6] p.; *Kauno gubernijos atmintinos datos 1907 metais* (Памятная книжка Ковенской губернии на 1907 годъ [Rankraštis] / составитель членъ-секретарь комитета К. Гуковский. – Ковна: Издание Ковенскаго Губ. статистическаго комитета, 1906. – 32(119-151) p.) (21 objektas), laikraštis „Pergalė“ 1949 m. (477 pozicijos). Iš viso vyresn. bibliografė į kraštotyros svetainę įkėlė 573 objektus.

Duomenų bazė <http://skaitmeninimas.zvb.lt/>. Ši duomenų bazė kuriama bendradarbiaujant su Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos Regioniniu skaitmeniniu skyriumi. Duomenų bazėje patalpinami visi Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos suskaitmeninti leidiniai ir rankraščiai iš Zarasų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos fondo. Krašto laikraščio Zarasų kraštas“ 1934 m., 1939 m., 1940 m. numeriai, „Pergalė“ 1946 m., 1948 m. numerių komplektai, Antano Kartano „Turizmas namie I–VII tomai. 2022 m. apsilankė 288 (2021 m. – 220) virtualūs lankytojai.

5. NAUJA. Internetinė Aukštaitijos skulptūrų alėja

Naujai sukurtame interaktyviame žemėlapyje, kuris randamas interneto adresu <https://skulpturualeja.lt>, patalpinti svarbūs Zarasų ir Utenos kultūros paveldui objektai – akmeninių ir medinių skulptūrų darbai. Alėja su vietovių pavadinimais išdėstyta 10 stotelių. 360 laipsnių skulptūrų vaizdus lydi tekstai, kuriuose trumpa informacija apie skulptūros kultūrinį, istorinį, socialinį veidą, gyventojų prisiminimai. Žemėlapyje puošia dailininkės Ulos Šimulynaitės nupiešti piešiniai. Surinkta informacija iš Zarasų ir Utenos viešųjų bibliotekų kraštotyros fondų, kitų šaltinių, žmonių prisiminimų. Bendradarbiauta su Zarasų krašto muziejumi, VšĮ Zarasų turizmo ir verslo informacijos centru.

Žemėlapiui kurti pasirinktos miestų ir rajonų skulptūros, sukurtos ir pastatytos minint svarbias datas ar rajonams iškilių asmenybių jubiliejus bei pasižyminčios įdomesniais pasakojimais – paminklas Dominykui Bukontui ir skulptūra „Elniažuvė“ Zarasuose, nepriklausomybės paminklai Dusetose, Degučiuose, Salake, paminklas Didžiavaryje Emilijai Pliaterytei ir Cezariui Pliateriui, paminklas kompozitoriui Juozui Gruodžiui, stogastulpis Gruodžiams Rokėnuose, Jono Basanavičiaus paminklas Utenoje, Antano ir Motiejaus Miškinių sodyboje esantys stogastulpiai, paminklas Šv. Florijonui Užpaliuose, stogastulpis istorikui Alfonsui Šapokai Grybelių kaime, Leliūnų skulptūrų parkas Utenos rajone.

6. Informacinių užklausų tenkinimas

Besilankantieji bibliotekoje pageidauja gauti pačios įvairiausios informacijos. Jie klausia tiesiogiai, rašo el. paštu, skambina telefonu, naudojami el. paslauga „Klausk bibliotekininko“. Informacinės užklausos Zarasų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos ir padalinių tinkle yra apskaitomos.

2022 bibliotekininkai atsakė į 7104 (202 m. – 6928) informacines užklausas, iš vartotojų pateiktų 7202 užklausų (2021 m. – 6989). Iš jų į 973 atsakė elektroniniu būdu. Iš viso elektroniniu būdu vartotojai pateikė 993 užklausas (2021 m. – 681), kas sudarė 13,8 % (2021 m. – 9,7 %) visų pateiktų užklausų. Bibliotekininkai atsakė į 98,6 % visų pateiktų užklausų. Palyginti su 2021 metais, užklausimų pateikta 4 % daugiau. Atsakydama į užklausas biblioteka prisideda prie žinių apie viešai prieinamus informacijos šaltinius sklaidos.

2022 m. didžiąją dalį – 63,4 % – sudarė teminės užklausos. Tikslinamosios sudarė 19,5 % , faktografinės užklausos, adresinės, kitos – 17,1 % pateiktų užklausų. Viešojoje bibliotekoje teminės užklausos sudarė 64,1 %, tikslinamosios – 25,7 %, faktografinės, adresinės, kitos – 10,2 %.

Vartotojai vaikai pateikė 1374 (2021 m. – 797) užklausas. Jos sudarė 19 % visų pateiktų užklausų. Didžiąją dalį – 90 % – sudarė teminės informacinės ir adresinės užklausos.

Pastebima, kad dažnai užklausos yra siejamos su Lietuvoje aktualiais socialiniais, ekonominiais klausimais, aktualijomis ir problemomis. Lankytojai domėjosi psichologijos, filosofijos, verslo vadybos, istorijos, socialinio darbo, medicinos, daržininkystės, geografijos, buhalterinės apskaitos, teisės, projektų rengimo, sveikatos klausimais turizmo ir pan. klausimais. Moksleivių pateiktos užklausos dažniausiai būna adresinės, teiraujamasi, ar bibliotekoje yra konkretus pageidaujamas leidinys.

2022 m. elektronine paslauga „Klausk bibliotekininko“, kurios tikslas automatizuotai suteikti trumpą informaciją apie biblioteką, jos fondus, duomenų bases, atsakyti į su konkrečia dokumentų paieška susijusius klausimus, pasinaudojo 33 vartotojai.

7. Naudojimasis viešosios interneto prieigos (VIP) paslaugomis

2022 m. nemokama VIP teikiama viešojoje bibliotekoje ir visuose struktūriniuose teritoriniuose padaliniuose. Zarasų centralizuotame bibliotekų tinkle gyventojams buvo prieinamos 129 kompiuterizuotos darbo vietos su interneto prieiga: VB – 47, miestelių struktūriniuose padaliniuose – 22, kaimo struktūriniuose padaliniuose – 60 kompiuterizuotos darbo vietos.

Tūkstančiui rajono gyventojų tenka vidutiniškai 8,7 kompiuterizuotos darbo vietos su interneto prieiga, tūkstančiui vartotojų tenka vidutiniškai 27 kompiuterizuotos darbo vietos su interneto prieiga.

2022 m. įvyko 38189 (2021 m. – 17276) interneto seansai. Palyginti su 2021 m., naudojimosi viešosios interneto prieigos paslauga rodiklis išaugo dvigubai. Šį statistikos rodiklio šuolį lėmė bevielio interneto seansų skaičiaus augimas. Iki 2021 m. vartotojų statistikos ir registracijos sistema (VRSS) neskaičiavo bevielio interneto seansų.

8. Socialinių tinklų panaudojimas. Virtualūs renginiai

Socialiniai tinklai aktyviai veikia šiandienos kasdienybę ir pasirinkimus daugelyje gyvenimo sričių. Skelbiant informaciją apie teikiamas bibliotekos paslaugas, organizuojamus renginius, edukacinius renginius, teikiant aktualią jiems informaciją, galima ne tik pristatyti teikiamas paslaugas, bet įtakoti lankytojo pasirinkimą. Tuo pačiu pastebimas Facebook politikos griežtėjimas, publikuojamos informacijos filtravimas, dėl augančių informacijos srautų ir augančios informacijos pasiekiamumo konkurencijos. Bibliotekos susiduria su iššūkiais – trūksta žinių apie paslaugų reklamai taikomus reikalavimus.

2022 m. socialiniame tinkle „Facebook“ paskyras pildė viešoji biblioteka ir 9 padaliniai: Dusetų K. Būgos, Antalieptės, Avilių, Baibių, Degučių, Salako, Samanių, Zarasų ligoninės, Sadūnų. **Metų pabaigoje bibliotekos turėjo 6632 sekėjus (2021 m. – 6420) .**

Viešoji biblioteka. 2022 m. buvo stengiamasi išnaudoti visas Facebook siūlomas galimybes: nuo istorijų (Stories) kūrimo iki renginių (Events) sukūrimo ir galimybės kiekvieną Facebook draugą pakviesti asmeniškai. Per metus bibliotekos paskyrą pamėgo 100 naujų vartotojų. Nuo sausio 1 d. iki gruodžio 31 d. paskelbti 404 įrašai. 2022 metų pabaigoje viešoji biblioteka turi 1700 sekėjų (2021 m. – 1506). Siekiant informacijos kokybės, per savaitę buvo skelbiamos 2-4 informacijos.

Antalieptės biblioteka Facebook paskyroje turi 1000 sekėjų. Kelis kartus per mėnesį atnaujinama informacija apie biblioteką ir renginius.

Avilių biblioteka turi 277 sekėjus. Anonsuojami būsimi renginiai, dalinamasi vaizdais apie įvykusias veiklas.

Baibių biblioteka turi 110 sekėjų. Skelbiamos literatūros parodos, skaitytojų darbų parodos.

Degučių biblioteka turi 326 (2021 m. – 283) sekėjus. Keliamos renginių nuotraukos, anonsuojamos knygos.

Dusetų biblioteka turi 2963 sekėjus (2021 m. – 2675). Šie lankytojai gerokai praplėtė geografinės bibliotekos ribas – bibliotekos sekėjų dauguma gyvena Vilniuje, Dusetose gyvenančių vartotojų tik 91. Virtualūs lankytojai reziduoja Jungtinėje Karalystėje, Latvijoje, net 28 stebėtojai – Jungtinėse Valstijose. Informacija atnaujinama kas savaitę.

Ligoninės biblioteka turi 222 sekėjų.

Sadūnų biblioteka turi 192 sekėjus.

Salako biblioteka 95 sekėjus.

Samanių biblioteka – 73 sekėjus.

2022 m. bibliotekų tinkle, pasinaudojant socialiniu tinklu Facebook ir Youtube kanalu, buvo organizuotos virtualios veiklos: 10 virtualių renginių ir 33 virtualios parodos. VB – 9 virtualios veiklos, Dusetų padalinyje – 28 virtualios veiklos, Degučių kaimo padalinyje – 6 virtualios veiklos. Dusetų bibliotekos 85-čio proga buvo sukurtas vaizdo pasakojimas apie bibliotekos istoriją (video trukmė 22:22 min), parengtas video su bibliotekos svečių – garsių Lietuvos žmonių – vaizdo sveikinimais (video trukmė 10:45).

2022 m. bibliotekų virtualiuose renginiuose ir parodose lankėsi 2686 (2021 m. – 2373) virtualūs lankytojai.

Youtube kanalas leidžia žiūrėti vaizdo įrašus, pažymėti, kad jie patinka, prenumeruoti kanalus, įkelti vaizdo įrašus, rašyti komentarus, sudaryti grojaraščius. Bibliotekos kanale sukurti 45 trumpametražiniai filmukai: renginių ir naujų paslaugų užfiksuotos akimirkos. 2022 metais sukurta 11 vaizdo įrašų:

1. Grupė Kūjeliai Zarasų viešojoje bibliotekoje
<https://www.youtube.com/watch?v=VxUbfKKiCV4>
2. Kalėdinės dirbtuvės <https://www.youtube.com/watch?v=tKgbF7essFA&t=1s>
3. Koncertas „Aštuntadienis“ <https://www.youtube.com/watch?v=7FN9OO2QAws>
4. Legenda ir stebuklai <https://www.youtube.com/watch?v=M67mD5c4O2k&t=34s>
5. Nakties skaitymai <https://www.youtube.com/watch?v=EfrEx1wBaik&t=25s>
6. Mažoji knygų mugė <https://www.youtube.com/watch?v=rILuqeRFQY8&t=1s>
7. Vaikų gynimo diena https://www.youtube.com/watch?v=yI14b7aA_yg
8. Technologinės veiklos vaikams (sukūrė bibliotekos savanorė D. Kravtsova)
<https://www.youtube.com/watch?v=183q9GqB8v0>
9. Europos dienos šventė https://www.youtube.com/watch?v=Rd-gTip_5uc&t=1s
10. Zarasų Fausto Latėno meno mokyklos mokinių koncertas „Žiedai, žiedai...“
<https://www.youtube.com/watch?v=KcKc6tJsyRM&t=1s>
11. Velykinių atvirukų paroda iš prof. Liudo Mažylio asmeninės kolekcijos
<https://www.youtube.com/watch?v=NX5n5xgwQLI>

V. PROJEKTINĖ VEIKLA PASLAUGŲ PLĖTRAI IR KOKYBEI

Projektinė veikla padeda pritraukti papildomų lėšų, plėsti ir tobulinti paslaugas bendruomenei. 2022 m. Zarasų rajono savivaldybės viešoji biblioteka dalyvavo projektinėje veikloje, gavo finansavimą 1 projekto įgyvendinimui iš LKT, 3 neformaliojo švietimo programų įgyvendinimui, dalyvavo 2 nacionaliniuose projektuose ir buvo partneriu 9 apskričių viešųjų bibliotekų, kitų rajonų savivaldybių viešųjų bibliotekų ir kitų organizacijų projektuose.

Eil. Nr.	Projekto pavadinimas. Tikslai ir uždaviniai	Institucijos finansavusios projektą pavadinimas ir skirtos lėšos	Savivaldybės lėšos	Įgyvendinimo laikotarpis
Bibliotekos parengti ir gavę finansavimą projektai				
1.	Įgyvendintas projektas „ Aukštaitijos skulptūros atgimsta virtualiai “. Projekto rezultatas – sukurtas inovatyvus produktas – virtualus turas-žemėlapis, prieinamas internete (https://skulpturualeja.lt), atskleidžiantis Zarasų ir Utenos regiono akmeninių ir medinių skulptūrų kultūrinį, istorinį ir socialinį veidą.	Lietuvos kultūros taryba – 9000 Eur	1900 Eur	2022 m.

	Projekto vadovė – direktoriaus pavaduotoja Jolanta Lementauskienė			
Bibliotekos parengti projektai (negavę paramos)				
1.	„Knyga kitaip 2: avangardizmas literatūroje ir mene“. Projekto veiklos sukurs sąlygas Zarasų krašto gyventojų meniniam ugdymui ir saviraiškai dalyvaujant edukacinėse bei kūrybinėse veiklose, supažindinančiose su avangardizmu. Ši veikla, skirta kultūrinei įvairovei užtikrinti, praturtins kultūrinį Zarasų krašto lauką. Projekto vadovė Zina Černovienė	Lietuvos kultūros taryba	–	2022 m.
2	Projektas „Senjorų sociokultūrinė įtrauktis per literatūrines ir edukacines veiklas“. Projekto veiklomis siekiama stiprinti socialinę atskirtį patiriančių asmenų, ypač kaimiškiosios vietovės senjorų, psichosocialinę būseną, mažinti socialinę atskirtį per literatūrines ir edukacines veiklas su profesionaliais kūrėjais. Projekto vadovė Stanislova Bikulčiūtė	Lietuvos kultūros taryba	–	2022 m.
Nacionaliniai projektai				
1	Nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka baigė įgyvendinti projektą „Modernaus elektroninio turinio išsaugojimas ir sklaida“(METIS). Projekto tikslas – saugoti ir skleisti modernų kultūrinį turinį, kuriant pažangias Lietuvos integralios bibliotekų informacinės sistemos (LIBIS) bibliotekų elektronines paslaugas. Projekto uždaviniai – modernizuoti LIBIS, perkeltiant LIBIS bibliotekų teikiamas el. paslaugas į centralizuotai valdomą debesų kompiuterijos infrastruktūrą ir plėtoti portalą ibiblioteka.lt kuriant naujas ir modernizuojant esamas el. paslaugas. Sukurtos 4 naujos paslaugos ir modernizuotos ankstesnių projektų apimtyse sukurtos ir šiuo metu veikiančios paslaugos; perkelti katalogavimo, komplektavimo, duomenų valdymo procesai į WEB terpę, sudarant korporatyvinio katalogavimo tinklą ir išnaudojant bendrus resursus. Bibliotekinės el. paslaugos ir informacija teikiama vieno langelio principu. Bibliotekinės el. paslaugos ir informacija teikiama vieno langelio principu. Koordinatorė – Dokumentų komplektavimo ir tvarkymo skyriaus vedėja Edita Ledzinskienė	Europos regioninės plėtros fondo lėšos	Indėlis nefinansinis	2022 m.
2.	Nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos iniciatyva „Knygų startas“ – lauknešėliai – visiems Lietuvos naujagimiams. Zarasų rajonui skirta 30 lauknešėlių. Projekto koordinatorė – Vaikų literatūros skyriaus vedėja Vidmina Alubeckaitė	Nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka	Nefinansinis	2022 m.
3.	Apskričių viešųjų bibliotekų koordinuojamas projektas „Vasara su knyga“. Zarasų rajone užsiregistravo 233 dalyviai, užduotis iki galo įveikė 200 dalyvių. Projekto koordinatorė – vyriausioji metodininkė Stanislova Bikulčiūtė	Lietuvos aklųjų biblioteka su Lietuvos Respublikos kultūros ministerija	Indėlis nefinansinis	2022 m.
Projektai, kuriuose biblioteka dalyvavo partnerio teisėmis				
1.	Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos koordinuojamas projektas	Šiaurės ministrų	100 Eur	2022 m.

	„Pasakojimo meno ir metodo modelio sukūrimas Lietuvos bibliotekoms“, (2020 09 19–2022 06 30). Projektas skirtas plėtoti šiuolaikinį pasakojimo meną Lietuvoje ir partnerių iš Švedijos bei Norvegijos pagalba sukurti pasakojimo meno ir metodo taikymo modelį Lietuvos bibliotekoms, išbandyti ir įveiklinti jį kaip naują edukacinę paslaugą įvairaus amžiaus ir socialinių grupių vartotojams. Turmanto ir Vaikų literatūros skyriaus specialistės pravedė pasakojimo edukacinių užsiėmimų vaikų, ir suaugusiųjų auditorijoms panaudodamos edukacinių priemonių rinkinius. Koordinatorė – vyresnioji bibliotekininkė Zina Černovienė	tarybos institucija Nordic Culture Point		
2.	Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos inicijuotas ir koordinuojamas projektas „Inovatyvūs Lietuvos bibliotekų skaitymo skatinimo sprendimai vaikų ir jaunimo socialinių santykių kūrimui su aplinka“ (2021 07 20–2023 04 30). Projektu siekiama 5–8 klasių (10–15 metų) moksleiviams sukurti inovatyvų skaitymo skatinimo produktą – skaitymo iššūkio virtualų žaidimą, kurio scenarijus vystytųsi kaip įvykių ir užduočių grandinė, orientuota į sprendimus, susijusius su žaidimo herojaus elgesiu. Virtualus žaidimas savo turiniu bus susietas su trimis knygų kolekcijomis, keliaujančiomis Panevėžio, Kauno ir Klaipėdos regionų viešųjų bibliotekų tinkle. Žaisdami šį žaidimą vaikai ir paaugliai ieškos atsakymų bei patarimų tikslinėje literatūroje. Skaitymo iššūkis ir jį papildanti literatūra padės vaikams ir jaunimui spręsti socialinių santykių su aplinka problemas, o tuo pačiu – ugdyti skaitymo įpročius, formuoti bręstančio žmogaus vertybių pasaulį. Skaitymo iššūkio žaidimas ir knygų kolekcija tikslinei grupei prieinami nemokamoje mobiliuoje programėlėje, o su žaidimo užduotimis susieta literatūra – specialiuose knygų išdavimo knygomatuose. 2022 m. knygomatas įrengtas prie Zarasų viešosios bibliotekos, įsigytos tikslinei grupei skirtos knygos. Koordinatorės – vyresniosios bibliotekininkės Zina Černovienė, Liudmila Vaitavičienė	Projektą finansuoja Europos ekonominės erdvės (EEE) ir Norvegijos finansiniai mechanizmai.	Indėlis nefinansinis	2022 m.
3.	Utenos A. Ir M. Miškinų kvalifikacijos tobulinimo projektas „Šiuolaikinių technologijų taikymas ir kūrybiška partnerystė populiarinant kultūros paslaugas. Dalis II“. Tai tęstinis projektas kultūros darbuotojų žinioms apie skaitmeninę reklamą ir marketingą tobulinti. Veiklos vyko Paliesiaus dvare (Ignalinos rajonas). Mokymus vedė kompetentingi dėstytojai: Akvilė Kavaliauskaitė, TV laidų kūrėja, rašytoja, Romuald Nareiko, UAB „Delfi“ skaitmeninės rinkodaros skyriaus vedėjas, Donatas Talutis, Meta Marketing partneris ir skaitmeninės reklamos taktikas. Koordinatorė – direktorė Danutė Karlienė	Lietuvos kultūros taryba	150 Eur	2022 m.

4.	Ignalinos bibliotekos projektas „Pasakų terapija“. Ji buvo skirta paveiklaus ir įtraukaus biblioterapijos metodo populiarinimui. Zarasų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos projekto dalyviams, Zarasų „Santarvės“ pradinės mokyklos antros klasės mokiniams. Keistuolių teatro ir teatro „Atviras ratas“ aktoriai Marija Korenkaitė ir Eimantas Bareikis sekė terapinę pasaką „Kartą Udriuose“. Lapkričio mėnesį Vaikų literatūros skyriuje vyko bičiuliška laiškų rašymo akcija „Aš turiu tave, tu turi mane“. Bibliotekininkės, dirbančios su vaikais, dalyvavo psichologės Viktorijos Grigorjevės seminare „Pasakų terapija – prasmingas pasakų pasaulis“. Koordinatorė – vyresnioji bibliotekininkė Zina Černovienė	Lietuvos kultūros taryba	Indėlis nefinansinis	2022 m.
5.	Ignalinos r. sav. viešosios bibliotekos projekte „Būkime pažįstami–2“, skirtame vaikų etinės kultūros pažinimo stiprinimui, partnerių teisėmis dalyvavo Zarasų r. savivaldybės viešoji biblioteka. Projekto dalyviams vaikams organizuota edukacija „Nuo grūdo iki produkto“ – išvyka į Reškutėnus, Tradicinių amatų centrą, kur mokėsi su edukatore Jane Petkūniene, sertifikuotos programos „Mielinio pyrago kepimas“ meistre. Vaikų literatūros skyriaus lankytojų grupė vyko į Ignalinos rajono savivaldybės viešąją biblioteką dalyvauti baigiamajame renginyje „Etnožaidynės“. Kartu žaidė senovinius stalo žaidimus, bandė ir aktyvius lietuvių liaudies žaidimus, pasivaržė Just Dance šokių konkurse, darėsi šuniukus iš balionų, žaidė lauko žaidimus. Koordinatorė – vyresnioji bibliotekininkė Zina Černovienė	Lietuvos kultūros taryba	380 eur	2022 m.
6.	Molėtų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos projekte „Virtuali filosofijos skaitykla“. Rugsėjo–gruodžio mėn. kas savaitę virtualioje Filosofijos skaitykloje rinkosi skaitytojai, norintys geriau suprasti save ir pasaulį. Moderavo filosofai prof. Lina Vidauskytė (LKA), prof. Tomas Sodeika (VU) ir Vidas Dusevičius (VDU). Koordinatorė – direktoriaus pavaduotoja Jolanta Lementauskienė	Lietuvos kultūros taryba	Indėlis nefinansinis	2021 m.
7.	Partneris Utenos A. ir M. Miškinių viešosios bibliotekos projekte „Klasėje su Zuika“. Sukurtas naujas interaktyvus edukacinis žaidimas rašytojo Vytauto Račicko kūrybai populiarinti bei vaikų skaitymui skatinti visose Utenos regiono bibliotekose. Projekto koordinatorė – direktoriaus pavaduotoja Jolanta Lementauskienė	Lietuvos kultūros taryba	Indėlis nefinansinis	2022 m.
8.	Partneris VšĮ „Stalo teatras“ projekte „Deivių archeologija“. Šeimoms pristatytas spektaklis-muzikinis objektų veiksmas „Deivių archeologija“. Projekto koordinatorė – direktoriaus pavaduotoja Jolanta Lementauskienė	Lietuvos kultūros taryba	200 Eur	2022 m.

9.	Partneris LR švietimo, mokslo ir sporto ministerijos ir Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo centro projekte „Atverk duris vasarai“. Vasaros metu vaikams Vaikų literatūros skyriuje organizuotos skaitymo skatinimo edukacijos. Koordinatorė– vyresnioji bibliotekininkė Zina Černovienė	Lietuvos kultūros taryba	Indėlis nefinansinis	2022 m.
Neformaliojo švietimo veiklų projektai				
1.	Neformaliojo vaikų švietimo programa „ Slaptasis kodas “ (Dusetų bibliotekoje, vasario-birželio mėn. ir rugsėjo-gruodžio mėn. Koordinatorė – vyresnioji metodininkė Stanislova Bikulčiūtė	Zarasų rajono savivaldybė	Indėlis nefinansinis	2022 m.
2.	Neformaliojo vaikų švietimo programa „ Skaityk ir sportuok bibliotekoje “ (Šniukštų bibliotekoje, liepos – rugpjūčio mėn.) Koordinatorė – vyresnioji metodininkė Stanislova Bikulčiūtė	Zarasų rajono savivaldybė	Indėlis nefinansinis	2022 m.
3.	Neformaliojo suaugusiųjų švietimo programa „ Meno kūrybinės dirbtuvės senjorams “ (viešojoje bibliotekoje, spalio – gruodžio mėn.) Koordinatorė – vyresnioji metodininkė Stanislova Bikulčiūtė	Zarasų rajono savivaldybė	400 Eur	2022 m.

VI. BIBLIOTEKOS ĮVAIZDŽIO FORMAVIMAS, ATSTOVAVIMAS IR PARTNERYSTĖ

1. Bibliotekos viešinimas

Teigiamas bibliotekos įvaizdis suteikia jai daugelį pranašumų, lemia jos matomumą, svarbą visuomenėje, padeda išlaikyti pastovius ir pritraukti potencialius vartotojus. Bibliotekų tyrimai rodo, kad vartotojai bibliotekos įvaizdį sieja ne tik su išorinio (aplinka, teikiamų paslaugų kokybė, reklama), bet ir su vidinio įvaizdžio elementais (žmogiškieji ištekliai, nauja ir įvairi literatūra, informacinės technologijos). Daug lemia ir vizualusis bibliotekos įvaizdis – logotipas, architektūra, patalpų interjeras.

Viešinimas – viena iš bibliotekos įvaizdžio kūrimo krypčių. 2022 m. bibliotekos viešinimo kryptys išliko tos pačios: patraukti vartotojų dėmesį ir informuoti juos apie bibliotekos veiklas, paslaugas, sukurtus produktus ir pan.

NAUJA. 2022 m. dailininkas, grafikas, knygų iliustratorius. Arvydas Stanislavas Každailis bibliotekai sukūrė naują LOGOTIPĄ.

Straipsnius ir informacijas rengė vyresnioji bibliotekininkė ryšiams su visuomene ir bibliotekininkai. Apie Zarasų rajono bibliotekos veiklas rašė profesionalūs žurnalistai, skaitytojai ir bibliotekos partneriai.

Bibliotekos ir jos padalinių viešinimui buvo pasitelktos įvairios skaitmeninės formos (viešosios bibliotekos svetainė <https://zarasubiblioteka.lt>; Facebook, Youtube), žiniasklaidos ir e. žiniasklaidos priemonės, reprezentacijai skirti suvenyrai, skelbimų lentos, 3D produktai ir kt.

2022 m. publikacijų ir informacijų apie Zarasų viešąją biblioteką ir padalinius suvestinė					
Iš viso išplatinta publikacijų	Platinta	Radijas, televizija	Parengta bibliotekininkų		Parengta ne bibliotekininkų
			Spaudoje	Internete	

	Spaudoje	Internete				Spaudoje ir internete	
677	128	549	1/1	88		40	

2022 m. rajono, regiono ir respublikos leidiniuose ir internetinėje erdvėje paskelbtos 677 informacijos (2021 m. – 561), iš jų: 128 (19 %) spaudoje ir 549 (81 %) internete. Palyginti su 2021 m., viešojoje erdvėje pasirodė 21 % daugiau informacijos. 2022 m. į darbą iš vaiko priežiūros atostogų sugrįžo vyresnioji bibliotekininkė ryšiams su visuomene, ji aktyviai viešino informaciją; be to, vyko daugiau veiklų, todėl informacijų skaičius išaugo.

Analizuojant 2022 metais paskelbtus spaudoje straipsnius ir informacijas, pagrindiniais viešinimo partneriais buvo Zarasų rajono savivaldybės internetinė svetainė www.zarasai.lt (74 įrašai); krašto naujienų portalas www.zarasuose.lt (187 įrašai); regioninių naujienų platformos www.etaplus.lt (125 įrašai), www.regionunaujienos.lt (23 įrašai); Aukštaitijos internetinė naujienų agentūra www.aina.lt (18 įrašų); www.voruta.lt (2 įrašai).

Publikacijas viešino Zarasų mokyklos: www.santarve.info (40 įrašų), www.sirviomokykla.lt (8 įrašai), www.azuolas.info (1). Aktyviai informacija dalijosi Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės – Bitės viešoji biblioteka, pildydama Panevėžio regionų bibliotekų tinklaraštį <https://www.pavb.lt/regionas/apie-panevezio-regiona/panevezio-regiono-biblioteku-tinklarastis> (63 įrašai).

Renginius anonsavo Zarasų rajono turizmo ir verslo informacijos centras www.visitzarasai.lt. Metų pabaigoje Zarasuose buvo sukurta nauja visuomeninė platforma www.renginiaizarasuose.lt, kurioje renginius skelbė ir biblioteka. Svarbiausi bibliotekos renginiai buvo skelbiami Zarasų rajono savivaldybės kultūros centro svetainėje www.zkc.lt ir miesto skelbimų lentose.

2022 m. spaudoje apie biblioteką išspausdinta 128 straipsniai ir informacijos. Kaip ir kasmet didžiausias bibliotekos partneris spaudoje – rajono laikraštis „Zarasų kraštas“ (102 k.). Straipsnius spausdino „Dusetos“ (12), „Utenis“ (1), respublikinis profesinis žurnalas „Tarp knygų“ (13). Ne bibliotekininkų parašyti originalūs straipsniai sudarė 31 %. Aktyviausiai rašė bibliotekų renginių ir edukacijų lankytojai – laikraščio redaktorės pavaduotoja Danutė Pulokaitė, skaitytojos Gražina Zalutuchina, Giedrė Mičiūnienė, Vasilijus Trusovas, Jūratė Mardosienė, mokytoja Dalia Kukonenko, dailininkė Vilija Visockienė, Zarasų rajono savivaldybės viešųjų ryšių specialistė Kamelija Mazūraitė ir kt. „

2022 m. projektinė bibliotekos patirtis buvo viešinama platformoje „Epale“, suburiančiame ne tik Lietuvos, bet ir visos Europos suaugusiųjų švietėjus bei kuriantis profesionalų, aukštos kompetencijos turinį.

2022 m. Lietuvos nacionalinėje televizijoje ir radijuje buvo anonsuojamas „Poezijos pavasario“ renginys. LRT radijo transliacijoje „Iš Zarasų – tai Lietuvos ar Latvijos traukos vieta?“ direktorė D. Karlienė kalbėjo apie bibliotekos paslaugas ukrainiečiams.

<https://www.lrt.lt/mediateka/irasas/2000225702/10-12-transliacija-is-zarasu-tai-lietuvos-ar-latvijos-traukos-vieta>

2022 m. pagrindiniu informacijos šaltiniu tapo nebe bibliotekos interneto svetainė <https://zarasubiblioteka.lt>, o bibliotekos socialinių tinklų Facebook paskyra <https://www.facebook.com/zarasuvb>. Paskyroje per metus sukurti 25 renginiai (Events). Renginių anonsais geranoriškai dalinosi Facebook sekėjai, mokyklų, bendruomenių grupės.

2022 m. padalinių bibliotekininkai Facebook paskyrose viešino naujas knygas, kvietė į renginius, akcijas, dalinosi renginių akimirkomis, bet nebe taip intensyviai kaip Covid-19 epidemijos ir karantino metu.

Darbuotojams trūksta žinių, kaip efektyviai pasiekti adresatus. „Facebook“ ėmė naudoti dirbtinio intelekto algoritmus: kartais turinys tiesiog nepasiekia adresatų, o renginio reklamai reikalaujama susimokėti. Didelę veiklų ir renginių sėkmę lemia profesionali reklama įvairiais viešinimo kanalais. Deja, lėšų dirbti su reklamos agentūromis bibliotekų biudžete neskirta, išskyrus projektinių veiklų viešinimui.

2022 m. įsigyta **reprezentacinių prekių su bibliotekos logotipu**. Švenčiant Dusetų K. Būgos bibliotekos gyvavimo 85-metį, išleisti magnetukai jubiliejaus atributika. Bendradarbiaujant su prie bibliotekos įsikūrusiu klubu „Ežerų žemė“ sumaketuoti ir spaustuvėje išleisti 2023 metų pakabinami kalendoriai (A3 formato) tema Mėlyna“.

2. Atstovavimas. Partnerystė.

Atstovavimas. Zarasų rajono savivaldybės viešoji biblioteka yra Lietuvos bibliotekininkų draugijos narė, turinti Zarasų skyrių. Dalyvaujama Lietuvos savivaldybių viešųjų bibliotekų asociacijos, Lietuvos miestų ir rajonų viešųjų bibliotekų direktorių asociacijos veikloje.

2022 m. direktorė Danutė Karlienė, Panevėžio teritorinės bibliotekų tarybos narė, dalyvavo Panevėžio teritorinės bibliotekų tarybos posėdžiuose.

D. Karlienė yra Zarasų rajono savivaldybės Kultūros ir meno tarybos pirmininkė, Lietuvos savivaldybių viešųjų bibliotekų asociacijos 2022 metų nominacijos konkurso paraiškų vertinimo komisijos narė.

Direktorius pavaduotoja Jolanta Lementauskienė yra Zarasų rajono savivaldybės Kultūros ir meno premijų komisijos pirmininko pavaduotoja.

Vyriausioji metodininkė Stanislova Bikulčiūtė yra Zarasų-Visagino vietos veiklos grupės valdybos narė.

Susitikimai su politikais. 2022 metais Zarasų viešojoje bibliotekoje lankėsi ir jos veikla domėjosi LR Seimo narys Algimantas Dumbrava, Lietuvos socialdemokratų partijos pirmininkė, Europos Parlamento narė Vilija Blinkečiūtė, LR Seimo narys Kazys Starkevičius.

Socialiniai partneriai. Partnerystė grįstas bendradarbiavimas yra perspektyvus ir naudingas. Bibliotekos ilgalaikio bendradarbiavimo plėtra su įvairiomis kultūros ir kitų sektorių institucijomis, ilgalaikė socialinė ir kultūrinė partnerystė yra gera priemonė derinti šalių interesus ir ieškoti sutarimų.

2022 m. viešosios bibliotekos renginiai ir veiklos organizuoti su ilgalaikiais partneriais: su LR Rašytojų sąjunga ir VšĮ „Rašytojų klubas“, Zarasų Pauliaus Širvio progimnazija, Zarasų „Ažuolo“ gimnazija, Zarasų „Santarvės“ pradinė mokykla, Zarasų „Lakštingalos“ mokykla, Dusetų Kazimiero Būgos gimnazija, Salako ir Turmanto pradinės mokyklos, Antazavės Juozo Gruodžio gimnazija, Zarasų ir Dusetų meno mokyklos. Projektų partneriais buvo Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka, Utenos A. ir M. Miškinių, Ignalinos ir Molėtų viešosios bibliotekos.

Teritoriniai struktūriniai padaliniai bendradarbiauja su vietoje esančiomis kultūros ir kitomis įstaigomis, seniūnijomis, bendruomenėmis. Padalinių pagrindiniais socialiniais partneriais išliko įkurti dienos centrai. Salako biblioteka bendradarbiavo su vaikų dienos centru „Smiltutė“, Zarasų P. Širvio progimnazijos Salako pradinio ugdymo skyriumi, Zarasų Fausto Latėno meno mokyklos Salako skyriumi, Zarasų kultūros centro Salako skyriumi. Sadūnų biblioteka bendradarbiavo su

Sadūnų vaikų dienos centru ir Sadūnų bendruomene. Šniukštų biblioteka bendradarbiavo su Antazavės vaikų dienos centru „Pukutis“, Samanių biblioteka su Samanių vaikų dienos centru „Dvargantis“.

Savanorystė. 2022 metais, gegužės mėn. pradžioje, bibliotekoje, turinčioje akreditaciją darbui su tarptautiniais savanoriais, savanorystės veiklą baigė savanorė iš Rusijos Daria Kravtsova. Ji buvo atvykusi pagal Europos solidarumo korpuso Europos Sąjungos programą, suteikiančią jaunimui (18-30 m.) galimybių savanoriaujant, atliekant praktiką, dirbant, įgyvendinant pačių inicijuotus projektus – kurti naudą vietos ar visos Europos bendruomenėms. Siunčianti organizacija buvo jaunimo savanoriškos veiklos centras „Deineta“.

NAUJA. Bendradarbiaujant su **Jaunimo reikalų agentūra**, Zarasų rajono savivaldybės viešajai bibliotekai suteikta akreditacija nuo 2022-11-22 iki 2025-11-22 darbui su Lietuvos jaunimu.

Bendradarbiavimas su Lietuvių literatūros ir tautosakos institutu. 2022 m. Dusetų K. Būgos biblioteka siekdama įprasmingi rašytojo vardą, išsaugoti palikimą, 2022 m. komunikavo su Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto humanitarinių mokslų daktare, docente, lituanistinių valstybinių mokslinių tyrimų institutų strateginės tarybos nare Žydrone Kolevinskiene. Metų pabaigoje pradėta leisti knyga, kurios pagrindas – Dusetų K. Būgos bibliotekoje turimi dokumentai apie R. Spalį-Giedraitį.

Partnerystė su bibliotekose veikiančiais klubais

Klubai prie bibliotekų. Biblioteka prisideda prie kultūros prieinamumo didinimo, įtraukdama ir didindama dalyvaujančių kultūrinėse veiklose gyventojų skaičių.

Prie Zarasų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos veikia **literatų klubas „Virš tylos“**. Jo nariai – literatai Gitana Kavaliauskaitė, Onutė Kačkienė, Olga Černova, Jūratė Mardosienė, Danutė Pulokaitė, Vasilijus Trusovas ir Vita Paškauskaitė dalyvavo „Poezijos pavasario“ šventėje.

Prie Dusetų Kazimiero Būgos bibliotekos aktyviai veikė Dusetų krašto **kuriančiųjų klubas „Atgaiva“**.

2022 m. prie viešosios bibliotekos veikęs Zarasų **fotografų klubas „Ežerų žemė“** rugpjūčio mėn. parengė fotografijų parodą „Debesys mūsų mintys“, kurios atidarymas vyko bibliotekos I. a galerijoje per miesto gimtadienio šventę.

Bibliotekos suaugusiųjų teatras „Juodai baltas“ (režisierė Gražina Karlaitytė) aktyviai talkino bibliotekos renginiuose. 2022 m. rugpjūčio 13 d. Nakties skaitymų metu trupė parodė spektaklio-repo ištrauką „Anykščių šilelis“, pagal poeto A. Baranausko kūrybą. Utenos kultūros centro Sudeikių, Užpalių, Vyžuonų, Tauragnų skyriai pakvietė teatrą su spektakliu „Vis dar be pabaigos“... Paulius Širvys“ Rimanto Šavelio atsiminimų knygos „Geriu žalią tylą“ motyvais“.

2022 m. Turmanto bibliotekoje veikė draugų būrelis „**Bičiuliai**“, Antalieptės bibliotekoje literatų klubas, Avilių bibliotekoje „**Veiklių moterų klubas**“. Kalėdų laikotarpiu Avilių moterų klubas bendruomenę pakvietė į renginį „Dalinkis istorijomis ir nuotykiomis“. Moterys pasakojo įsimintiniausius Kalėdų nuotykius, dalinosi vaikystės eilėraščiais.

VII. DOKUMENTŲ FONDAS IR JO PANAUDOJIMAS

1. Fondo formavimas ir apimtis

2022 m. vienas svarbiausių bibliotekos tikslų – centralizuotos bibliotekų sistemos (CBS) fondo formavimas ir atnaujinimas. CBS fondą sudaro viešosios bibliotekos ir padalinių pagrindiniai fondai ir mainų fondas. Viešosios bibliotekos ir struktūrinių padalinių pagrindinių fondų turinys

universalus: grožinė literatūra, mokslo populiarioji, pažintinė, informacinė literatūra, dienraščiai ir savaitraščiai, kraštotyros tematikos vietinės reikšmės ir respublikiniai leidiniai, medijų priemonės: vinilinės plokštelės, muzika ir filmai DVD, 3D formatu, kiti elektroniniai ištekliai, edukaciniai ir lavinamieji žaidimai.

Pagrindiniu fondų komplektavimo šaltiniu išliko einamasis komplektavimas, t. y. bibliotekos fondų papildymas naujais dokumentais. Pagrindinis įsigijimo kriterijus – viešieji pirkimai, laikantis Viešųjų pirkimų įstatymo.

2022 m. gruodžio 31 d. Zarasų rajono centralizuotos bibliotekų sistemos (Zarasų CBS) dokumentų sudarė 168037 fiz. vnt. (44470 pav.) dokumentų. Palyginti su 2021 metais, Zarasų CBS dokumentų fondas sumažėjo 1,7 %. Knygų fondas taip pat sumažėjo 1,5 %. Knygos sudaro 88,7 %, periodiniai leidiniai sudaro 7,96 % CBS fondo, garsiniai regimieji dokumentai 2,3%, kiti 1 % visos fondo dalies.

2022 m. fondas sumažėjo, nes pakilo leidinių kainos ir įsigyta mažiau dokumentų; daugiau nurašyta susidėvėjusių, skaitytojų sugadintų ir pasenusio turinio dokumentų, CD, DVD, elektroninių knygų. Garso įrašų bei vaidybinių ar dokumentinių filmų lietuvių kalba pasiūla vis mažėja, medija persikelia į internetines platformas, tai šio fondo dalis sumažėjo 2,2 %. 2022 m. nurašyta 98 vnt. skaitmeninių dokumentų fizinėse laikmenose, nes dėl kompiuterinių sistemų naujinimo laikmenos tapo nebeuskaitomomis.

Fondą toliau papildė nauja dokumento rūšis – trimačiai dokumentai.

Zarasų rajono CBS palyginamoji fondo sudėtis pagal rūšis 2022 – 2020 m.						
Metai	Iš viso	Knygų	Periodinių	Garsinių, regimųjų, mišrių	Elektroninių	Kitų: vaizd., natų, kartograf., rankr., trimačių
2022	168037	148994	13737	3882	358	1066
2021	170940	151209	14251	3969	466	1045
2020	167055	147693	13937	3945	465	1015

Zarasų viešojoje bibliotekoje 2022 m. pabaigoje buvo 69619 vnt. (2021 m. – 71099 vnt.), 40942 pav. dokumentų. Knygos sudarė 81,5 % (56788 vnt.), periodiniai leidiniai – 12 % (8250 vnt.), garsiniai, mišrūs ir regimieji – 4,9 % (3435 vnt.), elektroniniai – 0,4 % (267 vnt.), kiti – 1,2 % (879 vnt.). Palyginti su 2021 m., viešosios bibliotekos fondas sumažėjo 2 %.

Miestelių struktūriniuose padaliniuose 2022 m. pabaigoje buvo 29057 vnt. (2021 m. – 29515 vnt.), 13071 pav. dokumentų. Knygos sudarė 95,8 % (27846 vnt.), periodiniai leidiniai – 3,42 % (973 vnt.), garsiniai, mišrūs ir regimieji – 0,5 % (153 vnt.), elektroniniai – 0,08 % (24 vnt.) kiti – 0,2 % (61 vnt.). Palyginti su 2021 metais, miestelių padalinių fondas šiek tiek – 1,6 % – sumažėjo, nes sumažėjo knygų skaičius.

Kaimo struktūriniuose padaliniuose 2022 m. pabaigoje buvo 69261 vnt. (2021 m. – 70326 vnt.), 14772 pav. dokumentų. Knygos sudarė 93,6 % (64834 vnt.), periodiniai leidiniai – 5,7 % (3940 vnt.), garsiniai, mišrūs ir regimieji – 0,41 % (294 vnt.), elektroniniai – 0,09 % (67 vnt.), kiti – 0,2 % (126 vnt.). Palyginti su 2021 metais, kaimo padalinių fondas sumažėjo 1,5 %.

Vienam vartotojui rajone vidutiniškai tenka 34,8 (2021 m – 35) leidiniai. Zarasų viešojoje bibliotekoje vienam vartotojui tenka 45,1 (2021 m. – 45,6) leidiniai, miestelių bibliotekose – 22,3 (2021 m – 22,5), kaimo bibliotekose – 35 (2021 m. – 35,2) leidiniai.

Vienam gyventojui rajone vidutiniškai tenka 11,5 (2021 m. – 11,7) leidinių. Zarasų mieste – 11,7 (2021 m. – 12), miesteliuose – 9,7 (2021 m. – 9,8), kaimuose vienam – 12,3 (2021 m. – 12,3) leidinių.

Analizuojant teminę CBS fondo sudėtį, 2022 m. pabaigoje **grožinė ir ikimokyklinio amžiaus vaikams skirta literatūra sudarė 59 %, mokslo šakų literatūra – 41 %**. Fondo teminė sudėtis beveik nepakito, tik 2022 m. metais 0,3 % išaugo ikimokyklinio a. vaikams skirtų knygų skaičius.

Teminė fondo sudėtis CBS 2022-2021 m. (vnt. ir %)

	Iš viso (vnt.)	Mokslo šakų	Grožinė	Ikimokyklinė
2022 m.	168037	69814 (41 %)	86687 (52 %)	11536 (7 %)
2021 m.	170940	70841 (41 %)	88602 (52 %)	11497 (7 %)

Analizuojant CBS fondo sudėtį pagal atskiras mokslo šakas, bendrieji mokslo dalykai sudarė 5,5 % , filosofija – 2,5 %, religija – 1,8 %, visuomenės mokslai – 7,7 %, matematikos, gamtos mokslai – 1,5 %, taikomieji mokslai – 4,1 %, kalbotyra ir literatūros kritika – 1,3 %, menas – 6,8 %, istorija – 4,3 % fondo dalies.

Viešojoje bibliotekoje grožinė sudarė 48,7 % (33946 vnt.), mokslo šakų – 51,3 % (35673 vnt.). Miestelių bibliotekose grožinė – 62,5 % (18169 vnt.), mokslo šakų – 37,5 % (10888 vnt.). Kaimo bibliotekose grožinė – 66,6 % (46167 vnt.), mokslo šakų – 33,4 % (23194 vnt.).

2. Specializuotieji fondai

Viešojoje bibliotekoje kraštotyros ir mediatekos fondai yra Skaitytojų aptarnavimo skyriaus fondo atskiros sudedamosios dalys. Informacinės literatūros fondas yra įjungtas į mokslo šakų literatūros fondą.

Kraštotyros fondo kaupimas ir populiarinimas. Viešosios bibliotekos kraštotyros fondas 2022 m. buvo papildytas 14 kraštotyros dokumentų. Metų pabaigoje kraštotyros fondą sudarė 4126 vienetai (3430 pavadinimų) dokumentų: knygos, laikraščiai, žurnalai, rankraščiai, kraštotyros darbai, teminiai kraštotyros informacijos iškarpių aplankai, atvirukai, nuotraukos, skaidrės, lankstinukai, informaciniai lapeliai ir kita informacija, susijusi su Zarasų kraštu.

Kraštotyros fondo atskirą dalį sudaro ne kraštotyros tematikos, bet senų, retų ir ypač vertingų spaudinių bei rankraščių fondas, sudarytas iš senų, retų bei vertingų dokumentų (XIX a. pb. iki XX a. penktojo dešimtmečio), rankraščių ir jiems prilyginamų dokumentų, autorizuotų ir neautorizuotų mašinraščių.

2022 m., organizuojant Antazavės dvaro bibliotekos atidarymą, suformuotas specializuotas literatūros fondas: meno albumai apie dvarus, literatūra apie dvarų kultūrą, maistą, architektūrą. Atskirą dalį sudaro kraštotyros literatūra apie Emiliją Pliaterytę ir Antazavės dvaro istoriją.

2022 m. kraštotyros fondas papildytas leidiniais: fotoalbumu „Zarasai ir zarasiečiai“ (2021), Jono Sriubo „Zarasų krašto elektrifikavimas“ (2021), Meilės Kudarauskaitės „Lėto laiko glėbyje“, Alvydo Baleženčio „Kolūkmetis okupuotos Lietuvos kaime“ (2019), Gintaro Kaltenio „Senuoju pašto keliu – žirgais ir kariatomis“ (2016), Linos Survilaitės „Zarasai senose fotografijose“ (2012),

Kristinos Surkaitės-Hitchon „Remembering Horton St and Clarke St Lithuanians“ (2020), „Zanavykų krašto sodybų architektūra“ (2020), Laimos Šinkūnaitės „Lietuvos bažnyčios“ (2009), „Sartų foto vasara“ (2021), „Trakai. Praeities veidai“ (2013), Norberto Černiausko „Paskutinė Lietuvos vasara“ (2021).

Vyresnioji bibliografė kraštotyrai 2022 m. kopijavo iš įvairių šaltinių informaciją ir papildė 22 kraštotyros aplankus, skirtus personalijoms: „Archivyskupas Mečislovas Reinys“, „Kunigas Jonas Steponavičius“, „Poetas Faustas Kirša“, „Kunigas kanauninkas Stanislovas Krumpliauskas“, „Aktorė, režisierė Algė Savickaitė“, „Poetas Paulius Širvys“, „Poetas Antanas Vienažindys“, Grafaitė Emilija Pliaterytė“, „Salako krašto jūrų muziejaus įkūrėja Jadvyga Vida Žilinskienė“, „Kalbininkas Kazimieras Būga“, „Zarasų rajono kraštotyrininkas Vytautas Indrašius“, „Dailininkas Šarūnas Sauka“, „Dailininkė Nomedė Saukienė“, „Pedagogas Petras Gipiškis“, „Prelatas Juozas Prunskis“, „Dailininkas Mikas Šileikis“, „Gydytojas Vytautas Jonas Triponas“, „Rašytojas Romualdas Giedraitis Spalis“, „Lietuvos generolas Vladas Mieželis“, „Algimantas Žilėnas“, „Burmistras Jonas Valiukonis“, dailininkas Arvydas Stauskas“.

Kopijuota kraštotyros informacija papildyta 17 teminių aplankų, skirtų krašto įvykių jubiliejiniams datoms: „Dusetų Kazimiero Būgos bibliotekai 85“, „Zarasų rajono laikraščiai 90“, „Zarasų rajono literatai“, „Zarasų rajono savivaldybė“, „Stelmužės ąžuolas“, „Zarasų krašto dvarai“, „Zarasų rajono žydai“, „Nekrologai“, „Zarasų rajono bažnyčios“, „Zarasų rajono regioniniai parkai“, „Zarasų rajono švietimas“, „Tiberiados bendruomenė“, „Zarasų rajono sentikiai, pravoslavai“, „Zarasų rajono tremtiniai politiniai kaliniai“, „Tradicinės žirgų lenktynės ant Sartų ežero“, „Zarasų krašto dvarai, dvarininkai“, „Zarasų rajono kultūros paveldas“.

2022 m. išduota 744 fiz. vnt. kraštotyros dokumentų. Palyginti su 2021 m., tai net 44 % mažiau. Tačiau kraštotyros svetainėje www.krastotyra.zvb.lt užfiksuotas 4147 virtualių apsilankymų rodiklis.

Mediatekos fondas. Fondą sudaro 4001 vnt. dokumentų. Knygos muzikos ir kino tema ir spausdintos natos sudaro 28,6 % (1149 vnt.), kitos laikmenos: vinilinės muzikos plokštelės, muzikos ir filmų HDD, CD, DVD, 3D – 71,4 %. 2022 m. fondą papildė 80 vnt. knygų ir muzikos kompaktinių diskų: Metalinė naktis / [roko grupė] Kvadratas. – Lietuva, [2020]. – 1 plokštelė., Dainų darželis [Garso įrašas]. – [Vilnius]: Muzikinė partija, 2018. – 5 garso diskai., filmų antologija [Vaizdo įrašas]: [dokumentiniai ir vaidybiniai filmai] / Vytautas V. Landsbergis. – [Vilnius]: „A Propos“, 2012., Courage [Garso įrašas]: [album] / [performed by] Celine Dion, vocals; [and musicians]. – [Canada]: Sony Music Entertainment: Columbia, 2019. – 1 garso diskas ir kt.

2022 m. išduota 2632 vnt. mediatekos fondo dokumentų, t. y. 4 % daugiau nei 2021 m. Muzika ir filmai CD ir DVD laikmenose tampa vis mažiau paklausūs, vartotojai renkasi interneto kanaluose siūlomus muzikos ir filmų kanalus.

Mainų fondas. Mainų fondą sudaro dubletai, neprofiliniai, skirti keistis su kitomis bibliotekomis bei informacijos įstaigomis dokumentai. Visas mainų fondas yra rekataloguotas ir suvestas į LIBIS elektroninį katalogą. 2022 m. mainų fonde buvo 2390 vnt. (2021 m. – 2969), 1659 pav. dokumentų. Grožinė literatūra sudaro 60 % fondo dalies. 80 % fondo – literatūra lietuvių kalba, 20 % – rusų ir kitomis. 2022 m. mainų su kitomis bibliotekomis nevyko.

3. Dokumentų įsigijimas. Finansavimo šaltiniai

2022 m. CBS įsigyta 7191 vnt., 1569 pav. (2021 m. – 8075 vnt., 1490 pav.) dokumentų. Fondo atnaujinimas sudarė 4,3 %. Palyginti su 2021 m., įsigyta 884 vnt. dokumentų mažiau. Neženkliai padidėjo tik garsinių, vaizdinių dokumentų fondas.

CBS gautis pagal rūšis	2022	2021	+ / -
Knygų	3860	4192	-332
Periodinių leidinių	3251	3828	-577
Garsinių	16	9	+7
Mišrių garsinių regimųjų	31	16	+15
Natų	12	13	-1
Kompiuterinių	0	0	0
Rankraščių	1	2	-1
Kartografinių	0	0	0
Vaizdinių	12	0	+12
Trimačių	8	15	-7
Iš viso:	7191	8075	-884

2022 m. Zarasų CBS įsigyta 2963 vnt. (2021 m. – 2789 vnt.) grožinės literatūros, 4228 vnt. – mokslo, meno ir kt. leidinių (su periodika).

Gautis pagal dokumentų rūšis

Pagal dokumentų rūšis	VB		Miestelių		Kaimų	
	2022 m.	2021 m.	2022 m.	2021 m.	2022 m.	2021 m.
Knygų	1533	1374	648	865	1633	1953
Serialinių	497	670	614	807	2186	2351
Garsinių	14	9	1	-	1	-
Mišrių garsinių regimųjų	31	16	-	-	-	-
Vaizdinių	12	-	-	-	-	-
Kartografinių	-	-	-	-	-	-
Spausdintų natų	10	12	2	1	-	-
Elektroninių	-	-	-	-	-	-
Trimačių	8	-	-	3	-	12
Rankraščių	1	2	-	-	-	-
Iš viso:	2106	2083	1265	1676	3820	4316

2022 m. viešoji biblioteka įsigijo 2106 vnt. (2021 m. – 2083), 1339 pav. dokumentų. Palyginti su 2021 m., viešosios bibliotekos gautis 1,1 % didesnė. 11,5 % daugiau gauta knygų, bet 25,8 % mažiau periodinių leidinių. Garsinių ir garsinių regimųjų dokumentų fondas 45 vnt. pasipildė naujais vaidybiniais filmais ir muzikos įrašais. Įsigyti populiarių garso įrašų bei vaidybinių ar dokumentinių filmų lietuvių kalba vis sunkiau, nes pasiūla kasmet vis skurdesnė. Einamųjų metų periodinių leidinių prenumeruota 32 pavadinimų, iš kurių laikraščių 5 pavadinimų.

2022 m. miestelių padaliniai įsigijo 1265 vnt. (2021 m. – 1676 vnt.), 433 pav. dokumentų. Palyginti su 2021 m. gauta 24,5 % mažiau dokumentų. 19,9 % mažiau gauta naujų knygų, 24 % mažiau periodinių leidinių. 2021 m. miestelių bibliotekose buvo prenumeruojama 18 pavadinimų periodinių leidinių, iš kurių 6 pav. laikraščių. Vidutiniškai vienas miestelio struktūrinis padalinys

2021 metais gavo 423 vnt. (2021 m. – 559 vnt.) dokumentų. Knygų vidutiniškai po 216 vnt. (2021 m. – 288 vnt.).

2022 m. kaimo padaliniai įsigijo 3820 vnt. (2021 m. – 4316 vnt.) 1203 pav. dokumentų. Palyginti su 2021 m., kaimo padaliniai gavo 12,4 % mažiau naujų dokumentų. 16,3 % mažiau gauta naujų knygų, 7 % mažiau periodinių leidinių. Gautas tik vienas garsinis dokumentas. Plečiantis internetinėms medijoms, garsiniai dokumentai praranda populiarumą. Fondas nepasipildė naujais trimačiais dokumentais. Einamųjų periodinių leidinių prenumeruota 20 pavadinimai, iš kurių 5 pavadinimų laikraščiai. Vienas kaimo struktūrinis padalinys vidutiniškai per metus gavo 293 vnt. (2021 m. – 353 vnt.) leidinių. Knygų – vidutiniškai po 126 vnt. (2021 m. – 173 vnt.).

Palyginti su 2021 m., CBS einamųjų metų periodinių leidinių gautis sumažėjo, nes labai išaugo periodinių leidinių kainos. 2022 m. prenumeruota 43 (2021 m. – 51 pav.) pavadinimų periodinių leidinių, dovanų gauta 52 (2021 m. – 42 pav.) pavadinimų žurnalų, iš jų 6 pavadinimų laikraščių.

Be prenumeruojamų periodinių leidinių, biblioteka gavo ir dovanojamą periodiką: „Būdas“, Muzikos barai“, „Karys“, „Šiaurė Atėnai“, „7 meno dienos“, „XXI amžius“, „Šiaurietiški atsivėrimai“, „370“, „Kinas“, „Kariūnas“, „Kardas“, „Ateitis“, „Santara“, „Logos“, „Santara“, „Krantai“, „Nemunas“, „Žaliasis pasaulis“, „Teatro žurnalas“, „Ganytojas“ ir kt.

2022 m. vienam vartotojui vidutiniškai teko 1,5 naujo dokumento. Vienam tūkstančiui vartotojų vidutiniškai teko 1490 naujų dokumentų. VB vienam vartotojui teko 1,4, miestelių – 1, kaimo vartotojui – 1,9 naujo dokumento.

Vienam gyventojui vidutiniškai teko 0,5 naujo dokumento. Vienam tūkstančiui gyventojų vidutiniškai teko 486 nauji dokumentai.

Finansavimo šaltiniai, iš kurių buvo įsigyti nauji dokumentai, buvo įvairūs. Pirkta Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos lėšomis, Zarasų rajono savivaldybės lėšomis, gauta leidinių, kurių leidybą rėmė Kultūros taryba, gyventojų parama, 1,2 % ir fizinių ir juridinių asmenų parama bei dovanos.

Finansavimo šaltiniai (Eurais)

	2022	2021	+/-
Kultūros ministerijos skirtos lėšos	26212	25256	+956
Zarasų rajono savivaldybės skirtos lėšos	12858,65	12803,50	+55,15
Leidiniai, kurių leidybą rėmė Kultūros taryba	1128,61	1496,35	-367,74
Parama	389,17	434,78	-45,61
Gyventojų parama 1,2%	334,88	257,71	+77,17
Fizinių ir juridinių asmenų parama bei dovanos (įkainota bibliotekos komisijos)	4346,31	8456,26	-4109,95
Kitos lėšos	-	34,96	-34,96
IŠ VISO:	45269,62	48739,56	-3469,94

2022 m. dokumentų gauta iš viso už 45269,62 eurų. Palyginti su 2021 m., lėšų panaudota 7,1 % mažiau. Iš Kultūros ministerijos lėšų gauta 3,7 % daugiau, negu 2021 m. Kultūros tarybos paremtų leidinių suma sumažėjo 24 %.

Iš Zarasų rajono savivaldybės biudžeto skirta 0,4 % daugiau spaudiniams įsigyti. Iš tos sumos periodiniams leidiniams išleista 8958,65 Eur. Tai sudarė 69,7 % savivaldybės biudžeto dokumentams panaudotų lėšų.

Kaip ir kasmet, bibliotekai skirta dalis gyventojų pajamų mokesčio taip pat buvo panaudota spaudiniams įsigyti. 2022 m. ši suma beveik 30 proc. didesnė, negu 2021 m. Ši suma buvo panaudota pačių mažiausių skaitytojų poreikiams patenkinti: nupirkta vaikiškų garsinių knygelių, dėlionių, lavinamųjų žaidimų.

Palyginti su 2021 m. beveik 50 % sumažėjo fizinių ir juridinių asmenų parama.

2022 m. nupirkta dokumentų (be periodikos) 59 vnt. mažiau negu 2021 m.

Kultūros ministerijos lėšos sudarė 55,8 % (2021 m. – 51,8 %), rajono savivaldybės lėšos – 28,4 % visų išleistų lėšų dokumentams. Kiti šaltiniai sudarė 15,8 % lėšų.

Inventorintų dokumentų vienetų įsigijimas pagal finansavimo šaltinį

Šaltinis 2022 metai	(vnt.)
Kultūros ministerijos lėšomis	2456
Zarasų rajono savivaldybės lėšomis	416
Leidiniai, kurių išleidimą rėmė Kultūros taryba	134
Fizinių ir juridinių asmenų parama bei dovanos	1000
Gyventojų parama 1,2%	28
Kitos lėšos	-
Iš viso:	4034

2022 m. už vieną dokumentą vidutiniškai mokėta po 10,66 Eur (2021 m. – po 10,10 Eur; 2020 m. po 8,9 euro).

 Už valstybės, savivaldybės biudžeto lėšas ir pinigine gyventojų paramą viešųjų pirkimų būdu įsigyti leidiniai (be periodikos) sudaro 72 % visos 2022 m. gauties.

 3,3 % sudaro Kultūros tarybos remti leidiniai,

 24,7 % sudaro fizinių ir juridinių asmenų dovanos.

Dovanos. Tai fizinių ir juridinių asmenų dovanoti dokumentai, kuriais bibliotekos fondas papildomas aktualiais leidiniais. Knygas dovanuoja knygų autoriai, renginių dalyviai, skaitytojai, bibliotekos svečiai. Kaip kasmet kunigas **Justas Jasėnas** padovanojo 99 vnt. knygas, ypatingai vertinga A. Stasiulevičius knyga „Tapyba“ su autoriaus autografu Zarasų rajono savivaldybės viešajai bibliotekai. Vertinga parama bibliotekai **Zarasų „Rotary“ klubo** dovana (375,69 eur.) – 24 populiariausios grožinės knygos. **UAB „Asseco Lietuva“** padovanojo Dusetų K. Būgos bibliotekai 9 naujausias knygas (100,45 eur.). **UAB „Svaita“** suteikė paramą Dusetų K. Būgos bibliotekai 17 naujų skaitomiausių knygų (187,10 eur.).

Iš viso biblioteka **dovanų gavo 1134 vnt.** 479 pav. už **5864,09 eur.** Įvairius dokumentus dovanuoja Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas, Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, Panevėžio apskrities viešoji G. Petkevičaitės-Bitės biblioteka, „Gelmės“, „Aukso žuvys“, S. Jačėnas, Zarasų krašto muziejus, Zarasų rajono savivaldybė, „Vox Rara“ ir kt. Dovanas galima būtų suskirstyti į:

 Lietuvos kultūros tarybos remiamos dovanos –134 vnt. 98 pav. už 1128,61 eur.

 Leidyklos, autoriai, skaitytojai ir kt.–1000 vnt. 381 pav. už 4735,48 eur.

Organizavus viešuosius pirkimus, 2022 m. atlikta per 20 apklausų, parengta per 100 leidinių pasiūlymų sąrašų tiekėjams, sudaryta 119 žodinių sutarčių (gauta sąskaitų-faktūrų) su leidinių tiekėjais ir leidėjais.

Kaip ir 2021 m., pagrindinis dokumentų tiekėjas buvo „Alma littera sprendimai“ (729 vnt.). Kiti tiekėjai: „BALTO trader“ (451 vnt.), „Patogu pirkti“ (296 vnt.), Tyto alba“ (210 vnt.), „Briedis“ (136 vnt.), „Nieko rimto“ (172 vnt.), „Lectio divina“ (112 vnt.), „Vaga“ (96 vnt.), „Terra Publica“ (87 vnt.), „Svajonių knygos“ (85 vnt.), „Baltų lankų leidykla“ (57 vnt.), „Gelmės“ (54 vnt.), „Laiko skrynja“ (26 vnt.), „Lietuvos rašytojų sąjunga“ (50 vnt.), „Sofoklis“ (49 vnt.), „Jotema“ (51 vnt.), „Filmshop“ (28 vnt.), Vilė Sinkuvienė (20 vnt.), „Presvika“ (20 vnt.), „Tikra knyga“ (16 vnt.), „Tautos paveldo tyrimai“ (3 vnt.), „Kitos knygos“ (9 vnt.), „Liūtai ne avys“ (20 vnt.), „Julijonas“ (1 vnt.).

4. Dokumentų šalinimas

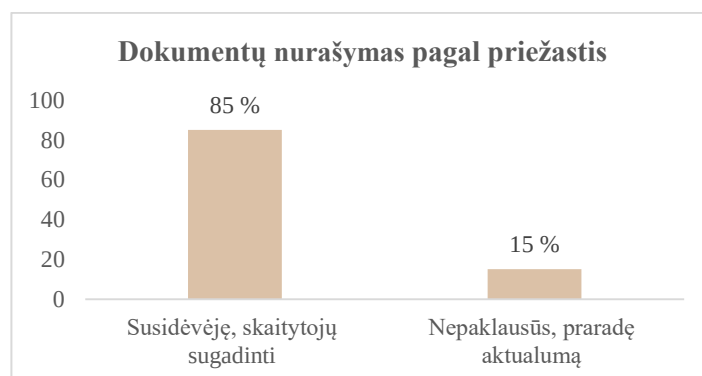
2022 m. iš viso nurašyta **10094 vnt.** 2431 pav. (2021 m. 4190 vnt.) dokumentų.

CBS dokumentų nurašymas 2022 m.

	2022	2021	+ / -
Knygų	5208	676	+4532
Periodinių leidinių	4632	3514	+1118
Garsinių	64	0	+64
Garsinių regimųjų	71	0	+71
Natų	11	0	+11
Rankraščių	0	0	0
Elektroninių	107	0	+107
Trimačių	1	0	+1
Iš viso	10094	4190	+5904

Dėl naujos LIBIS programos neįgyvendinto nurašymo funkcionalumo 2021 m. nurašymas buvo pristadytas. Todėl 2022 m. nurašymo rodikliai aukšti.

Zarasų viešojoje bibliotekoje nurašyta 3586 vnt. dokumentų. Miestelių bibliotekose nurašyta 1723 vnt. Kaimo bibliotekose nurašyta 4785 vnt.

2022 m. pagrindine dokumentų nurašymo priežastimi buvo leidinių susidėvėjimas.

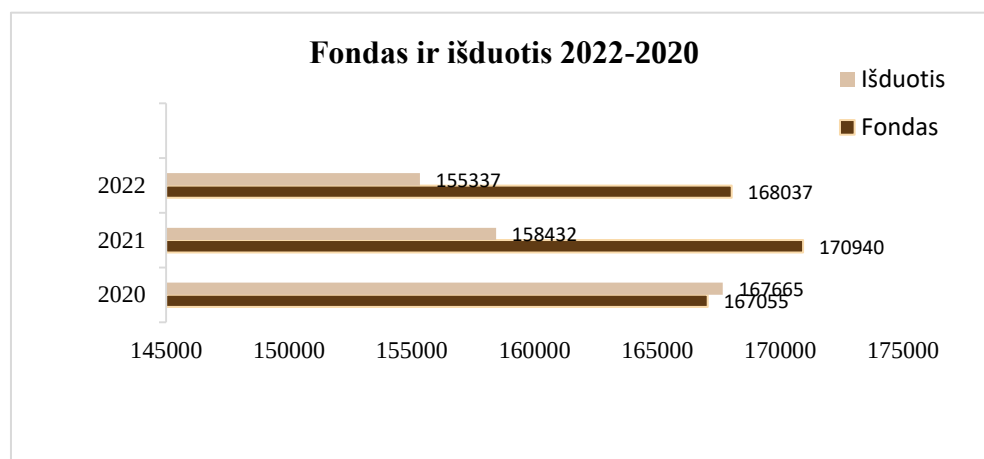
5. Knygų ir kitų laikmenų dokumentų panaudojimas

2022 m. vartotojams išduota 155337 vnt. (2021 m. – 158432 vnt.) dokumentų, t. y. 2 % mažiau nei 2021 m.

Vienam vartotojui per metus išduota vidutiniškai 32,2 dokumentai. (Detaliau Priedas Nr.2. Fondo panaudojimas. P. 60).

2022 m. CBS fondo apyvarta tesiekia 0,9.

Viešojoje bibliotekoje fondo apyvarta – 0,6, miestelių struktūriniuose padaliniuose – vidutiniškai 1,1, kaimo struktūriniuose padaliniuose vidutiniškai – 1,1. Didžiausia apyvarta Smalvų struktūriniame padalinyje – 2,5, Imbrado struktūriniuose padaliniuose – 2, Samanių – 1,8, Salako struktūriniame padalinyje – 1,7. Mažiausia apyvarta Antazavės struktūriniame padalinyje – 0,2 ir Suvieko – 0,5. Šis rodiklis rodo, kad būtina fondo peržiūra ir atnaujinimas.

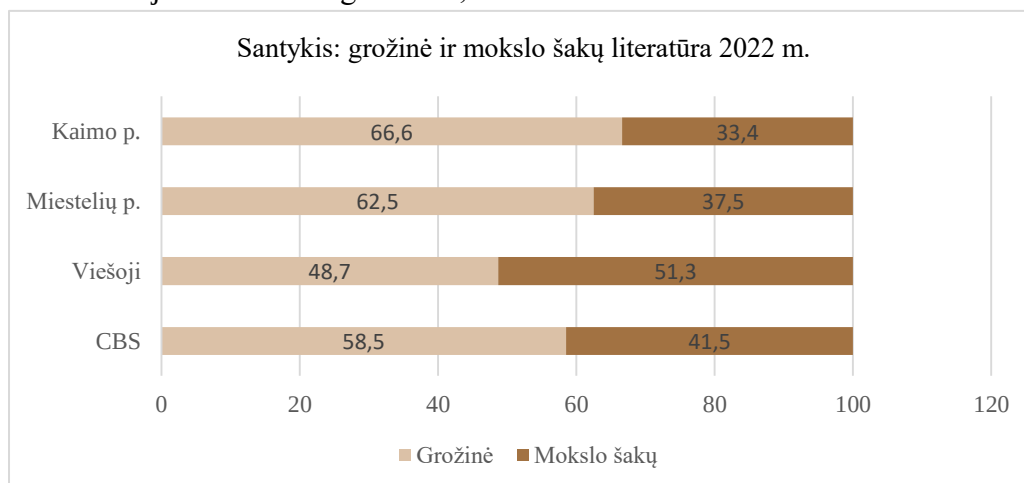
Zarasų CBS vartotojams į namus išduota 98250 fiz. vnt. (2021m. – 112035 vnt.) dokumentų (tai sudarė 63 %), vietoje naudotasi 57087 vnt. fiz. vnt. (2021 m. – 46397 vnt.) dokumentų (tai sudarė 37 %). Palyginti su 2021 metais, išduoties į namus rodiklis sumažėjo 12,3 %, o naudojimosi dokumentais vietoje išaugo 23 %. Pasibaigus COVID-19 pandemijai lankytojai vėl grįžta naudotis skaityklų paslaugomis.

Zarasų viešojoje bibliotekoje vartotojams iš viso išduota 43358 fiz. vnt. dokumentų, t. y. 6,3 % mažiau nei 2021 m. Į namus išduota 28067 fiz. vnt. dokumentų (tai sudarė 64,7 %), vietoje naudotasi 15291 fiz. vnt. dokumentų (tai sudarė 35,3 %). Palyginti su 2021 metais, išduoties į namus rodiklis sumažėjo 3,8 %, naudojimosi dokumentais vietoje rodiklis sumažėjo 10,6 %. Kadangi LIBIS apskaitos funkcionalumai skaičiuoja tik pirminius išdavimus, tai gali būti viena iš sumažėjusio rodiklio priežasčių.

Miestelių struktūriniuose padaliniuose vartotojams išduota 32302 fiz. vnt. dokumentų, t. y. 3 % mažiau nei 2021 m. Į namus išduota 23854 fiz. vnt. dokumentų (73,8 %), vietoje naudotasi 8448 fiz. vnt. dokumentų (26,2 %). Palyginti su 2021 metais, miestelių struktūriniuose padaliniuose dokumentų išduoties į namus rodiklis sumažėjo 7,8 %, naudojimosi dokumentais vietoje rodiklis išaugo 13,2 %.

Kaimo struktūriniuose padaliniuose vartotojams išduota 79677 vnt. dokumentų, t. y. 1,1 % daugiau nei 2021 m. Į namus išduota 56978 fiz. vnt. dokumentų (tai sudarė 58,1 %), vietoje naudotasi 21840 fiz. vnt. dokumentų (tai sudarė 41,9 %). Palyginti su 2021 metais, kaimo

struktūriniuose padaliniuose išduoties į namus rodiklis sumažėjo 18,6 %, o naudojimosi dokumentais vietoje rodiklis išaugo net 52,6 %.

2022 m. pab. **CBS** fondo grožinė literatūra sudarė 58,5 % (98332 vnt.), mokslo šakų – 41,5 % (69705 vnt.).

VB fondo grožinė – 48,7 % (33946 vnt.), mokslo šakų – 51,3 % (35673 vnt.).

Miestelių fondo grožinė – 62,5 % (18169 vnt.), mokslo šakų – 37,5 % (10888 vnt.).

Kaimų fondo grožinė – 66,6 % (46167 vnt.), mokslo šakų – 33,4 % (23194 vnt.).

2022 m. **Zarasų CBS grožinių leidinių išduotis** sudarė 45 % (2021 m. – 45,5 %) visos išduoties, **mokslo šakų dokumentų išduotis** – 54,5 % (2021 m. – 54,5 %). Palyginti su praeitais metais, santykinės išduoties proporcijos veik nepakito. Bet, palyginti su 2021 m., grožinės literatūros išduota 2,9 % mažiau (2021 m. – 72063), o mokslo šakų 1,1 % mažiau (2021 m. – 86369).

Viešosios bibliotekos grožinių leidinių išduotis sudarė 41 %, miestelių – 55,5 %, kaimo 42,8%.

Fondo judėjimas 2022 m.

	Grožinės literatūros išduotis	Grožinės literatūros fondas	Grožinės literatūros fondo apytaka	Mokslo šakų literatūros išduotis su periodika	Mokslo šakų literatūros fondas	Mokslo šakų literatūros fondo apytaka
CBS	69960	98332	0,7	85377	69705	1,2
VB	17876	33946	0,5	25482	35673	0,7
Miestelių	17913	18169	0,98	14389	10888	1,3
Kaimo	34171	46167	0,7	45506	23194	1,96

Analizuojant fondo sudėties ir išduoties santykinį rodiklį, matyti, kad CBS grožinės literatūros fondo apytaka yra 0,7, viešosios bibliotekos 0,5, miestelių bibliotekų 1,0, kaimo bibliotekų 0,7. Mažas apytakos rodiklis rodo, kad grožinės literatūros fondas neatitinka skaitytojų poreikių arba per didelis. Mokslo šakų (su periodika) fondo apyvarta per metus 1,2: viešojoje bibliotekoje 0,7, miestelių bibliotekose – 1,3, kaimo bibliotekose – 1,96.

LIBIS duomenimis 2021 m. Skaitytojų aptarnavimo skyriuje **grožinės literatūros skaitomiausių kūrinių penketukas:**

1. Ten, kur gieda vėžiai: romanai / Delia Owens. – 3-iasis leid.. – Vilnius, 2020.

2. Petro imperatorė: [istorinis romanas] Kn.2 / Kristina Sabaliauskaitė. – 3-oji laida. – Vilnius, 2021.
3. Saulės sesuo: Elektros istorija: romanas / Lucinda Riley. – Vilnius, 2020.
4. Dingusi sesuo: Meropės istorija: romanas / Lucinda Riley. – Vilnius, 2021.
5. Petro imperatorė. [istorinis romanas] Kn.1. / Kristina Sabaliauskaitė. – 3-čioji laida. - 2019.

Skaitomiausių mokslo informacinių leidinių penketukas:

1. Netobuli, laisvi ir laimingi: savivertės pratybos / Christophe André. – Vilnius : Tyto alba, 2014. – 374, [2] p.
2. Veidoskaita: praktinis vadovas / Žydrūnas Sadauskas. – [Mažeikiai]: [Skanios knygos] ; Kaunas: Ž. Sadauskas, 2020. – 256 p.
3. Kūnas mena viską : kaip išgydyti kūno, proto ir sielos traumas / Bessel van der Kolk. – Naujasis leid. – Vilnius [i.e. Klaipėda]: Liūtai ne avys, 2022. – 639, [1] p.
4. 1940. Paskutinė Lietuvos vasara / Norbertas Černiauskas. – Vilnius : Aukso žuvis, 2021. – 259, [1] p.
5. #fainiausia pasauly močiutė: anūkė klausia apie karus ir sąžinę: partizanų ryšininkės ir politinės kalinės Onos Butrimaitės-Laurinienės istorija / Živilė Kropaitė-Basiulė. – Vilnius: Balto leidybos namai, 2022. – 335, [1] p.

2022 m. Zarasų CBS periodinių leidinių išduotis (72873 vnt.) sudarė 46,9 % (2021 m. – 46,7) visos išduoties. CBS yra 13373 vnt. periodinių leidinių (7,9 % bendros fondo dalies), tai apytakos rodiklis yra 5,4.

Viešojoje bibliotekoje periodinių leidinių išduotis sudarė 43,1 % (18686 vnt.). VB fonde yra 8184 vnt. periodinių leidinių, tai apytakos rodiklis – 2,3.

Miestelių struktūriniuose padaliniuose periodikos išduotis vidutiniškai 33,8 % (10906 vnt). Lyginant miestelių bibliotekų periodinių leidinių išduoties santykinį rodiklį: Dusetų K. Būgos struktūriniame padalinyje periodinių leidinių išduotis sudarė 19,7 %, Turmanto struktūriniame padalinyje – 49,1 %, Ligoninės struktūriniame padalinyje – 78,8 % visos išduoties. Toks aukštas Zarasų ligoninės struktūrinio padalinio periodinių leidinių išduoties rodiklis yra dėl to, kad Ligoninės personalas ir ligoniai daugiausiai skaitė periodinę spaudą. Miestelių padalinių fonde periodikos yra 892 vnt. (3,1 %). Apytakos rodiklis 12,2.

Kaimo struktūriniuose padaliniuose periodikos išduotis sudarė vidutiniškai 57,1 % (43281 vnt.) visos išduoties. Lyginant kaimo padalinių periodinių leidinių išduoties rodiklį: didžiausias Baibių – 70 %, žemiausias – Šniukštų – 33,6 % ir Degučių – 31 %. Kaimo padalinių periodikos fondas 4297 vnt. (6,2%). Apytakos rodiklis – 10.

Išduoties vaikams analizė. 2022 m. Zarasų rajono **centralizuotoje bibliotekų sistemoje vaikams išduota 41890** (2021 m. – 43036) fiz. vnt. dokumentų, t. y. 2,7 % mažiau nei 2021 m. **Viešojoje bibliotekoje išduota 6234 vnt.** (2021 m. – 8391), t. y. 25 % mažiau, **miestelių struktūriniuose padaliniuose – 7641 vnt.** (2021 m. – 7536), t. y. 1,4 % daugiau, **kaimo struktūriniuose padaliniuose išduota 28015 vnt.** (2021 m. – 27109), t. y. 3,3 % daugiau nei 2021 m. Didžiausi skaitomumo mažėjimo rodikliai viešojoje bibliotekoje. Tai rodo, kad vaikai renkasi kitas nei skaitymo paslaugas.

2022 m. išduotis vaikams sudarė 27,1 % visos išduoties (2021 m. – 27,1%).

Analizuojant išduoties vaikams sudėtį, grožinės literatūros išduotis – 25004 vnt. (2021 m. – 26450) arba 59,7 % (2021 m. – 61,5 %) visos išduoties vaikams. Palyginti su 2021 m., išduota 5,5 % mažiau nei 2021 m. Mokslo šakų literatūros su periodika išduotis – 16886 vnt. (2021 m. – 16583) arba 40,3% išduoties vaikams. Tai 1,8 % daugiau nei 2021 m.

Periodinių leidinių vaikams išduota 14968 vnt., t. y. 9,2% mažiau nei 2021 m. Periodinių leidinių išduotis vidutiniškai sudarė 35 % (2020 m. – 38 %) visos išduoties vaikams. Iš jų: viešojoje bibliotekoje 48 %, miestelių struktūriniuose padaliniuose 15 %, kaimo struktūriniuose padaliniuose 38 %.

Zarasų viešojoje bibliotekoje vaikams grožinės literatūros išduotis sudarė 62,7 % (3909 vnt.), mokslo šakų išduotis – 37,3 % (2325 vnt.) išduoties. Miestelių struktūriniuose padaliniuose grožinės literatūros išduotis vaikams sudarė 78 %, mokslo šakų – 22 %. Kaimo struktūriniuose padaliniuose grožinės literatūros išduotis vaikams sudarė 54 %, mokslo šakų – 46 %. Žemiausi grožinės literatūros skaitomumo rodikliai viešojoje bibliotekoje. Vaikai nebesidomi mediatekos fondu.

2022 m. CBS vaikų skaitomumo rodiklis – vidutiniškai 42,4 (2021 m. – vidut. 43,6) dokumentai 1 vartotojui vaikui: viešojoje bibliotekoje – vidutiniškai 18 dokumentų; miestelių struktūriniuose padaliniuose – vidutiniškai 28 dokumentai; kaimo struktūriniuose padaliniuose – vidutiniškai 76 dokumentai.

6. Leidinių užsakymo iš kitų bibliotekų paslauga

Nesant leidinio CBS fonde skaitytojams buvo sudaryta galimybė užsisakyti jį naudojantis tarpbibliotekinio abonemento (toliau – TBA) paslauga iš kitų Lietuvos bibliotekų fondų naudojantis LIBIS TBA posistemiui.

NAUJA. Nuo 2022 m. spalio 1 d. tarpbibliotekinio abonemento (toliau – TBA) paslauga atnaujinta. Ši paslauga bibliotekų vartotojams tapo nemokama. Zarasų rajono savivaldybės viešoji biblioteka TBA paslaugas teikia visiems skaitytojams, turintiems galiojantį LIBIS skaitytojo pažymėjimą. Paslauga teikiama ir visuose teritoriniuose padaliniuose.

2022 m. į Panevėžio apskrities G. Petkevičaitės Bitės viešosios bei Nacionalinės M. Mažvydo bibliotekų TBA skyrius išsiųsta 5 užklausos ir gauta 5 dokumentai: 3 originalai, 2 kopijos. Skaitytojų aptarnavimo skyriuje šia paslauga naudojosi 4 abonentai. 2022 m. užklausų buvo išsiųsta (-11 k.) mažiau nes paslauga buvo mokama.

7. Dokumentų fondo apsauga

Zarasų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos knygos, kitų laikmenų dokumentai yra apsaugoti RFID lipdėmis, susietomis su savitarnos ir aptarnavimo technine ir programine įranga, skirta leidiniams ir publikacijoms užsakyti bei gauti viešojoje bibliotekoje. Lipdės suveikia išnešant knygą iš bibliotekos. RFID technologija susieta su Lietuvos integralia bibliotekų informacijos sistema LIBIS. Viešoji biblioteka turi RFID bangomis veikiantį knygų inventorizavimo įrenginį, kurio pagalba yra daug paprasčiau sutikrinti VB fondo išdėstymą.

Menkai pažeistos, įplyšusios, bet skaitomos knygos buvo tvarkomos. Knygrišys per metus atnaujino apie 1000 knygų – suklijavo lapus, sutvirtino viršelius, nugarėles ir taip prailgino knygų panaudojimo laiką. Metų pabaigoje knygrišio pareigybė panaikinta.

Vieną kartą per mėnesį buvo organizuojamos sanitarinės dienos. Tomis dienomis fondai švarinami ir tvarkomi.

VIII. METODINĖ VEIKLA

2022 m. pagrindiniai metodinės veiklos tikslai – stebėti bibliotekų veiklą, pateikti rekomendacijas bibliotekų veiklos gerinimui, prisidėti prie darbuotojų kvalifikacijos ugdymo proceso ir konsultuoti padalinius aktualiais bibliotekinio darbo klausimais.

Metodiniame darbe vadovautasi Vyriausybės, Kultūros ministerijos patvirtintais teisės aktais, nutarimais, bibliotekų veiklas norminančiais dokumentais, Zarasų rajono savivaldybės tarybos sprendimais, nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Bibliotekininkystės centro parengtomis rekomendacijomis.

Susirinkimai. Susirinkimai yra vienas iš veiklos stebėjimo, planavimo ir kontrolės būdų ir priemonių. 2022 m. dėl besitęsiančios COVID-19 pandemijos dalis darbuotojų susirinkimų ir pasitarimų buvo organizuojami nuotoliniu būdu, dažniausiai naudojant Google Meet platformą.

2022 m. Zarasų viešojoje bibliotekoje buvo organizuota 13 centralizuotos bibliotekos sistemos darbuotojų, viešosios bibliotekos darbuotojų ir administracijos ir skyrių vedėjų susirinkimų-pasitarimų.

Suorganizuoti 5 Zarasų centralizuotos bibliotekų sistemos (toliau – CBS) darbuotojų susirinkimai, visi nuotoliniu būdu, 1 viešosios bibliotekos susirinkimas gyvai. Darbuotojų susirinkimuose aptarti aktualūs darbo klausimai, pasidalinta gerąja darbo patirtimi sugrįžus iš mokymų, seminarų, analizuoti 2022 m. parengta tekstinių ir statistinių ataskaitų rodikliai, problemos dėl LIBIS teikiamų galimybių, dėl periodinių leidinių registravimo LIBIS, dėl naudojimosi biblioteka taisyklių taikymo. Prasidėjus karui Ukrainoje, buvo praversti instruktažai dėl civilinės saugos, aptarta kaip elgtis kilus oro pavojui karo atveju, kokia turi būti evakuacijos krepšio sudėtis. Darbuotojams rekomenduota detaliau analizuoti interneto svetainėje <https://www.lt72> pateiktą informaciją ir vadovautis pateiktomis rekomendacijomis. Aptartos pabėgėlių iš Ukrainos aptarnavimo galimybės, fondo ukrainiečių kalba formavimo tikslingumas.

2022 m. daug dėmesio skirta Zarasų VB ir padalinių paslaugų teikimui vartotojams su spec. poreikiais. Nagrinėtas interneto svetainės www.bibliotekavisiems.lt turinys, metodinė medžiaga. Darbuotojai supažindinti su atnaujintais bendraisiais Fondų apsaugos nuostatais, kurie reglamentuoja Lietuvos bibliotekų fondų apskaitą, gaunamų dokumentų priėmimą ir nurašymą, fondų apsaugos priemones. Aptarti esminiai bibliotekininkų profesinės etikos dokumentai: Kultūros įstaigų darbuotojų profesinės veiklos ir elgesio taisyklės, Bibliotekininkų etikos kodeksas ir IFLA bibliotekininkų ir kitų informacijos specialistų etikos kodeksas. Darbuotojai supažindinti su nauju Tarpbibliotekinio abonemento tvarkos aprašu, Viešųjų pirkimų organizavimo tvarka ir Mažos vertės pirkimų aprašu. Darbuotojai supažindinti su parengtu Energijos taupymo planu, Zarasų rajono savivaldybės Viešosios bibliotekos korupcijos prevencijos 2022–2024 m. programos priemonių įgyvendinimo planu. Vaiko teisių apsaugos įvaikinimo ir įvaikinimo tarnybos Utenos apskrities vaiko teisių apsaugos skyriaus vadovė Irena Gaigalienė supažindino su Vaiko teisių naujovėmis.

Išvykos į padalinius. Viena iš metodinės veiklos ir kontrolės formų – išvykos į padalinius. Tai vykdė vyriausias metodininkas ir skyrių vedėjai, IT specialistas. 2022 metais, neturint bibliotekos transporto, buvo organizuota 12 išvykų po padalinius, vidutiniškai vieną struktūrinį padalinį aplankyta po 2 kartus per metus. Išvykų metu apžiūrėti dokumentų fondai, aptartos dokumentų fondo komplektavimo perspektyvos, tikrinta švara ir tvarka, atlikta materialinių vertybių inventorizacija.

Automatizuotų bibliotekinių procesų inžinierius D. Merkys lankėsi visuose struktūriniuose padaliniuose, atnaujino VIPT-ų kompiuterių programas, atliko viešosios interneto prieigos kompiuterių profilaktinę priežiūrą.

Metodinės rekomendacijos. 2022 m. vyriausioji metodininkė parengė „2023 metų rašytojų jubiliejinių datų kalendorių“, vyresnioji bibliografė kraštotyrai – „Kraštiečių ir įvykių 2023 m. kalendorių“.

Lapkričio mėnesį, vykstant Suaugusiųjų švietimo savaitei, vyriausioji metodininkė dalyvavo Zarasų rajono mokyklų bibliotekinių nuotoliniame susirinkime ir mokyklų bibliotekininkams skaitė pranešimą apie Bibliotekų fondo apsaugos nuostatų įgyvendinimą ir portalo ibiblioteka.lt panaudojimo galimybes.

IX. BIBLIOTEKOS ORGANIZACINĖ STRUKTŪRA, DARBUOTOJAI IR JŲ PROFESIONALUMO UGDYMAS

1. Bibliotekos organizacinė struktūra

2022 m. Zarasų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos struktūroje:

 Skaitytojų aptarnavimo skyrius. Jį sudaro grožinės literatūros abonementas, mokslo šakų literatūros abonementas, periodikos skaitykla, mediateka, parodų galerija, Antazavės dvaro biblioteka.

 Vaikų literatūros skyrius. Jį sudaro ikimokyklinio amžiaus, 1–6 klasių moksleivių abonementas, 7–12 klasių moksleivių literatūros abonementas, Žaisloteka, edukacinė kūrybos ir žaidimų erdvė, Šeimos skaitmeninių veiklų centras.

 Dokumentų komplektavimo ir tvarkymo skyrius.

 Ūkio skyrius. Jame – dailininkas, IT specialistas, aptarnaujantis personalas.

 Specialistai: vyresnysis bibliotekininkas ryšiams su visuomene, vyriausias metodininkas, vyresnysis bibliotekininkas renginių organizatorius.

 16 struktūrinių teritorinių padalinių.

Zarasų rajono savivaldybės Tarybos 2019 m. lapkričio 11 d. sprendimu Nr. 169 „Dėl didžiausio leistino pareigybių skaičiaus nustatymo Zarasų rajono savivaldybės viešojoje bibliotekoje“ nustatytas leistinas pareigybių skaičius – 48.

2022 m. pabaigoje viešosios bibliotekos centralizuotoje sistemoje buvo užimti 45,85 etato. Organizuojant darbą 2022 metais bibliotekos direktorius parengė ir patvirtino 68 įsakymą personalo, 61 įsakymų veiklos, 16 įsakymų komandiruočių, 11 įsakymus atostogų klausimais.

CBS darbuotojų užimtų etatų skaičius 2022 gruodžio 31 d.

Eil. Nr.	Pareigybių pavadinimai	Etatų skaičius
1.	Direktorius	1
2.	Direktoriaus pavaduotojas	1
3.	Vyriausiasis metodininkas	1
4.	VB skyrių vedėjai	4
5.	Vyresn. bibliotekininkai viešojoje bibliotekoje	13
6.	Vyresn. bibliotekininkai struktūriniuose padaliniuose	12,15

7.	Bibliotekininkai struktūriniuose padaliniuose	3
8.	Bibliotekinių procesų automatizacijos inžinierius	1
9.	Dailininkas	1
10.	Buhalterija	1,5
11.	Techniniai darbuotojai	7,2
	IŠ VISO	45,85

2022 m. Zarasų CBS metų pabaigoje dirbo 50 darbuotojų. Iš jų: profesionalių bibliotekininkų – 38, kvalifikuotų specialistų – 5, techninių darbuotojų – 7 (sekretorius, vairuotojas, knygrišys, darbininkas, kiemsargis, valytojai). 2022 m. pabaigoje panaikintas knygrišio etatas. Techninio personalo etatai sudarė 15,7 % visų bibliotekų tinklo etatų.

Darbuotojų kaita. 2022 m. rugsėjo 9 dieną mirė Dokumentų komplektavimo ir tvarkymo skyriaus vedėja Danutė Kiltinavičienė (1968–2023). Šio skyriaus vedėjos pareigose priimta dirbti Edita Ledzinskienė. Įkūrus Antazavės dvaro biblioteką – vyresniojo bibliotekininko pareigoms 0,5 Darius Tvardauskas.

Viešojoje bibliotekoje dirbo 29 darbuotojai, iš jų 19 bibliotekininkų (17 turinčių bibliotekininkystės išsilavinimą, 2 neturintys).

Miestelių bibliotekose dirbo 7 darbuotojai. Iš jų 6 bibliotekininkai: 4 su bibliotekininkystės išsilavinimu, 2 – su kitu.

Kaimo struktūriniuose padaliniuose dirbo 14 darbuotojų, iš jų 13 bibliotekininkų: 5 turintys bibliotekininkystės išsilavinimą, 8 – kitą išsilavinimą.

Bendrai darbuotojų su aukštuoju išsimokslinimu (universitetiniu ir neuniversitetiniu) dirbo 20 (40 %), su aukštesnioju išsimokslinimu – 24 (48 %), viduriniu išsimokslinimu – 6 (12 %) darbuotojai.

Bibliotekininkų dirbo 15 (39,5 %) su aukštuoju išsimokslinimu, 22 (57,9 %) su aukštesnioju išsimokslinimu, 1 (2,6 %) su viduriniu išsimokslinimu.

Efektyvumo rodikliai. 2022 m. vienai pareigybei teko vidutiniškai 105 (2021 – 107) vartotojai, vidutiniškai 2170 (2021 m. – 2188) lankytojų. Vienai bibliotekinei pareigybei darbui su vartotojais – vidutiniškai 150 vartotojų, 4908 lankytojų. Tūkstančiui gyventojų teko 3 užimtose bibliotekos darbuotojų pareigybės (Detaliau. Priedas Nr.1 P. 59).

2. Darbuotojų profesionalumo ugdymas

2022 m. pagrindinės kvalifikacijos tobulinimo veiklų formos buvo mokymai, seminarai, mokymai, konferencijos, kūrybiniai projektai ir kitos.

Per metus mokytasi ir dalyvauta 45 renginiuose ir mokymo programose, iš kurių 26 (54 %) buvo nuotoliniai.

2022 m. kvalifikacijos renginiuose dalyvavo 40 darbuotojų, iš kurių VB – 21, padalinių – 19 darbuotojų. Tai sudarė 80 % visų dirbančiųjų. Pagrindinės kvalifikacijos temos buvo siejamos su vadybinių žinių gilinimu, paslaugų specialius poreikius turinčių gyventojų organizavimu, specialistų, tiesiogiai dirbančių su įvairaus amžiaus ir socialinių grupių vartotojais, emocinio atsparumo neigiamiems psichikos sveikatos rizikos veiksniams didinimu, kūrybiškumo didinimu, viešinimo idėjų panaudojimu per medijas. Neatsiejama mokymų dalis – viešųjų pirkimų naujovės,

finansinės apskaitos naujovės, dokumentų valdymo naujovės, naujosios LIBIS programos įsisavinimas.

Kvalifikacines programas parengė Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka, Lietuvos aklųjų biblioteka, Lietuvos savivaldybių viešųjų bibliotekų asociacija, Panevėžio regiono viešųjų bibliotekų taryba, Zarasų rajono savivaldybės Administracija, Jaunimo reikalų agentūra, Valstybinė darbo inspekcija, CPO.lt, kiti. Mokymų bei kursų lektoriai – įvairių sričių profesionalai, turintys praktinės patirties.

(Detaliau žr. Priedas Nr. 3: Kvalifikacijos kėlimas. P. 60).

3. Įvertinimas ir skatinimas

Padėkos įstaigai 2022 metais. Padėka Švietimo, mokslo ir sporto ministrės Jurgitos Šiugždinienės už aktyvų dalyvavimą iniciatyvoje „Atverk duris vasarai 2022“ ir turiningų veiklų organizavimą vaikų vasaros atostogų metu. Veiklas organizavusi vyresnioji metodinė edukacijai Zina Černovienė paskatinta kelione į Saaremo salas (Estija). Asociacijos „Langas į ateitį“ direktorės Ritos Šukytės padėka už aktyvų dalyvavimą SAUGESNIO INTERNETO SAVAITĖS iniciatyvoje. Diplomas apskričių viešųjų bibliotekų asociacijos už dalyvavimą skaitymo varžytuvėse Vasara su knyga“, savivaldybių VB asociacijos padėka viešosios bibliotekos Antalieptės padaliniui už dalyvavimą 2021 m. viešųjų bibliotekų ir jų padalinių (filialų) Metų nominacijos skyrimo konkurse.

X. PATALPŲ IR INFRASTRUKTŪROS BŪKLĖ

Viešosios bibliotekos ir struktūrinių padalinių patalpų plotas. Patalpų išlaikymas. CBS struktūroje išlaikoma 17 pastatų. 2022 m. tinklo bibliotekų patalpos užėmė 3869 m² (2021 m. – 3852 m²), iš kurių 3410 m² naudingo ploto. Vienam struktūriniam padaliniui tenka vidutiniškai 83,3 m² naudingo ploto. 2022 m., suderinus su Savivaldybės Turto skyriumi, Registrų centre buvo baigti įregistruoti beveik visų padalinių pastatai.

Zarasų CBS lentynos, kuriose talpinamas fondas, užima 2984 m: VB – 1134 m, miestelių struktūriniuose padaliniuose – 595 m, kaimo struktūriniuose padaliniuose – 1255 m.

Dešimtyje bibliotekų pastatų veikia centralizuotas šildymas. Autonominis – 7 pastatuose, kur kūrenama malkomis ir elektra. 2022 m. Baibių, Samanių, Smalvų, Sadūnų, Štadvilių ir Šniukštų struktūriniuose padaliniuose organizuojamas kietojo kuro (skaldytų malkų) paruošimas žiemai. Zarasų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos pastato šilumos įrenginiai paruošti šildymo sezonui ir suderinta su AB „Panevėžio energija“ Zarasų šilumos tinklais rajone.

2022 m. remonto darbų struktūriniuose padaliniuose nevyko.

2022 m. organizuojamas viešosios bibliotekos, Dusetų K. Būgos, Turmanto ir Ligoninės padalinių kompiuterinės įrangos draudimo paslaugų pirkimas; Turmanto, Antazavės, Štadvilių, Suvieko, Baibių, Avilių, Šniukštų padalinių patalpų draudimo paslaugų pirkimas, reikalingas patalpoms, gautoms iš savivaldybės pagal panaudos sutartis. Viešojoje bibliotekoje ir struktūriniuose padaliniuose pirktos inžinerinių elektros sistemų techninės priežiūros – signalizacijos – paslaugos.

Telefonizavimas. 2022 m. buvo naudojamosi laidinio telefono ryšio planu „Virtualus IP PBX ir neribotas verslui paslauga“. Bibliotekų centralizuotame tinkle veikė 31 laidinis telefonas, iš jų 15-oje padalinių. Zarasų Ligoninės struktūrinis padalinys netelefonizuotas.

IT tinklas. Viešosios bibliotekos kompiuterinės įrangos tinklas centralizuotas. Tinklą aptarnauja 1 serveris – tarnybinė stotis (LIBIS vidinės funkcijos, vidaus apsaugos įrenginių

programos). Bibliotekos kuriamų tinklalapių turinio saugojimui perkama paslauga. Zarasų viešojoje bibliotekoje kompiuterių tinkle įdiegtą šviesolaidinio interneto ryšio liniją aptarnauja „Telia Lietuva“, AB. Struktūriniuose padaliniuose prieiga prie interneto teikiama per AB Radijo ir televizijos centro paslaugą „Mezon“ ir „Telia Lietuva“, AB. Kompiuteriniame tinkle įjungta 175 kompiuteriai: 127 kompiuteriai vartotojams ir 48 darbuotojams.

Materialinė bazė. 2022 m. įsigytas turtas yra skirtas vartotojų poreikiams tenkinti, organizuojamų veiklų, iniciatyvų kokybei gerinti. Metu pabaigoje savivaldybė bibliotekai skyrė naują mikroautobusą RENO. Paslaugų kokybės gerinimui viešojoje bibliotekoje įsigyta technologinė įranga: mikrofona (2 vnt.), spausdintuvas Brother (1 vnt.), spausdintuvas Ricoh (1 vnt.), maršrutizatorius (1 vnt.) ir kubas (1 vnt.), objektyvas skaitmeniniam fotoaparatu (1 vnt.), video registratorius transporto priemonei (1 vnt.). Vaikų ir jaunimo laisvalaikio erdvė papildyta biliardo vaikišku stalu (1 vnt.), Žaisloteka – žaislais (4 vnt.). Įsigytas reklaminis stendas (1 vnt.), rėmeliai parodoms (20 vnt.), dėžutės avariniam raktui (3 vnt.), elektrinis termosas (1 vnt.) ir kabykla rūbams (9 vnt.).

Baldai: kolonėlė-tribūna su mikrofonu (1 vnt.), sulankstomos kėdės (20 vnt.), sūpynės lauko terasai (1 vnt.), kavos staliukas ir medinės kėdutės lauko terasai (1 vnt.).

Įrengiant Antazavės dvaro biblioteką įsigytas inventoriai: pastatoma projektoriaus lenta, atrama knygoms, keramikės Genutės Vaičiškienės (Švalkutės) keramikos skulptūrinė ekspozicija (2 vnt.), baldai: lentynos knygų fondui ir stalas darbuotojui.

Dusetų struktūriniame padaliniui baldai nupirkti lentynos knygų fondui, pakyla ir kabykla rūbams (3 vnt.).

Viešieji pirkimai. Vadovaujantis Viešųjų pirkimų įstatymu, laimėjusieji tiekėjai buvo viešinti centralizuotoje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje (CVP IS) – 145 vnt. Dokumentų ir procesų valdymo sistemoje „Avily“ pavišinta 160 viešųjų pirkimų dokumentų (Paraiškos ir Tiekėjų apklausos pažymos). Kartu su kitomis savivaldybės biudžetinėmis organizacijomis 3 darbuotojai mokėsi dirbti naujoje informacinėje sistemoje <https://manokokursas.lt>.

XI. FINANSAVIMAS

Gauta lėšų. 2022 m. Zarasų CBS iš viso gauta 766442,86 Eur (2021 m. – 674696,28 Eur). 2022 metais iš savivaldybės biudžeto gauta 757 089,5 Eur (2021 m. – 668431,0 Eur), t. y. 13,3 % daugiau nei 2021 metais. Nuo 2021 m. KM lėšos knygoms įtrauktos į Zarasų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos Kultūros plėtros programą. 2022 m. Kultūros plėtros programai įgyvendinti skirta 723, 9 tūkst. Eur (2021 m. – 663,6 tūkst. Eur), švietimo (neformalaus ugdymo) programai – 4265,00 Eur (2020 m. – 4403,00 Eur). Padidėjimo pokytį nulėmė kultūros ir meno darbuotojų pareiginio atlyginimo, bazinio dydžio ir darbuotojų MMA padidėjimas.

Už mokamas paslaugas gauta 912,57 Eur (2021 – 1607,57 Eur). Paslaugų įplaukas sudarė lėšos už kopijavimo, spausdinimo ir įrišimo paslaugas, renginių salės nuomą bei naudojamąsi nuotolinio darbo vietomis dalyvaujant Zarasų bendrystės erdvėje.

Fizinių ir juridinių asmenų dovanos – 334,88 Eur (2021 m. – 257,71 Eur).

Programų, projektų įgyvendinimui – 9000 Eur (2021 m. – 4400 Eur).

Išleista lėšų. 2022 m. išleista 772306,95 Eur (2021 m. – 685118,58 Eur).

Darbo užmokesčiui. 2022 m. darbuotojų darbo užmokesčiui panaudota 601484,61 Eur (2021 m. – 513644,12 Eur). Augo kultūros darbuotojų darbo užmokestis, buvo skirtos kintamosios dalys, kilo minimalioji mėnesinė alga (730 Eur), augo pareiginės algos bazinis dydis (181 eur) savivaldybių biudžetinių įstaigų darbuotojams, tarp jų bibliotekos darbuotojams.

2022 m. kitoms išlaidoms (Sodrai, elektrai, šildymui, ryšiams, komandiruotėms, vandeniui, kurui, patalpų nuomai, trumpalaikiam turtui ir t.t.) panaudota 116890,66 Eur (2021 m. – 114620,42 Eur).

Automatizacijai: kompiuterinei ir programinei įrangai, interneto ryšio apmokėjimo išlaidos – 8652,46 Eur (2021 m. – 8082,32 Eur). Iš tos sumos interneto išlaidos sudarė 4,2 tūkst. Eur (2021 m. – 3,5 tūkst. Eur).

Vidutinė vieno lankytojo kaina per metus – 7,76 Eur (2021 m. – 6,78 Eur).

Išlaidos dokumentams įsigyti. 2022 m. dokumentų įsigijimui panaudota 45269,62 Eur (2021 m. – 48739,56 Eur, 2020 m. – 46368,12 Eur). Iš jų: Kultūros ministerijos lėšos spaudiniams įsigyti – 26212,0 Eur (2021 m. – 25256,0 Eur.), savivaldybės – 12858,65 Eur (2021 m. – 12803,50 Eur), kitos (dovanos, parama) – 6198,97 Eur (2021 m. – 10680,06 Eur).

78,5 % visų išleistų lėšų skirta knygų įsigijimui, 19,8 % skirta periodikai, 1,7 % – neelektroniniams dokumentams

Knygoms – 35525,18 Eur (2021 m. – 39569,59 Eur)

Periodikai – 8958,65 Eur (2021 m. – 8901,50 Eur)

Elektroniniams dokumentams – 0,0 Eur (2021 m. – 0,0 Eur).

Neelektroniniams dokumentams – 785,79 Eur (2021 m. – 268,47 Eur)

2022 m. iš viso vienam rajono gyventojui dokumentų iš visų šaltinių įsigyta už 3,06 Eur (2021 m. – 3,32 Eur). Iš jų:

Kultūros ministerijos skirtų lėšų vienam rajono gyventojui teko 1,77 Eur (2021 m. – 1,72 Eur).

Savivaldybės lėšų dokumentams įsigyti skirtų lėšų vienam rajono gyventojui teko 0,86 Eur (2021 m. – 0,87 Eur).

Kitų lėšų (projektų, paramos, gyventojų 1,2 % pajamų, privačių asmenų dovanų ir kt. vienam rajono gyventojui teko 0,41 Eur.

2022 m. iš viso vienam bibliotekos vartotojui teko 9,4 Eur. (2021 m. – 10,0 Eur.) dokumentams įsigyti skirtų lėšų. Iš jų:

Kultūros ministerijos skirtų lėšų vienam bibliotekos vartotojui teko 5,43 Eur.

Savivaldybės lėšų, skirtų dokumentams, vienam bibliotekos vartotojui teko 2,66 Eur.

Kitų lėšų (projektų, paramos, dovanų ir kt.) vienam bibliotekos vartotojui teko 1,29 Eur.

Analizuojant lėšų dokumentams pasiskirstymą: 1 viešosios bibliotekos registruotam vartotojui teko 10,8 Eur, miestelių struktūriniuose padaliniuose – 5,7 eur., kaimų struktūriniuose padaliniuose – 10,7 Eur naujiems dokumentams.

XII. IŠVADOS

2022 m. centralizuotas bibliotekų tinklas išlaikytas stabilus, Antazavės dvare įkurta nauja biblioteka. Sutelkta 32,6 % rajono gyventojų, 59,5 % vaikų iki 14 metų. Palyginus su 2021 m.,

lankomumo rodiklis išliko stabilus, o vaikų lankomumas išaugo 6 %, bet knygų, periodikos ir kitų laikmenų dokumentų išduoties rodiklis sumažėjo 2 %.

Kultūros plėtra apėmė kultūros, knygos ir skaitymo kultūros renginių organizavimo veiklas. Palyginti su 2021 m., bendras renginių skaičius išaugo 20,8 %. Per dieną tinklo bibliotekose vykdavo vidutiniškai po 3 renginius. Žodinių ir kompleksinių renginių skaičius išaugo net 48 %, parodų sumažėjo 16 %. Fizinių renginių lankytojų skaičius išaugo 17,5 %. Organizuojant renginius išliko stiprūs ilgalaikiai bendradarbiavimo ryšiai su mokyklomis, VšĮ „Rašytojų klubas“, struktūriniuose padaliniuose – su vietos bendruomenėmis, vaikų dienos centrais.

Užaugo nauja paauglių karta, kuri teikia pirmenybę laikui prie ekranų (telefono, planšetės, kompiuterio, televizoriaus), tačiau nenori skaityti. Literatūros vaikams išduota 2,7 % mažiau nei 2021 metais. Skatinant skaitymą vyko net 69,5 % daugiau edukacijų nei 2021 m. – vaikai buvo įtraukiami į kūrybines veiklas panaudojant teatrinis, muzikinius, dailės elementus ir šiuolaikines technologijas. Daugiau dėmesio skirta sensorinių pojūčių lavinimui. Vienu iš svarbių tikslų išlieka, kitokių formų ar veiklų, parodančių skaitymo naudą ir poveikį, paieška ir pritaikymas. Daugiau dėmesio reikia skirti pradinio skaitymo įgūdžių ugdymui, lavinimui.

Kultūrinio laisvalaikio veiklos plėtra apėmė laisvalaikio renginių, ekskursijų ir klubų veiklų organizavimą ir paslaugų teikimą. „Nakties skaitymai“, Mažoji knygų mugė, grupės „Kūjeliai“ koncertas sutraukė daug žiūrovų. Tesėsi aktyvi partnerystė su prie bibliotekų susibūrusiais klubais: bibliotekos suaugusiųjų teatru „Juodai baltas“, literatų „Virš tylos“, fotografų „Ežerų žemė“, kurie viešino bibliotekos vardą ne tik rajone, bet ir regione.

Informacinių paslaugų plėtrą apėmė naujų inovatyvių produktų – internetinio Aukštaitijos skulptūrų žemėlapių ir virtualaus žaidimo „Klasėje su Zuika“ – sukūrimas, bendradarbiaujant kartu su Utenos A. ir M. Miškinų biblioteka.

Palyginti su 2021 m., dokumentams įsigyti Kultūros ministerijos ir savivaldybės lėšų skirta 2,7 % daugiau. 2022 m. nupirktą dokumentų (be periodikos) 59 vnt. mažiau negu 2021 m. Už vieną knygą vidutiniškai mokėta jau po 10,66 eurų (2021 m. – 10,1 Eur, 2020 m. vidurkis – 8,91 Eur). Fondas atnaujinimas tesiekė 4,3 %, o jo panaudos vidutinė apyvarta 0,9. Pasikeitę skaitymo interesai lemia, kad aktyviai naudojamos naujai įsigytos knygos, o didesnioji fondo dalis lieka nepanaudojama. Fondo panaudojimas ir sklaida – svarbus uždavinys bibliotekoms. Metų pabaigoje skaitytojams pasiūlyta atnaujinta ir tapusi nemokama tarpbibliotekinio abonemento paslauga.

Projektinė veikla sukuria didesnes galimybes ugdyti kūrybiškumą ir plėsti paslaugas. 2022 m. gautas finansavimas 3 neformaliojo švietimo programų įgyvendinimui. Zarasų rajono savivaldybės viešoji biblioteka prisidėjo prie ankstyvojo skaitymo skatinimo projekto „Knygų startas“. Projektų finansavimas per Lietuvos kultūros tarybos Regionų tolygios raidos programas sustiprino Utenos apskrities viešųjų bibliotekų kultūrinį ir profesinį bendradarbiavimą.

Paslaugų kokybė priklauso nuo darbuotojų. 2022 m. ugdyta darbuotojų kvalifikacija, aktyviai dalyvauta nuotolinėse konferencijose, seminaruose ir kt. Mokymuose dalyvavo net 80 % dirbančiųjų. Zarasų viešojoje bibliotekoje priimti dirbti du nauji specialistai. Aktyviau profesinės kvalifikacijos organizavimo veikloje dalyvavo Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės – Bitės viešoji biblioteka. Reikia žinių ne tik profesinėse srityje, bet ir dokumentų valdymo, darbuotojų saugos, viešųjų pirkimų organizavimo, naujų technologinių įrankių įvaldymo ir kitose veiklų srityje. Tai irgi iššūkis bibliotekoms.

2022 m. pagerinta bibliotekos materialinė bazė. Įsigytas mikroautobusas.

Zarasų rajono savivaldybės viešajai bibliotekai pradedant 2023 metus, svarbiausia išlikti atvira pokyčiams biblioteka – aktyviai tirti lankytojų poreikius, optimizuoti bibliotekos fondus, tikslingai atnaujinti darbuotojų kompetencijas, dalyvaujant Regiono bibliotekų darbuotojų kvalifikacijos kėlimo programoje, vykdyti skaitymo skatinimo veiklas.

2023-siais metais, pasitinkant viešosios bibliotekos gyvavimo šimtmetį, būtina atnaujinti viešosios bibliotekos pastato fasadą, atlikti remontus Salako, Degučių, Antazavės padalinių patalpose

PRIEDAI

PRIEDAS NR. 1

DARBO EFEKTYVUMO RODIKLIAI VIENAM DARBUOTOJUI

Pavadinimas	Darbuotojai, dirbantys su vartotojais	Vartotojai		Krūvis 1 darbuotojui		Dok. išduotis	Išduotis 1 darb.	Lankytojai	Lankytojai 1 darbuotojui	Renginių lankytojai		
Struktūrinio padalinio / skyriaus		Iš viso	Naujų	Vartotojų skaičius	Naujų vartotojų skaičius					Iš viso lankytojų	Iš jų virtualių lankytojų	Renginių lankytojų skaičius 1 darbuotojui
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Antalieptės	1	278	16	278,0	16,0	8633	8633,0	3458	3458,0	324	0	324,0
Antazavės	1	107	6	107,0	6,0	1985	1985,0	1501	1501,0	322	0	322,0
Avilių	1	140	6	140,0	6,0	6071	6071,0	2810	2810,0	466	0	466,0
Baibių	1	101	24	101,0	24,0	2392	2392,0	1096	1096,0	253	0	253,0
Degučių	1	207	3	207,0	3,0	7970	7970,0	1990	1990,0	1045	862	1045,0
Dusetų	3	778	91	259,3	30,3	19809	6603,0	12493	4164,3	2930	783	976,7
Imbrado	1	177	4	177,0	4,0	8780	8780,0	2250	2250,0	105	0	105,0
Ligoninės	1	124	24	124,0	24,0	2918	2918,0	2212	2212,0	189	0	189,0
Sadūnų	1	106	12	106,0	12,0	1971	1971,0	1102	1102,0	112	0	112,0
Salako	1	241	23	241,0	23,0	13209	13209,0	5370	5370,0	968	0	968,0
Samanių	1	125	7	125,0	7,0	8279	8279,0	3864	3864,0	239	0	239,0
Smalvų	1	93	4	93,0	4,0	6672	6672,0	2117	2117,0	166	0	166,0
Suvieko	1	146	4	146,0	4,0	3074	3074,0	1415	1415,0	92	0	92,0
Šniukštų	1	167	11	167,0	11,0	7525	7525,0	3874	3874,0	564	0	564,0
Štadvilių	1	92	17	92,0	17,0	3116	3116,0	1338	1338,0	170	0	170,0
Turmanto	2	400	22	200,0	11,0	9575	4787,5	4539	2269,5	170	0	85,0
IŠ VISO padaliniai	19	3282	274	160,2	12,6	111979	5874,1	51429	2551,9	8115	1645	379,8
VB skyriai	11	1542	249	140,2	22,6	43358	3941,6	48065	4369,5	4296	123	390,5
CBS	30	4824	523	150,2	17,6	155337	4907,9	99494	3460,7	12411	1768	385,2

FONDO PANAUDOJIMAS 2022 M.

PRIEDAS NR. 2.

Struktūrinis padalinys / skyrius	Fondas 2022	Fondas 2021	Skirtumas	Išduotis 2022	Išduotis 2021	Išduoties skirtumas	Fondo apyvarta
Antalieptės	9706	9655	51	8633	8788	-155	0,9
Antazavės	7968	8600	-632	1985	1609	376	0,2
Avilių	6160	6106	54	6071	6151	-80	1,0
Baibių	3135	2951	184	2392	2018	374	0,8
Degučių	5691	5782	-91	7970	8116	-146	1,4
Dusetų	18460	18569	-109	19809	19258	551	1,1
Imbrado	4393	4678	-285	8780	8289	491	2,0
Ligoninės	2644	2914	-270	2918	3156	-238	1,1
Sadūnų	1985	1910	75	1971	2082	-111	1,0
Salako	7926	8203	-277	13209	13292	-83	1,7
Samanių	4568	4670	-102	8279	8308	-29	1,8
Smalvų	2723	2723	0	6672	5830	842	2,5
Suvieko	6462	6573	-111	3074	3509	-435	0,5
Šniukštų	5304	5225	79	7525	6987	538	1,4
Štadvilių	3340	3250	90	3116	3839	-723	0,9
Turmanto	7953	8032	-79	9575	10917	-1342	1,2
Viešoji biblioteka	69619	71099	-1480	43358	46283	-2925	0,6
CBS	168037	170940	-2903	155337	158432	-3095	0,9

KVALIFIKACIJOS KĖLIMAS 2022 METAIS

IŠVYKOS

2022 m. balandžio 24–28 d. Panevėžio regiono viešųjų bibliotekų Švietimo mainų paramos fondo „Erasmus+“ akreditacijos suaugusiųjų švietimo kategorijoje programos projekto 2021-1-LT01-KA121-ADU-000006456 „Suaugusiųjų lankytojų tikslinių grupių pritraukimas į biblioteką, jų įtraukimas į neformaliojo suaugusiųjų švietimo procesą“ darbo stebėjimo vizite į Estijos Pernu viešąją biblioteką dalyvavo Saulė Pelekienė.

Gegužės 16–19 d. Panevėžio regiono viešųjų bibliotekų Švietimo mainų paramos fondo „Erasmus+“ akreditacijos suaugusiųjų švietimo kategorijoje programos projekto 2021-1-LT01-KA121-ADU-000006456 „Pasakojimo menas kaip metodas padedantis burti bendruomenes ir įtraukiantis suaugusiuosius į įvairias veiklas“ darbo stebėjimo vizite į Švedijos Šelefteo miesto viešąją biblioteką dalyvavo Zina Černovienė.

Rugsėjo 24 – spalio 4 d. dienomis Lietuvos savivaldybių viešųjų bibliotekų asociacija suorganizavo tarptautinius kvalifikacijos kėlimo susitikimus su Italijos Castelli Romani konsorciumo vadovybe. Dalyvavo Danutė Karlienė.

Spalio 15–16 d. Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo centro iniciatyvos „Atverk duris vasarai“ laureatų apdovanojimo ceremonijoje Estijoje, Saarems salose dalyvavo Zina Černovienė.

Spalio 25–29 d. Panevėžio regiono viešųjų bibliotekų Švietimo mainų paramos fondo „Erasmus+“ akreditacijos suaugusiųjų švietimo kategorijoje programos projekto 2021-1-LT01-KA121-DU-000006456 „Paslaugos, veiklos ir suaugusiųjų švietimo projektai Islandijos bibliotekose“ darbo stebėjimo vizite po Reikjaviko (Islandija) viešąsias bibliotekose.

Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka organizavo

Kovo 30 – balandžio 29 d. nuotoliniu būdu Moodle platformoje organizuotuose mokymuose „Kultūros paveldo skenavimas ir ruošimas publikavimui“ dalyvavo Vida Mikštienė.

Kovo 30 d. bibliotekoje organizuotuose mokymuose „Knygų konservavimo (atkūrimo) galimybės bibliotekoje“ dalyvavo Žibutė Staugienė ir Zina Černovienė.

Kovo 31 d. nuotoliniu būdu organizuoti mokymai „Profesinės kvalifikacijos kėlimo galimybės pasinaudojant įvairių fondų dotacijomis“ dalyvavo Eglė Steponavičienė, Asta Gudalienė, Liongina Račkauskienė, Jelena Gurskaja, Danutė Lysova, Virginija Petraitienė.

Balandžio 5 d. nuotoliniu būdu organizuotuose mokymuose „Pažintis su elektronine knyga“ dalyvavo Eglė Steponavičienė, Asta Gudalienė, Jelena Gurskaja, Marina Voropajeva, Jolanta Šepetovskaja, Danutė Koroliovą, Kazimiera Andrejeva, Virginija Petraitienė, Saulė Pelekienė, Aldona Kazlauskienė, Lidija Kiseliova, Inesa Dumbravienė, Vidmina Alubeckaitė.

Balandžio 12 d. nuotoliniu būdu organizuotuose mokymuose „Duomenų bazės — mokymuisi, darbui, laisvalaikiui“ dalyvavo Eglė Steponavičienė, Asta Gudalienė, Nijolė Pilac, Birutė Rodienė, Vanda Stepanavičienė, Jelena Gurskaja, Marina Voropajeva, Jolanta Šepetovskaja, Danutė Koroliovą, Kazimiera Andrejeva, Virginija Petraitienė, Rima Kornevienė, Vita Juškėnienė, Inesa Dumbravienė, Jolanta Lementauskienė, Zina Černovienė, Stanislova Bikulčiūtė.

Balandžio 13 d. nuotoliniu būdu organizuotoje konsultacijoje „Darbas su nemokamomis maketavimo, vaizdo ir muzikos redagavimo atviro kodo programomis“ dalyvavo Asta Gudalienė, Vita Juškėnienė, Inesa Dumbravienė.

Balandžio 20 d. nuotoliniuose mokymuose „Prenumeruojamų duomenų bazių panaudos statistika ir paieškos ypatumai“ dalyvavo Asta Gudelienė, Virginija Petraitienė, Rima Kornevienė, Saulė Pelekienė, Lidija Kiseliova, Inesa Dumbravienė, Liudmila Vaitavičienė.

Balandžio 21 d. organizuotame tarptautiniame patirties dalijimosi nuotoliniame seminare „Suaugusių lankytojų mokymosi ir laisvalaikio praleidimo galimybės bibliotekose“ dalyvavo Jolanta Lementauskienė, Stanislova Bikulčiūtė, Inesa Dumbravienė, Saulė Pelekienė, Elena Gaižiuvienė.

Gegužės 10 d. ir 12 d. Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos organizuotuose nuotoliniuose mokymuose „Skaitymo skatinimas integruojant pasakojimo ir biblioterapijos metodus“ dalyvavo Birutė Rodienė, Danutė Macijauskienė, Jelena Gurskaja, Kazimiera Andrejeva, Virginija Petraitienė, Danguolė Davainienė, Daiva Juozėnienė, Saulė Pelekienė, Aldona Kazlauskienė, Lidija Kiseliova, Zina Černovienė.

Gegužės 27 d. ir balandžio 20 d. Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos organizuotuose išvažiuojamuose mokymuose „Stendinių pranešimų, plakatų, reklaminių stendų dizainas ir maketavimas su vektorinio piešimo programa „Inkscape“ dalyvavo Vita Juškėnienė, Inesa Dumbravienė, Asta Gudelienė, Liongina Račkauskienė, Danutė Koroliova ir „Skirtukų skrajučių ir lankstinukų dizainas ir maketavimas su vektorinio piešimo programa „Inkscape“ mokėsi Vita Juškėnienė, Inesa Dumbravienė, Asta Gudelienė, Liongina Račkauskienė.

Gegužės 31 d. Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka organizavo projekto „Pasakojimo meno ir metodo modelio sukūrimas Lietuvos bibliotekoms“ tarptautinę baigiamąją konferenciją, kurioje dalyvavo Jolanta Lementauskienė ir Zina Černovienė.

Rugsėjo 7 – lapkričio 8 dienomis biblioteka organizavo mokymus regiono bibliotekų darbuotojams „Panevėžio regiono viešųjų bibliotekų darbuotojų psichologinio atsparumo įgūdžių ir socialinių – emocinių kompetencijų stiprinimas pasitelkiant kultūros ir meno intervencijas“. 8 savaitės mokymuose pagal dėmesingą išsąmoninimą grįstą streso valdymo (MBSR) metodiką bibliotekoje vyko kontaktiniai ir nuotoliniai mokymai. Organizuota vienos dienos išvažiuojamoji edukacija pagal Vizualinio mąstymo metodiką į MO muziejų: Keturi nuotoliniai Vizualinio mąstymo metodo edukaciniai užsiėmimai vyko nuotoliniu būdu grupėse. Mokėsi Zarasų viešosios bibliotekos ir padalinių darbuotojai: Vidmina Alubeckaitė, Zina Černovienė, Vanda Stepanavičienė, Inesa Dumbravienė, Jolanta Lementauskienė, Rasa Juršienė, Stanislova Bikulčiūtė, Eglė Steponavičienė, Danutė Koroliova, Asta Gudelienė, Nijolė Pilac, Vita Juškėnienė, Virginija Petraitienė, Zina Černovienė, Aldona Kazlauskienė, Kazimiera Andrejeva, Danutė Karlienė.

Lapkričio 25 d. vyko projekto ERASMUS+ patirties nuotolinis dalijimosi renginys „Paslaugos, veiklos ir suaugusiųjų švietimo projektai Islandijos bibliotekose“. Dalyvavo Jolanta Lementauskienė.

Lapkričio 24 d. XXII tarptautinėje mokslinėje konferencijoje „Istorijos saugotojų istorija: atminties institucijų istorijos tyrinėjimų restrospektyva, dabartis ir ateities galimybės forume „Ateities organizacijos vizija“ Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos 100-mečiui paminėti dalyvavo Danutė Karlienė.

Švietimo pagalbos tarnyba

Vasario 7 d. nuotoliniuose mokymuose „Z kartos ugdymo strategijos“ dalyvavo Rima Survilaitė.

Kovo 4 d. nuotoliniuose mokymuose „Kaip kalbėti su vaikais apie karą Ukrainoje?“ dalyvavo Rima Survilaitė.

Kovo 9, 29 d. nuotoliniuose mokymuose „Mokinių kritinio mąstymo ir problemų sprendimų gebėjimai bei jų vertinimas. I–II dalis“ dalyvavo Rima Survilaitė.

Balandžio 19 d. nuotoliniuose mokymuose „Emocinis perdegimas: priežastys, pasekmės, profilaktika“. dalyvavo Rima Survilaitė.

Švietimo mainų paramos fondas

Balandžio 7–8 ir balandžio 22–23 dienomis Zina Černovienė dalyvavo mokymuose „Vaikų socialinių emocinių kompetencijų ugdymas įgyvendinant neformaliojo švietimo veiklas“.

Savivaldybių viešųjų bibliotekų asociacija

Gegužės 5 d. savivaldybių viešųjų bibliotekų asociacijos narių visuotiniame susirinkime, vykusiame Vinco Kudirkos viešojoje bibliotekoje, Kaune, dalyvavo direktorė Danutė Karlienė.

Birželio 13–14 dienomis Lietuvos savivaldybių viešųjų bibliotekų asociacija VŠĮ Valstybės ir savivaldybių tarnautojų mokymo centre „Dainava“ Druskininkuose organizavo seminarą savivaldybių viešųjų bibliotekų vadovams „Emocinė pagalba sau ir kitiems“. Dalyvavo direktoriaus pavaduotoja Jolanta Lementauskienė.

Lapkričio 21 d. Viešųjų bibliotekų asociacijos narių visuotiniame ataskaitiniame nuotoliniame susirinkime dalyvavo direktorė Danutė Karlienė.

Panevėžio teritorinės bibliotekų tarybos posėdžiai

Gegužės 4 d. Panevėžio teritorinės bibliotekų tarybos posėdyje dalyvavo Danutė Karlienė.

Lapkričio 11 d. Panevėžio teritorinės bibliotekų tarybos posėdyje ir edukatorių užsiėmimuose, kurie vyko Molėtų viešojoje bibliotekoje dalyvavo direktorė Danutė Karlienė ir vyresnioji bibliotekininkė Zina Černovienė.

MO muziejaus mokymai

Liepos 4–6 dienomis Zina Černovienė dalyvavo Modernaus meno muziejaus projekto „Keliaujantis muziejus: pažink save per meną“ rengiamuose profesiniuose mokymuose pedagogams ir kultūros darbuotojams.

Lietuvos kultūros tarybos mokymai

Lapkričio 23 d. nuotoliniame susitikime, skirtame Regioninės kultūros tarybų nariams dalyvavo Jolanta Lementauskienė.

Zarasų rajono savivaldybės administracija

Spalio 18–21 dienomis Zarasų viešosios bibliotekos ir padalinių darbuotojos Vidmina Alubeckaitė, Inesa Dumbravienė, Asta Gudalienė, Saulė Pelekienė, Vanda Stepanavičienė dalyvavo tarptautinio projekto Nr. ENI-LLB-1-073 „A living history“ (Muziejai po atviru dangumi) ture po Latviją. Pagrindinis kelionės tikslas kultūros paveldo objektų (muziejų, dvarų, pilių, bažnyčių) lankymas ir istorinės sąsajos su Stelmužės dvaru.

Lapkričio 25 d. tarptautinėje konferencijoje „Pirmojo pasaulinio karo paveldo pritaikymas didinant lankytojų srautus regione ir sukuriant galimybes vietos paslaugų teikėjams“ dalyvavo Danutė Karlienė, Inesa Dumbravienė, Jolanta Lementauskienė, Saulė Pelekienė, Stanislova Bikulčiūtė.

Lietuvos aklujų bibliotekos mokymai

Kovo 30 d. nuotoliniai mokymai „Kaip kalbėti apie negalias. Žodžiai svarbu“ ir „Sprendimas – geresnis kontrastas“ kuriuose dalyvavo Jolanta Lementauskienė, Inesa Dumbravienė

Utenos A. ir M. Miškinų viešoji biblioteka

Gruodžio 5–6 dienomis vyko mokymai „Kultūros įstaigų socialiniai tinklai“ Paliesiaus dvare (Ignalinos raj.). Dalyvavo Inesa Dumbravienė, Edita Ledzinskienė, Rasa Juršienė, Nijolė Pilac.

UAB Mano konkursas“ viešųjų pirkimų nuotolinių praktinių seminarų ciklas

Birželio 16 d. seminare „Viešųjų pirkimų organizavimas“ savivaldybėje dalyvavo Jolanta Lementauskienė ir Ūkio sk. vedėja Irena Sventickienė. Rugpjūčio 25 d., rugsėjo 8 d. praktiniame seminare dalyvavo Jolanta Lementauskienė ir Irena Sventickienė. Rugsėjo 23 d., spalio 5 d., lapkričio 8 d. ir gruodžio 16 d. dalyvavo Jolanta Lementauskienė, Irena Sventickienė ir Edita Ledzinskienė.

Centrinės perkančiosios organizacijos mokymai

Gruodžio 22 d. CPO nuotoliniai mokymai, kurių metu dalyviai buvo supažindinti su el. katalogo veiklos principais. Dalyvavo Irena Sventickienė ir Edita Ledzinskienė.

Valstybinės darbo inspekcijos nuotoliniai mokymai

Rugsėjo 13 d. „Šeimos ir darbo įsipareigojimų derinimas“ mokėsi vyr. buhalterė Olga Butkevičienė, buhalterė Jekaterina Šarkauskienė.

Rugsėjo 14 d. „Darbo užmokestis ir darbo apmokėjimo sistema“ mokėsi vyr. buhalterė Olga Butkevičienė, buhalterė Jekaterina Šarkauskienė.

Rugsėjo 20 d. „Socialiai pažeidžiamų darbuotojų grupių garantijos“ mokėsi vyr. buhalterė Olga Butkevičienė, buhalterė Jekaterina Šarkauskienė.

Rugsėjo 27 d. „Darbo ir poilsio laikui keliami reikalavimai“ mokėsi vyr. buhalterė Olga Butkevičienė, buhalterė Jekaterina Šarkauskienė.

Kiti mokymai

Balandžio 27 d. Lietuvos moterų lobistinės organizacijos organizuotame rajono savivaldybėje vykusiame informaciniame renginyje bendruomenėms „Gerovė ir lygybė: kodėl? Kas? Kaip? Dalyvavo Jolanta Lementauskienė.

Spalio 24 d. Lietuvos žmonių su negalia sąjungos organizuotuose nuotoliniuose mokymuose „Bendravimo etiketas. Žmonės su negalia“ dalyvavo Liudmila Vaitavičienė.

Lapkričio 18 d. II-ajame Utenos apskrities vadybininkų sąskrydyje „Aukštaitijos bohema“ dalyvavo Donatas Merkys, Inesa Dumbravienė, Rasa Juršienė, Saulė Pelekienė.

Lapkričio 16 d. 10 val. nuotolinius mokymus konsultaciją „Kaip organizacija yra pasiruošusi priimti JST programos savanorius, kaip atrodytų savanorių priėmimas“ organizavo Jaunimo reikalų agentūra. Dalyvavo Danutė Karlienė, Jolanta Lementauskienė, Inesa Dumbravienė.

Gruodžio 7 d. nuotoliniuose mokymuose „Dokumentų valdymo pagrindai“, kuriuos organizavo mokymo centras PRO, mokėsi sekretorė Irena Matulevičienė.